

การพัฒนาการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4

การศึกษาค้นคว้าอิสระ
ของ
ชัยศิลป์ บุตตะคาม

เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน
กรกฎาคม 2556
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

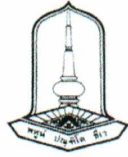

การพัฒนาการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4

การศึกษาค้นคว้าอิสระ
ของ
ชัยศิลป์ บุตตะคาม

เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน
กรกฎาคม 2556
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบการศึกษาชั้นคว่ำอึสระ ได้พิจารณาการศึกษาชั้นคว่ำอึสระของ นายชัยศิลป์ บุตตะคาม แล้วเห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบการศึกษาชั้นคว่ำอึสระ

..... ประธานกรรมการ

(ผศ.ดร.เดชา จันทศักดิ์)

(อาจารย์บัณฑิตศึกษาประจำคณะ)

..... กรรมการ

(ผศ.สุภรณ์ ลิ้มอารีย์)

(อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาชั้นคว่ำอึสระ)

..... กรรมการ

(ผศ.ดร.ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน)

(อาจารย์บัณฑิตศึกษาภายนอกภาควิชา)

มหาวิทยาลัยอุมตให้รับการศึกษาชั้นคว่ำอึสระฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

.....

.....

(รศ.ดร.ประวิต เอราวรรณ์)

(รศ.เทียนศักดิ์ เมฆพรรณโสภาส)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

ผู้รักษาการคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ 8 เดือน ก.ค. พ.ศ. 2556

ประกาศขอบคุณการ

การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ สำเร็จลงได้ด้วยความเมตตากรุณา ช่วยเหลือ แนะนำ อย่างดีเยี่ยมจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุภรณ์ ลิ้มอารีย์ อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เดชา จันทศักดิ์ ประธานกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระและ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน กรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ ที่ได้กรุณา ให้คำแนะนำ ชี้แนะแนวทาง ตลอดทั้งคอยช่วยเหลือแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ อย่างดีเยี่ยมมาตั้งแต่ ต้นจนสำเร็จ ผู้ศึกษาค้นคว้า ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณ อาจารย์ภาควิชาหลักสูตรและการสอน ท่านคณาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคามทุกท่าน ที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้กับผู้ศึกษาค้นคว้า ขอขอบพระคุณ ผู้เชี่ยวชาญอาจารย์บรรจบ มะหัด ครูชำนาญการพิเศษ อาจารย์สมจวน มานะก่อ ครูชำนาญ การพิเศษ และอาจารย์สมจิตร สุทธิพันธ์ ครูชำนาญการพิเศษ ที่กรุณาให้คำแนะนำและตรวจสอบ เครื่องมือในการศึกษาค้นคว้าอิสระ คำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญทุกท่าน เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ต่อการศึกษาค้นคว้าอิสระนี้

ขอขอบคุณผู้บริหาร คณะครู และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเสื่อโก้ววิทยาสรรค์ อำเภอลำดวน จังหวัดมหาสารคาม ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล และขอขอบคุณ คณะครู-อาจารย์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ทุกท่าน ที่ให้กำลังใจ ส่งเสริม และคอยช่วยเหลือ ในการศึกษาค้นคว้าอิสระในครั้งนี้

ท้ายสุดนี้ ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อพิมพ์พา คุณแม่ไฉ่ บุตตะคาม บิดา - มารดา ผู้ให้กำเนิดชีวิต และให้การศึกษา และขอขอบคุณคุณวราภรณ์ บุตตะคาม ที่ให้ความช่วยเหลือ สนับสนุนการศึกษา และขอขอบใจเด็กหญิงบุษยาภิเชก เด็กหญิงบุณชริกา บุตตะคาม ผู้เป็นบุตรสาว และญาติพี่น้องทุกคน ที่คอยให้การสนับสนุนและเป็นกำลังใจด้วยดีตลอดมา จนทำให้ การศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ประโยชน์และคุณค่าจากการศึกษาค้นคว้าอิสระ ฉบับนี้ ผู้ศึกษาค้นคว้าขอมอบบูชาพระคุณ บูพการีที่ล่วงลับไปแล้ว และขอมอบแต่ บูรพาจารย์ ที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้และผู้มีพระคุณทุกท่านที่ให้การสนับสนุนและเป็นกำลังใจ จนทำให้ ผู้ศึกษาค้นคว้าประสบผลสำเร็จในการศึกษาและการดำรงชีวิต

ชัยศิลป์ บุตตะคาม

ชื่อเรื่อง	การพัฒนาการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4
ผู้ศึกษาค้นคว้า	นายชัยศิลป์ บุตตะคาม
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุภรณ์ ลีมาอารีย์
ปริญญา	กศ.ม. สาขาวิชา หลักสูตรและการสอน
มหาวิทยาลัย	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ปีที่พิมพ์ 2556

บทคัดย่อ

การพัฒนาการเรียนรู้เรื่อง พลเมืองดี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 เป็นวิธีการที่จะให้ผู้เรียนรู้จักการแก้ปัญหา โดยมีขั้นตอนหรือกระบวนการอย่างมีเหตุผล หรือเรียกวิธีการนี้ว่า “วิธีการแห่งปัญญา” ดังนั้นการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ (1) เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การจัดกิจกรรม การเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 ตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80 (2) เพื่อศึกษาดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 (3) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง พลเมืองดี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน (4) เพื่อเปรียบเทียบการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 โรงเรียนเสื่อโก้ววิทยาสรรค์ อำเภอนาคู จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 35 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า มี 3 ชนิด ได้แก่ (1) แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง พลเมืองดี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 จำนวน 5 แผน และได้ค่าเฉลี่ยระดับคุณภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เท่ากับ 4.80 (2) แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง พลเมืองดี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 เป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ ซึ่งข้อสอบมีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (B) ตั้งแต่ 0.44–0.90 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ (r_{cc}) เท่ากับ 0.88 (3) แบบทดสอบวัดการคิดแก้ปัญหา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 เป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ได้ค่าความยาก (p) ตั้งแต่ 0.32–0.69 และค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ 0.23–0.74 และได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ ($kR-20$) เท่ากับ 0.92 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและ t – test Dependent

ผลการศึกษาค้นคว้าปรากฏดังนี้

- 1.แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 83.82/81.05
2. ดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 มีค่าเท่ากับ 0.5318

3. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง พลเมืองดี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 ปรากฏผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. เปรียบเทียบการคิดแก้ปัญหา เรื่อง พลเมืองดี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 มีทักษะการคิดแก้ปัญหาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

โดยสรุปการพัฒนาการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 ที่สร้างและพัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพเหมาะสม สามารถนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับนักเรียนได้อย่างมีคุณภาพ ส่งผลทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น และทำให้นักเรียนมีความสามารถคิดแก้ปัญหาในระดับมากที่สุด

TITLE The Development of Learning Outcomes in Citizenship for Matthayomsuksa 2 Students by using the Ariyasacca 4 Learning Approach

AUTHOR Mr. Chaisin Boottakham

ADVISOR Asst Prof. Supron Limaree

DEGREE M.ED. **MAJOR** Curriculum and Instruction

UNIVERSITY Maharakham University **DATE** 2013

ABSTRACT

The development of learning outcomes in citizenship for Matthayomsuksa 2 students by using the Ariyasacca 4 learning approach is necessary method for the to know remedy problem. The Ariyasacca 4, including steps or reasoning abilities and call the method that “Intellectual Method”. Thus he purposes of this research were to: 1) develop instructional plans for the Ariyasacca 4 learning approach with a required efficiency of 80/80; 2) find out effectiveness index of those plans of the Ariyasacca 4 learning approach; 3) compare the Matthayomsuksa 2 students’ learning achievement in citizenship before and after learning by using the Ariyasacca 4 learning approach; 4) compare the Matthayomsuksa 2 students’ learning achievement in problem solving thinking before and after learning by using the Ariyasacca 4 learning approach. The sample used in this study consisted of 35 Mattayom Sueksa 2/1 students at Suakokwittasun School, Wapiphatum District, Maharakham Province, in the second semester of the academic year of 2012, obtained through the cluster random sampling technique. The instruments used for data collection in the study were : 1) 6 instructional plans in citizenship of Religion and Culture Subject Group for Matthayomsuksa 2 students by using the Ariyasacca 4 learning approach, with the efficiency of plans 0.80; 2) a 30-item, 4-multiple choice achievement test in citizenship of Religion and Culture Subject Group for Matthayomsuksa 2 students by using the Ariyasacca 4 learning approach, with discrimination powers ranging 0.44 – 0.90, and the liability of 0.83; and 3) a 30-item, 4-multiple choice in problem solving thinking test for Matthayomsuksa 2 students by using the Ariyasacca 4 learning approach, with difficulty ranging 0.32 -0.69, discrimination powers ranging 0.23 – 0.74, and the liability of 0.92. The statistics used for data analyses were basic statistics, percentage, mean, and standard deviation. Dependent samples t-test was used for testing the research hypothesis.

The results of the study were as follows:

1. The efficiency value (E1/E2) of the developed instructional plans in citizenship for Matthayomsuksa 2 students by using the Ariyasacca 4 learning approach was 83.82/81.05.

2. The effectiveness index (E.I.) of those plans in citizenship for Matthayomsuksa 2 students by using the Ariyasacca 4 learning approach was 0.5318.

3. The post-test mean scores achievement in citizenship for Matthayomsuksa 2 students who learned by using the Ariyasacca 4 learning approach were higher than those of the pre-test at the .05 level of significance.

4. The post-test mean scores in problem solving thinking test of citizenship for Matthayomsuksa 2 students who learned by using the Ariyasacca 4 learning approach were higher than those of the pre-test at the .05 level of significance.

In conclusion, the development of learning outcomes in citizenship for Matthayomsuksa 2 students by using the Ariyasacca 4 learning approach has effectiveness, can apply of activity learning, and make the students for good quality. The student can obtain learning achievement as a whole, was at higher, and can develop their problem solving thinking as a whole, was at a higher level.

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	3
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	3
สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า	3
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	3
นิยามศัพท์เฉพาะ	4
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	6
ทฤษฎีและกิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4	12
แผนการจัดการเรียนรู้	19
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	26
การคิดแก้ปัญหา	29
การหาประสิทธิภาพ	37
การหาดัชนีประสิทธิผล	39
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	39
งานวิจัยในประเทศ	39
งานวิจัยต่างประเทศ	45
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	47
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	47
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	48
การสร้างเครื่องมือในการศึกษาค้นคว้า	48
วิธีดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล	55
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	57

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	62
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	62
ลำดับขั้นตอนในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	62
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	63
ตอนที่ 1 วิเคราะห์ประสิทธิภาพของแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ แบบอริยสัจ 4	63
ตอนที่ 2 วิเคราะห์ค่าดัชนีประสิทธิผล ของแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ แบบอริยสัจ 4	66
ตอนที่ 3 วิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง พลเมืองดี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน	67
ตอนที่ 4 เปรียบเทียบการคิดแก้ปัญหา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน	69
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	73
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	73
สรุปผล	73
อภิปรายผล	74
ข้อเสนอแนะ	78
บรรณานุกรม	79
ภาคผนวก	84
ภาคผนวก ก ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4	85
ภาคผนวก ข แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง พลเมืองดี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4	107
ภาคผนวก ค แบบทดสอบวัดการคิดแก้ปัญหา เรื่อง พลเมืองดี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4	115

บทที่	หน้า
ภาคผนวก ง แบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี ชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 2 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 และผลการประเมิน แผนการจัดการเรียนรู้ ของผู้เชี่ยวชาญ	129
ภาคผนวก จ คุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	143
ภาคผนวก ฉ หนังสือขอความอนุเคราะห์	159
ประวัติย่อของผู้ศึกษาค้นคว้า	165

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	ตัวชี้วัดสาระการเรียนรู้แกนกลาง มาตรฐาน ส.2.1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2	11
2	ตัวชี้วัดสาระการเรียนรู้แกนกลาง มาตรฐาน ส.2.2 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2	12
3	เปรียบเทียบขั้นต่าง ๆ ของอริยสัจ 4 กับขั้นตอนต่าง ๆ ของวิธีการ แห่งปัญญา	15
4	ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามขั้นตอนของอริยสัจ 4	17
5	ค่าสถิติพื้นฐานคะแนนการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สาระหน้าที่พลเมือง จำนวน 30 ข้อ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 3 ห้อง	47
6	การวิเคราะห์ความแปรปรวน (F – test) เปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์เฉลี่ย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2	48
7	การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง หน่วยการเรียนรู้ มาตรฐาน/ตัวชี้วัด เวลาเรียน	49
8	การวิเคราะห์เนื้อหา ตัวชี้วัด จำนวนข้อที่ออกและที่ต้องการของข้อสอบ วัดผลสัมฤทธิ์	51
9	แสดงความสอดคล้องระหว่างผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง เรื่อง หน้าที่พลเมือง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กับข้อสอบสำหรับผู้เชี่ยวชาญพิจารณา	52
10	พฤติกรรมที่ชี้วัดด้านการคิดแก้ปัญหาและจำนวนข้อสอบ	54
11	รูปแบบแผนการทดลอง One Group Pre-Test Post - Test Design	55
12	วันและเวลาที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4	56
13	คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และร้อยละของคะแนนด้านกระบวนการ ของแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 (แผนที่ 1-5)	64
14	ค่าดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4	66
15	คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และร้อยละของคะแนนผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียน เรื่อง พลเมืองดี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้กิจกรรม การเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน	67
16	เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง พลเมืองดี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน	68
17	คะแนนทดสอบวัดความสามารถการคิดแก้ปัญหา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน	69

18	เปรียบเทียบการคิดแก้ปัญหา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน	70
19	คะแนนทดสอบวัดความสามารถทางการคิดแก้ปัญหา รายด้าน 4 ด้าน โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 เรื่อง พลเมืองดี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนเรียนและหลังเรียน	71
20	ค่าเฉลี่ยผลการประเมินคุณภาพ แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 ของผู้เชี่ยวชาญ (แผนที่ 1)	132
21	ค่าเฉลี่ยผลการประเมินคุณภาพ แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 ของผู้เชี่ยวชาญ (แผนที่ 2)	134
22	ค่าเฉลี่ยผลการประเมินคุณภาพ แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 ของผู้เชี่ยวชาญ (แผนที่ 3)	136
23	ค่าเฉลี่ยผลการประเมินคุณภาพ แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 ของผู้เชี่ยวชาญ (แผนที่ 4)	138
24	ค่าเฉลี่ยผลการประเมินคุณภาพ แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 ของผู้เชี่ยวชาญ (แผนที่ 5)	140
25	ค่าเฉลี่ย และระดับคุณภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 ของผู้เชี่ยวชาญ	142
26	การหาค่าความเที่ยงตรง (IOC) ความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับผลการเรียนรู้ ที่คาดหวัง ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง พลเมืองดี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4	144
27	ผลการประเมินความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC) ของแบบทดสอบ วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง พลเมืองดี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้ กิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4	146

ตาราง

หน้า

28	ผลวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนก (B) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง พลเมืองดี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ แบบอริยสัจ 4	147
29	การหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IC) ของแบบทดสอบการคิดแก้ปัญหา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4	148
30	ผลการประเมินความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IC) ของแบบทดสอบการคิดแก้ปัญหา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4	150
31	วิเคราะห์หาค่าความยาก (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบ การคิดแก้ปัญหา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ แบบอริยสัจ 4	151

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

สังคมโลกในปัจจุบันและอนาคตจะส่งผลต่อสังคมไทยเป็นสังคม 3 ลักษณะ คือ สังคมแข่งขันที่ใช้ความรู้เป็นฐานของการพัฒนาเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ สังคมสิทธิมนุษยชนที่มีการบังคับใช้กฎหมายที่มีความชัดเจนเพิ่มมากขึ้น และสังคมพอเพียง เพื่อเป็นภูมิคุ้มกันทางชีวิตและสังคม ปัจจัยสำคัญที่จะทำให้ประชากรสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างเป็นปกติสุข ในสังคมโลกปัจจุบันและอนาคต คือ การศึกษา ซึ่งการศึกษาควรเป็นการศึกษาเพื่อพัฒนาคน พัฒนาสังคมเป็นการศึกษาเพื่อเป็นพลังขับเคลื่อนและการศึกษา เพื่อเป็นภูมิคุ้มกันให้คนไทยมีความรู้ ความสามารถ ทักษะ การดำรงชีวิตอยู่ในโลกของการแข่งขันได้อย่างรู้เท่าทัน การศึกษาจึงมุ่งพัฒนาปัจเจกบุคคลให้มีความรู้ ทักษะ สติปัญญาความฉลาดทางอารมณ์ การปรับตัวเพื่ออยู่ร่วมในสังคมได้อย่างมีความสุข มุ่งเน้นการพัฒนามั่นคงและสติปัญญาของมนุษย์ควบคู่กับสภาวะแห่งคุณธรรม จริยธรรม (พิณสุตา สิริรังศรี. 2552 : 15) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จึงมีความจำเป็นที่จะต้องฝึกให้นักเรียนรู้จักการแก้ปัญหาและแนวทางในการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ อีกทั้งการศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนาคุณภาพคนไทยยุคใหม่ที่มีนิสัยใฝ่เรียนรู้ สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองและแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต มีความสามารถในการสื่อสาร การคิดวิเคราะห์ แก้ปัญหา ความคิดสร้างสรรค์ มีจิตสาธารณะ มีระเบียบวินัย ค่านิยมประโยชน์ส่วนรวม สามารถทำงานเป็นกลุ่มได้อย่างกลมกลืน มีศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม มีจิตสำนึก และความภาคภูมิใจในความเป็นไทย ยึดมั่นการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รังเกียจการทุจริตและต่อต้านการซื้อสิทธิขายเสียง สามารถก้าวทันโลก มีสุขภาพกาย สุขภาพใจที่สมบูรณ์แข็งแรง เป็นกำลังคนที่มีคุณภาพสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ธงทอง จันทรางศุ. 2552 : 13)

กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มีความสำคัญในการพัฒนาคุณลักษณะต่าง ๆ ของผู้เรียนให้เป็นพลเมืองดี มีเหตุผล มีความคิดสร้างสรรค์ ยึดมั่นในคุณธรรม เพื่อนำความรู้ไปใช้ในการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุขมีความต้องการให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจการดำรงชีวิตของมนุษย์ในฐานะปัจเจกบุคคลและการอยู่ร่วมกันในสังคม มีการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อม การจัดทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่อย่างจำกัด เข้าใจถึงการพัฒนาเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัย กาลเวลาตามเหตุปัจจัยต่าง ๆ เกิดความเข้าใจในตนเองและผู้อื่น มีความอดทน อดกลั้น ยอมรับในความแตกต่าง และมีคุณธรรม สามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในการดำรงชีวิต เป็นพลเมืองดีของประเทศชาติและสังคมโลก สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคมเป็นสาระหนึ่งในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ที่มุ่งให้ผู้เรียนเข้าใจและปฏิบัติตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงาม และธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทย และสังคมโลกอย่างสันติสุขเข้าใจระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบัน ยึดมั่นศรัทธาและธำรงไว้ ซึ่งการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 : 16)

การจัดการเรียนรู้สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จึงต้องมีความหลากหลายในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ส่งเสริมการเรียนรู้ที่น่าสนใจเพื่อที่จะพัฒนาผู้เรียนจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามมาตรฐานการศึกษา เพื่อให้ดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีความสุขทั้งในปัจจุบันและอนาคต โดยเฉพาะ ปัจจุบันสมรรถนะสำคัญที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียนคือความสามารถในการแก้ปัญหาที่มีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อตนเอง สังคมและสิ่งแวดล้อม อีกทั้งเพื่อพัฒนาการด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้น โดยเฉพาะผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนเสื่อกกัวิทยาสรรค์ ยังอยู่ในระดับที่ต่ำ จะเห็นได้จากการรายงานผลการประเมินคุณภาพทางการศึกษาของโรงเรียน เสื่อกกัวิทยาสรรค์ ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2554 กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอยู่ในระดับต่ำ คือ มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 66.13 ถือว่าอยู่ในระดับที่ต่ำกว่าเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนดไว้ คือ ร้อยละ 70 (โรงเรียนเสื่อกกัวิทยาสรรค์. 2554 : 5)

การพัฒนาการเรียนให้นักเรียนมีประสิทธิภาพทั้งด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและ ด้านสมรรถนะการคิดแก้ปัญหา มีหลายแนวทาง ซึ่งการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 มีความเหมาะสม เพราะ อริยสัจ 4 เป็นคำสอนตามหลักพระพุทธศาสนาใช้เป็นหลักในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนใช้กระบวนการแก้ปัญหา (วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์. 2555 : 216) และจะช่วยให้การพัฒนาการศึกษาเป็นไปตามจุดมุ่งหมายแห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ทั้งนี้เพราะกิจกรรมการเรียนการสอน โดยใช้รูปแบบอริยสัจ 4 เป็นการแก้ปัญหาอย่างมีขั้นตอนอย่างมีระบบสามารถทำให้ผลสัมฤทธิ์สูงขึ้นและช่วยพัฒนาสมรรถนะด้านการคิดแก้ปัญหาได้ ดังผลงานการวิจัยหลาย ๆ ท่าน กล่าวคือ ผลการวิจัยของวีรยุทธ เลิศพลสถิต (2550 : 156) ที่ได้วิจัย เรื่อง ผลของการเรียนรู้ เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 และกิจกรรมการเรียนรู้แบบซิปปา ที่มีต่อผลการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 พบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 84.18/80.28 แสดงว่ามีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้สอดคล้องกับ พระศุภชัย บุตรเกษ (2552 : 23) ที่ได้วิจัย เรื่อง การเปรียบเทียบความสามารถด้านการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างการจัดกิจกรรมด้วยการอภิปรายกลุ่มการจัดการกิจกรรมแบบอริยสัจ 4 และการจัดกิจกรรมแบบไตรสิกขา พบว่าการจัดกิจกรรมแบบอริยสัจ 4 มีความสามารถด้านการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมมีความสามารถด้านการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผลการศึกษาของพระนันทวรธ บวรจักรภพ (2554 : 97-98) ได้ศึกษาค้นคว้าเรื่อง ผลการจัดการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 พบว่าผลการจัดการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 83.86/81.84 แสดงว่า มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้

จากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ดังกล่าวข้างต้น ผู้ศึกษาค้นคว้าจึงเลือกที่จะนำรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 เพื่อพัฒนาความสามารถของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเสือโก้ววิทยาสรรค์ ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเพื่อพัฒนาทักษะการคิดแก้ปัญหา ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 ตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80
2. เพื่อศึกษาดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4
3. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง พลเมืองดี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน
4. เพื่อเปรียบเทียบการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. ทำให้ได้แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง พลเมืองดี ที่มีคุณภาพเพื่อนำไปใช้จัดกิจกรรมให้นักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับแนวทางการจัดการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
2. เป็นแนวทางสำหรับครู และผู้สนใจนำผลการศึกษาค้นคว้าไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของหน่วยงานและสถานศึกษาให้บรรลุผลตามมาตรฐานและผลการเรียนรู้ที่มุ่งหวังมากยิ่งขึ้น

สมมุติฐานของการศึกษาค้นคว้า

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการคิดแก้ปัญหา หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
 - 1.1 ประชากร การดำเนินการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 โรงเรียนเสือโก้ววิทยาสรรค์ อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 3 ห้องเรียน จำนวนคน 108 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 โรงเรียนเสื่อโก้ววิทยาสรรค์ อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 3 ห้องเรียน จำนวนคน 108 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยการสุ่มจากการจับฉลาก 1 ห้องเรียน จากนักเรียนทั้งหมด 3 ห้องเรียน

2. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

2.1 ตัวแปรอิสระได้แก่ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

2.2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.2.2 การคิดแก้ปัญหา

3. เนื้อหาที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เนื้อหาในการดำเนินการศึกษาค้นคว้า คือ เรื่อง พลเมืองดี จำนวน 5 แผน รวม 10 ชั่วโมง

4. ระยะเวลาในการศึกษาค้นคว้า

ผู้ศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ใช้เวลาทดลองกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 โดยผู้ศึกษาค้นคว้าเป็นผู้ดำเนินการสอนทั้งหมด 5 แผนการเรียนรู้ เวลาเรียน 10 ชั่วโมง ทั้งนี้ไม่รวมเวลาที่ใช้ทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การพัฒนาการเรียนรู้ หมายถึง การจัดแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ความสามารถในการคิดแก้ปัญหาโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สาระที่ หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม เรื่อง พลเมืองดี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

2. กิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 หมายถึง กิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับการแก้ปัญหา โดยมีขั้นตอนการคิดอย่างมีระบบเป็นกระบวนการใช้ความคิดหรือการแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผล เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า วิธีการแห่งปัญญา มีขั้นตอนการสอน ดังนี้

2.1 ขั้นทุกข์ (ขั้นปัญหา) คือ ครูนำเสนอปัญหาให้นักเรียนพิจารณาอย่างรอบคอบ และพยายามกำหนดขอบเขตของปัญหา ซึ่งนักเรียนจะต้องคิดแก้ไขให้จงได้

2.2 ขั้นสมุทัย (ขั้นสาเหตุของปัญหา) คือ ขั้นที่ครูให้นักเรียนหาสาเหตุของปัญหานั้น ตั้งสมมติฐาน ครูให้นักเรียนคิด วิเคราะห์ด้วยตัวเองว่า สาเหตุของปัญหาที่ยกขึ้นมานั้น มีอะไรบ้าง

2.3 ขั้นนิโรธ (ขั้นแก้ปัญหาให้หมดไป) คือ ขั้นที่ครูให้นักเรียนบอกวิธีทำให้ปัญหาขั้นทุกข์ให้หมดไป ครูให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติและเก็บรวบรวมข้อมูล ตามสาเหตุที่ได้ค้นพบ

2.4 ขั้นมรรค (ขั้นวิเคราะห์และสรุปผล) คือ วิธีแก้ปัญหาให้ขั้นทุกข์หมดไปให้นักเรียนได้ ขั้นวิเคราะห์ และสรุปผล จากการที่ได้ลงมือปฏิบัติว่าได้ค้นพบคำตอบของปัญหา หรือกฎเกณฑ์อะไรบ้าง

3. ประสิทธิภาพ หมายถึง คุณภาพด้านกระบวนการ และผลลัพธ์ของแผนการจัดการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 เรื่อง พลเมืองดี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ ตามเกณฑ์ 80/80

80 ตัวแรก คือ ร้อยละของคะแนนเฉลี่ยที่นักเรียนทุกคนที่คำนวณจากคะแนนได้จากการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ กระบวนการกลุ่ม และการทดสอบย่อย โดยกำหนดสัดส่วน 30 : 40 : 30 ในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ร้อยละ 80 ขึ้นไป

80 ตัวหลัง คือ ร้อยละของคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนทุกคนที่คำนวณจากคะแนนทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนครบทุกแผน ที่มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ร้อยละ 80 ขึ้นไป

4. ดัชนีประสิทธิผล หมายถึง ค่าดัชนีแสดงความก้าวหน้าของนักเรียนที่เรียนตามแผนการจัดการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้เรื่อง พลเมืองดีชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4

5. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสำเร็จ ความสมหวังในการเรียนรู้รวมทั้งด้านความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถทางด้านวิชาการ ทักษะทางด้านวิชาการของแต่ละบุคคลที่ประเมินได้จากการทดสอบของนักเรียนจากการเรียนรู้ด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดีชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 ที่ได้จากการทำแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นเป็นแบบทดสอบแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้น

6. การคิดแก้ปัญหา หมายถึง ความสามารถในการอธิบายสภาพปัญหาจากการพิจารณาข้อความหรือสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ระบุสาเหตุและวิธีการแก้ปัญหาตลอดจนความสามารถในการวิเคราะห์ตรวจสอบคาดการณ์ผลที่เกิดขึ้นจากการเรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดีชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 ที่ได้จากแบบทดสอบวัดการคิดแก้ปัญหาเป็นแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ ที่ผู้ศึกษาค้นคว้าสร้างขึ้น

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาค้นคว้าได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้อง
 - 1.1 หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง พลเมืองดี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
 - 1.2 ทฤษฎีและกิจกรรมการเรียนรู้แบบ อริยสัจ 4
 - 1.3 แผนการจัดการเรียนรู้
 - 1.4 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 1.5 การคิดแก้ปัญหา
 - 1.6 การหาประสิทธิภาพ
 - 1.7 การหาดัชนีประสิทธิผล
2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 2.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 2.2 งานวิจัยต่างประเทศ

หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

1. วิสัยทัศน์
ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรมนำความรู้ สามารถอยู่ร่วมกันในสังคมไทย และสังคมโลก อย่างสันติสุข การเป็นพลเมืองดี ศรัทธาในหลักธรรมของศาสนา การเห็นคุณค่าของทรัพยากร และสิ่งแวดล้อม ความรักชาติ และภูมิใจในความเป็นไทย
2. หลักการ
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มีหลักการที่สำคัญดังนี้
 - 2.1 เป็นหลักสูตรกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ มีจุดหมายและมาตรฐานการเรียนรู้ เป็นเป้าหมายสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณธรรมบนพื้นฐานของความเป็นไทยควบคู่กับเป็นสากล
 - 2.2 เป็นหลักสูตรการศึกษาในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เพื่อปวงชนที่ประชาชนทุกคนมีโอกาสดำเนินการศึกษาอย่างเสมอภาคและมีคุณภาพ
 - 2.3 เป็นหลักสูตรการศึกษาในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ที่สนองการกระจายอำนาจ ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น
 - 2.4 เป็นหลักสูตรการศึกษาในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ที่มีโครงสร้างยืดหยุ่น ทั้งด้านสาระการเรียนรู้ เวลาและการจัดการเรียนรู้

2.5 เป็นหลักสูตรการศึกษาในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.6 เป็นหลักสูตรการศึกษาในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัยครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย สามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้ และประสบการณ์

3. จุดหมาย

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ จึงกำหนดเป็นจุดหมาย เพื่อให้เกิดกับผู้เรียนเมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

3.1 มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม ที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัย และปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง

3.2 มีความรู้อันเป็นสากลและมีความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิต

3.3 มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัย และรักการออกกำลังกาย

3.4 มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิต และการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

3.5 มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และการพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคมและอยู่ร่วมกัน ในสังคมอย่างมีความสุข

4. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์

ในการพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียน ให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ ดังนี้

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งให้ผู้เรียน เกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ ดังนี้

4.1 ความสามารถในการสื่อสาร เป็นความสามารถในการรับและส่งสาร มีวัฒนธรรม ในการใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนะของตนเอง เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม รวมทั้งการเจรจาต่อรอง เพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูล ข่าวสารด้วยหลักเหตุผลและความถูกต้อง ตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสาร ที่มีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม

4.2 ความสามารถในการคิด เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้าง องค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม

4.3 ความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นความสามารถในการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้องเหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรมและข้อมูลสารสนเทศ เข้าใจความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคม แสวงหาความรู้ ประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา และมีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อตนเอง สังคมและสิ่งแวดล้อม

กระบวนการแก้ปัญหา การประเมินผลถูกออกแบบอย่างรอบคอบชนิดที่ว่าผลที่นักเรียนแสดงออกมา จะชี้บอกถึงระดับความสามารถของนักเรียนที่จะเผชิญหน้ากับปัญหาและการแก้ปัญหามีประสิทธิภาพ โดยนักเรียนจะต้องแสดงออกว่ามีความสามารถที่จะ

1) เข้าใจปัญหา รวมทั้งการเข้าใจเรื่องราวสาระจากข้อเขียน แผนผังสูตรตารางและสามารถอ้างอิง เชื่อมโยงสาระจากแหล่งต่าง ๆ แสดงออกว่าเข้าใจแนวคิดที่เกี่ยวข้อง ใช้สาระจากพื้นฐานความรู้เดิมของตน เพื่อทำความเข้าใจกับสาระเรื่องราวที่กำหนดให้

2) บอกลักษณะปัญหา รวมทั้งการระบุบอกตัวแปรในปัญหาและตั้งข้อสังเกตถึงความเชื่อมโยงเกี่ยวข้องกับระหว่างตัวแปร ตัดสินใจว่าตัวแปรได้ใช้ได้หรือใช้ไม่ได้ สร้างสมมุติฐานและค้นคืนสาระ จัดกระทำ พิจารณาและประเมินสาระที่มีอยู่

3) แสดงการนำเสนอการแก้ปัญหา รวมทั้งการสร้างตาราง กราฟ สัญลักษณ์ การพูด

4) ลงมือแก้ปัญหา รวมถึงการตัดสินใจ วิเคราะห์ระบบ หรือออกแบบระบบเพื่อนำไปสู่เป้าหมายหรือวิเคราะห์วินิจฉัยและเสนอวิธีการแก้ปัญหา

5) สะท้อนการแก้ปัญหา รวมถึงการตรวจสอบการแก้ปัญหาและมองหาสาระข้อมูลเพิ่มเติม หรือเพิ่มคำอธิบายให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ประเมินการแก้ปัญหาจากมุมมองต่าง ๆ หรือหาวิธีแก้ปัญหาใหม่ และให้เป็นที่ยอมรับมากขึ้น หรือเพื่อให้สามารถอธิบายได้

6) สื่อสารการแก้ปัญหารวมถึงการเลือกสื่อและการนำเสนอที่เหมาะสมเพื่อบอกกล่าวและสื่อสารการแก้ปัญหาให้คนนอกได้รับรู้

4.4 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต เป็นความสามารถในการนำกระบวนการต่าง ๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงานและการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล การจัดการปัญหาและความขัดแย้งต่าง ๆ อย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม และการรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น

4.5 ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เป็นความสามารถในการเลือกและใช้ เทคโนโลยีด้านต่าง ๆ และมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาตนเองและสังคม ในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ถูกต้อง เหมาะสม และมีคุณธรรม

5. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นลักษณะของคนที่ คือ คนที่ดำเนินชีวิตอย่างมีคุณภาพ มีจิตใจที่ตั้งงาม มีคุณธรรม จริยธรรม และได้สืบทอดสาระคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ดังนี้

5.1 รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ หมายถึง มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย นิยมไทย ปฏิบัติตามคำสั่งสอนของศาสนาเคารพเทิดทูนศาสนา แสดงความจงรักภักดี เทิดทูนพระเกียรติ และพระราชกรณียกิจของพระมหากษัตริย์

5.2 ซื่อสัตย์สุจริต หมายถึง การประพฤติปฏิบัติอย่างเหมาะสม และตรงต่อความเป็นจริง ประพฤติปฏิบัติอย่างตรงไปตรงมา ทั้งกาย วาจา ใจ ต่อตนเองและผู้อื่น รวมตลอดทั้งต่อหน้าที่ การงาน และค่านับสัญญา ความประพฤติที่ตรงไปตรงมา และจริงใจในสิ่งที่ถูกที่ควร ถูกต้อง ตามทำนองคลองธรรมรวมถึงการไม่คิดคดทรยศ ไม่คดโกงและไม่หลอกลวงนอกจากนี้แล้ว ความซื่อสัตย์สุจริตยังรวมถึง การรักษาคำพูดหรือค่านับสัญญา และการปฏิบัติหน้าที่การงานของตนเองด้วยความรับผิดชอบและด้วยความซื่อสัตย์ไม่แสวงหาผลประโยชน์ให้แก่ตนเองและพวกพ้องด้วยการใช้ อำนาจหน้าที่โดยมิชอบซึ่งความซื่อสัตย์สุจริตนี้จะดำเนินไปด้วยความตั้งใจจริงเพื่อทำหน้าที่ของตนเองให้สำเร็จลุล่วง ด้วยความระมัดระวัง และเกิดผลดีต่อตนเองและสังคม

5.3 มีวินัยหมายถึง การควบคุมความประพฤติให้ถูกต้องและเหมาะสมกับจรรยา มารยาท ข้อบังคับ ข้อตกลง กฎหมายและศีลธรรมการรู้จักควบคุมตนเองให้ประพฤติปฏิบัติตาม ข้อตกลง ข้อบังคับ ระเบียบแบบแผน และขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามย่อมนำมาซึ่งความสงบสุข ในชีวิตของตน ความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสังคมและประเทศชาติ

5.4 ใฝ่เรียนรู้หมายถึง การค้นคว้าหาความรู้หรือสิ่งที่เป็นประโยชน์ เพื่อพัฒนาตนเองอยู่เสมอ

5.5 อยู่อย่างพอเพียงหมายถึง การมีความพอดีในการบริโภค ใช้ทรัพยากรและ เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ คำนึงถึงฐานะและเศรษฐกิจ คิดก่อนใช้จ่ายตามความเหมาะสม รู้จักการ เพิ่มพูนทรัพย์ ด้วยการเก็บและนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ ดูแลรักษาบุรณทรัพย์ของตนเอง มีการเก็บออม เงินไว้ตามสมควร

5.6 มุ่งมั่นในการทำงานหมายถึง การศึกษาเรียนรู้เพื่อหาข้อเท็จจริง ซึ่งอาจพัฒนา ไปสู่ความจริง ในสิ่งที่ต้องการเรียนรู้ หรือต้องการหาคำตอบ เพื่อนำคำตอบที่ได้นั้นมาใช้ประโยชน์ ในด้านต่าง ๆ เช่น การยกระดับความรู้ การนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ฯลฯ หรือนำมาสรุป เป็นความจริงให้ได้

5.7 รักความเป็นไทย หมายถึง เข้าใจ ห่วงแหนความเป็นไทย ซึ่งถือเป็นต้นทุน ทางสังคม ทำให้ทุกศาสนา สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติ โดยต้องมีการดำเนินชีวิตโดยกายสุจริต วจีสุจริต และมนสุจริตเป็นคุณลักษณะที่เกี่ยวข้องกับการเข้าสังคมและการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น เช่นความมีกิริยามารยาท การปรับตัว ความตรงต่อเวลา ความสุภาพ การมีสัมมาคารวะ การพูดจาไพเราะ และความอ่อนน้อมถ่อมตน

5.8 มีจิตสาธารณะ หมายถึง คุณลักษณะทางจิตใจของบุคคลเกี่ยวกับการมองเห็น คุณค่า หรือการให้คุณค่าแก่การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมและสิ่งต่าง ๆ ที่เป็นสิ่งสาธารณะที่ไม่มีผู้ใด หนึ่งเป็นเจ้าของ หรือเป็นสิ่งที่คนในสังคมเป็นเจ้าของร่วมกัน เป็นสิ่งที่สามารถสังเกตได้จาก ความรู้สึกนึกคิด หรือการกระทำที่แสดงออกมา ได้แก่ การหลีกเลี่ยงการใช้หรือการกระทำที่จะทำให้เกิดความชำรุดเสียหายต่อส่วนรวมที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่มการถือปฏิบัติหน้าที่ที่จะมีส่วนร่วม ในการทำงาน

6. สารและมาตรฐานการเรียนรู้

สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

มาตรฐาน ส 1.1 รู้ และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดาหลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

มาตรฐาน ส 1.2 เข้าใจ ตระหนักและปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดี และธำรงรักษาพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ

สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

มาตรฐาน ส 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงาม และธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทย และสังคมโลกอย่างสันติสุข

มาตรฐาน ส 2.2 เข้าใจระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบัน ยึดมั่น ศรัทธาและธำรงรักษาไว้ ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์

มาตรฐาน ส. 3.1 เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภคการใช้ ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ

มาตรฐาน ส. 3.2 เข้าใจระบบ และสถาบันทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ และความจำเป็นของการร่วมมือกันทางเศรษฐกิจในสังคมโลก

สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส 4.1 เข้าใจความหมาย ความสำคัญของเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ สามารถใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์มาวิเคราะห์เหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ

มาตรฐาน ส 4.2 เข้าใจพัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ในด้านความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์อย่างต่อเนื่อง ตระหนักถึงความสำคัญ และสามารถ วิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้น

มาตรฐาน ส 4.3 เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความรัก ความภูมิใจและธำรงความเป็นไทย

สาระที่ 5 ภูมิศาสตร์

มาตรฐาน ส 5.1 เข้าใจลักษณะของโลกทางกายภาพ และความสัมพันธ์ของสรรพสิ่ง ซึ่งมีผลต่อกันและกันในระบบของธรรมชาติ ใช้แผนที่และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ในการค้นหาวิเคราะห์ สรุป และใช้ข้อมูลภูมิสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ

มาตรฐาน ส 5.2 เข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ก่อให้เกิดการสร้างสรรค์วัฒนธรรม มีจิตสำนึก และมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากร และสิ่งแวดล้อม เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม
 มาตรฐาน ส 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยม
 ที่ดีงามและดำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลก
 อย่างสันติสุข

ตาราง 1 ตัวชี้วัดสาระการเรียนรู้แกนกลาง มาตรฐาน ส 2.1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ม.2	1. อธิบายและปฏิบัติตนตาม กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเอง ครอบครัว ชุมชนและประเทศ	<ul style="list-style-type: none"> ◆ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเอง ครอบครัว เช่น <ul style="list-style-type: none"> - กฎหมายเกี่ยวกับความสามารถของผู้เยาว์ - กฎหมายบัตรประจำตัวประชาชน - กฎหมายแพ่งเกี่ยวกับครอบครัวและมรดก เช่น การหมั้น การสมรส การรับรองบุตร การรับบุตร บุญธรรม และมรดก ◆ กฎหมายที่เกี่ยวกับชุมชนและประเทศ <ul style="list-style-type: none"> - กฎหมายเกี่ยวกับการอนุรักษ์ธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม - กฎหมายเกี่ยวกับภาษีอากรและกรอกแบบแสดง รายการ ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา - กฎหมายแรงงาน
	2. เห็นคุณค่าในการปฏิบัติตน ตามสถานภาพ บทบาท สิทธิ เสรีภาพ หน้าที่ในฐานะพลเมืองดี ตามวิถีประชาธิปไตย	<ul style="list-style-type: none"> ◆ สถานภาพ บทบาทสิทธิ เสรีภาพ หน้าที่ในฐานะ พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย ◆ แนวทางส่งเสริมให้ปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีตามวิถี ประชาธิปไตย
	3. วิเคราะห์บทบาทความสำคัญ และความสัมพันธ์ของสถาบัน ทางสังคม	<ul style="list-style-type: none"> ◆ บทบาท ความสำคัญและความสัมพันธ์ของสถาบัน ทางสังคมเช่น สถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา สถาบันศาสนา สถาบันเศรษฐกิจ สถาบัน ทางการเมืองการปกครอง
	4. อธิบายความคล้ายคลึงและ ความแตกต่างของวัฒนธรรมไทย และวัฒนธรรมของประเทศ ในภูมิภาคเอเชีย เพื่อนำไปสู่ ความเข้าใจอันดี	<ul style="list-style-type: none"> ◆ ความคล้ายคลึงและความแตกต่างของวัฒนธรรม ไทย และวัฒนธรรมของประเทศในภูมิภาคเอเชีย วัฒนธรรม เป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างความเข้าใจ อันดีระหว่างกัน

มาตรฐาน ส 2.2 เข้าใจระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบัน ยึดมั่น ศรัทธา และธำรงรักษาไว้ ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ตาราง 2 ตัวชี้วัดสาระการเรียนรู้แกนกลาง มาตรฐาน ส 2.2 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ม.2	1. อธิบายกระบวนการในการตรากฎหมาย	<ul style="list-style-type: none"> ◆ กระบวนการในการตรากฎหมาย ผู้มีสิทธิเสนอร่างกฎหมาย - ขั้นตอนการตรากฎหมาย - การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการตรากฎหมาย
	2. วิเคราะห์ข้อมูล ข่าวสารทางการเมืองการปกครองที่มีผลกระทบต่อสังคมไทยสมัยปัจจุบัน	<ul style="list-style-type: none"> ◆ เหตุการณ์ และการเปลี่ยนแปลงสำคัญของระบอบการปกครองของไทย ◆ หลักการเลือกข้อมูล ข่าวสาร

ทฤษฎีและกิจกรรมการเรียนรู้แบบ อริยสัจ 4

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 เป็นกระบวนการแสวงหาความรู้ โดยผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง พยายามคิดค้นวิธีการแก้ปัญหาต่าง ๆ อย่างมีเหตุผล โดยมีความหมาย แนวคิดทฤษฎี และมีขั้นตอน ตลอดจนประโยชน์ที่ได้ดังนี้

1. ความหมายของอริยสัจ 4

สุคนธ์ สินธพานนท์ (2550 : 186) ให้ความหมายของการสอนแบบอริยสัจ 4 ว่าเป็นวิธีสอนที่นำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ในเรื่อง อริยสัจ 4 มาประยุกต์เป็นขั้นตอนของการจัดการเรียนการสอน 4 ขั้นตอน

สุวิทย์ มูลคำ (2550 : 164) ได้ให้ความหมายของของการจัดการเรียนรู้ตามขั้นทั้งสี่ของอริยสัจ 4 ว่าเป็นกระบวนการแสวงหาความรู้ โดยผู้เรียนพยายามคิดค้นวิธีการแก้ปัญหาต่าง ๆ โดยใช้ลำดับขั้นตอนทั้งสี่ของอริยสัจเป็นแนวทางแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง

จิระพร ชะโน (2554 : 41) อ้างจาก สาโรช บัวศรี ว่าการจัดการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 เป็นวิธีการเดียวกับการแก้ปัญหา โดยมีขั้นตอนการคิดอย่างเป็นระบบเป็นกระบวนการใช้ความคิดหรือการแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผล เรียกได้อย่างหนึ่งว่า วิธีการแห่งปัญญา หรือวิธีการทางวิทยาศาสตร์

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2555 : 217) อริยสัจสี่ หมายถึง ความจริงอันประเสริฐ 4 ประการ ซึ่งประกอบไปด้วยทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค เป็นความจริงที่ทำให้เกิดผลแห่งความสุข เป็นวิธีคิดตามเหตุตามผล หรือเป็นเหตุเป็นผลและสามารถนำกระบวนการคิดไปใช้ในการแก้ปัญหาชีวิต อันจะนำไปสู่การสอนอย่างประสิทธิภาพของผู้เรียนได้

จากแนวคิดของนักการศึกษาที่กล่าวมาแล้วนั้น พอจะสรุปความหมายของการจัดการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 ว่าการจัดการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 เป็นวิธีการที่จะให้ผู้เรียนรู้จักการแก้ปัญหา โดยมีขั้นตอนหรือกระบวนการอย่างมีเหตุผล

2. ประวัติความเป็นมาของการจัดการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4

สุมน อมรวิวัฒน์ (2544 : 14-15) ได้บูรณาการทางการศึกษาตามนัยแห่งพุทธธรรมด้วยทฤษฎีจตุราริยสัจ หรืออริยสัจ 4 ซึ่งเป็นทฤษฎีหลักความจริงอย่างยิ่งในชีวิตที่พุทธศาสนิกชนต้องมีความพากเพียร มุ่งประพฤติปฏิบัติในทางที่ถูกที่ชอบ เพื่อความมีอิสรภาพ มีความสว่างทางปัญญา มีความสงบ สันติของจิตใจและความบริสุทธิ์สะอาดด้วยกาย วาจา และใจ การบูรณาการของอริยสัจ 4 นั้น สุมน อมรวิวัฒน์ ได้สรุปประเด็นย่อ ๆ ของอริยสัจ 4 ดังนี้

1. เป็นหลักความจริงแท้ของชีวิต แสดงสภาวะองค์ประกอบ กระบวนการ เป้าหมายอย่างครบถ้วนสมบูรณ์
2. เป็นหลักความจริงของชีวิตและหลักการประเมิน พิสูจน์ ทบทวน ความจริงทั้ง 4 ประการของชีวิตอย่างชัดเจน
3. เป็นสภาวะที่เป็นเหตุและเป็นผล
4. แต่ละองค์ประกอบ คือ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค สามารถจำแนกแยกย่อยออกเป็นหลายองค์ความรู้ หลายกระบวนการที่เชื่อมโยงถึงกันอย่างสอดคล้องไม่ขัดแย้งกัน
5. อริยสัจ 4 เน้นหลักทางสายกลาง คำนึงถึงความพอเหมาะพอดี โดยมีปัญญากำกับ
6. ได้แสดงถึงสภาวะธรรมที่เป็นอยู่และวิธีการที่จะพัฒนาให้ดีขึ้น เจริญขึ้นทั้งในด้านความขยันหมั่นเพียร เพิ่มพูน และในด้านการละเว้น
7. สามารถมองได้หลายมิติ ทุกมิติล้วนเป็นความจริงแท้
8. ทุกส่วนย่อย เมื่อนำมารวมกันเกิดเป็นองค์ธรรมหลักหัวข้อใหม่ขึ้น ตามลำดับ
9. เป็นหลักธรรมที่ชีวิตเป็นศูนย์กลาง เนื่องจากเมื่อปฏิบัติตามหลักธรรมคำสอนนี้แล้วย่อมเกิดประโยชน์ทั้งสิ้น
10. เป็นองค์ธรรมรวมที่แสดงหน้าที่ การกำหนดรู้ การละ การทำให้แจ้ง และการทำให้เจริญ

พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต. 2545 : 177-180) ได้อธิบายว่า อริยสัจเป็นหลักธรรม ที่สำคัญ ดังนั้นการเรียนรู้อริยสัจ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเรียนรู้หน้าที่ต่ออริยสัจ โดยสรุปดังนี้

1. ทุกข์ ได้แก่ ชาติ ชรา มรณะ การประจวบกับสิ่งอันไม่เป็นที่รัก การพลัดพรากจาก ของรัก ความปรารถนาไม่สมหวัง การที่ชีวิตทุกชีวิตเกี่ยวข้องกันภายใต้แห่งกฎธรรมชาติ ที่ต้องแปรผันไปตามเหตุปัจจัยแฝงไว้ด้วยความกดดัน บีบคั้น ขัดแย้ง ขัดข้อง ดังนั้นในหน้าที่แห่งทุกข์ ต้องกำหนดรู้เท่าทันและเข้าใจในความเป็นจริง ที่เรียกว่า ปริญญา
2. ทุกขสมุทัย ได้แก่ ตัณหา อันเป็นความร้อนรน ทะยานอยากที่ทำให้เกิดภาพใหม่ ประกอบด้วยความเพลินเพลินและติดใจในความอยากที่ถือตนเป็นที่ตั้งที่จะได้ จะเป็น จะไม่เป็น อย่างนั้น อย่างนี้ (กามตัณหา ภวตัณหา และวิภวตัณหา) ดังนั้นในหน้าที่แห่งทุกขสมุทัย ต้องละเสียทำให้หมดไป ที่เรียกว่า ปาหณะ

3. ทุกชนิดโรธ ได้แก่ การที่ตัดขาดไปไม่เหลือด้วยการคลายออก สละเสียได้ สลัดออกให้พ้นไป เป็นภาวะแห่งนิพพาน ไม่มีความทุกข์เป็นสุขโดยไม่มีตัณหาครอบงำ บริสุทธิ์ ปลอดโปร่ง เป็นอิสระ ผ่องใสเบิกบาน ดังนั้นในหน้าที่แห่งทุกชนิดโรธ ต้องทำให้แจ้ง ทำให้สำเร็จ ทำให้เกิดความ เป็นจริง เรียกว่า สัจฉิกิริยา

4. ทุกชนิดโรธคามินีปฏิปทา (มรรค) ได้แก่ทางประเสริฐมีองค์ประกอบด้วย สัมมาทิฎฐิ สัมมาสังกัปปะ สัมมาวาจา สัมมากัมมันตะ สัมมาอาชีวะ สัมมาวายามะ สัมมาสติ และสัมมาสมาธิ ดังนั้นในหน้าที่ต่อมรรค คือ เจริญ ฝึก และปฏิบัติ เรียกว่า ภาวนา

5. หลักอริยสัจ นอกจากเป็นคำสอนที่ครอบคลุมหลักธรรมทั้งหมดใน พระพุทธศาสนา ยังนับว่าเป็นหลักธรรมที่มีคุณค่าหลายประการโดยพระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต. 2545 : 187) สรุปดังนี้

- 5.1 เป็นวิธีแห่งปัญญาแก้ไขปัญหตามระบบแห่งเหตุผล
- 5.2 เป็นการแก้ปัญหาและจัดการกับชีวิตของตนด้วยปัญญาของมนุษย์เอง
- 5.3 เป็นความจริงที่เกี่ยวข้องกับชีวิตของคนทุกคน
- 5.4 เป็นหลักความจริงกลาง ๆ ที่ติดเนื่องอยู่กับชีวิต

สุวิทย์ มูลคำ (2551 : 45) ศาสตราจารย์ ดร.สาโรช บัวศรี ได้นำเสนอแนวคิด เกี่ยวกับวิธีสอนของไทย ความเป็นมาของวิธีสอนตามขั้นทั้งสี่ของอริยสัจไว้ดังนี้

1. ครูไทยเราคงจะได้มีวิธีสอนอยู่แล้วแน่ ๆ เพราะชาติเราเป็นชาติที่มีวัฒนธรรม มานานแล้ว เป็นชาติที่รักษาเอกราชไว้ได้โดยตลอดมา และครูไทยก็ได้รับความเคารพนับถือ จากนักเรียนหรือศิษย์เป็นอย่างมาก ผิดกับประเทศอื่น ๆ จนถึงกับมีการไหว้ครูและจัดให้มีวันไหว้ครู ขึ้นเป็นพิเศษ ในสถานศึกษาต่าง ๆ

2. แต่เนื่องจากวิธีสอนของครูไทยมิได้เขียนไว้ให้ปรากฏ ก็จำเป็นต้องพยายาม เสาะแสวงหา หรือพยายามอนุมานเอาให้จงได้

3. ในวัฒนธรรมของชาติไทย เราได้ยอมรับนับถือว่าพระพุทธองค์เป็นพระบรมครู พระบรมครูย่อมจะต้องมีวิธีสอนที่ดีแน่ ๆ ดังนั้นถ้าเราพบว่าวิธีสอนของพระพุทธองค์เป็นอย่างไรแล้ว ก็ถือว่าเป็นวิธีสอนของครูไทย

4. วิธีสอนของพระพุทธองค์จะเขียนไว้ ณ ที่ใดบ้าง จะมีการอธิบายเกี่ยวกับ วิธีสอนที่พระองค์ทรงใช้ไว้ที่ใดบ้างก็ไม่ทราบกันอย่างแพร่หลาย ดังนั้นจึงจำเป็นต้องอนุมานหรือ คาดหมายเอาบ้าง โดยมากสิ่งที่เราทราบนั้นก็คือ พระธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธองค์ พระไตรปิฎก ซึ่งรวบรวมสิ่งที่สำคัญทั้งหมดของพระพุทธศาสนาเอาไว้ ก็เป็นหนังสือที่มีจำนวนมากมายหลายเล่ม เรายังไม่มีเวลาที่จะอ่านให้หมด จึงไม่มีโอกาสที่จะได้พบว่าจะมีคำอธิบายเกี่ยวกับวิธีสอนของ พระพุทธองค์อยู่ในพระไตรปิฎกเพียงใด

5. แต่เพื่อความรวดเร็วก็ควรที่จะสามารถคาดหมาย หรืออนุมานเกี่ยวกับวิธีสอน ของพระพุทธองค์ได้บ้างตามสมควรจากคำสอนหรือจากพฤติการณ์ต่าง ๆ ของพระองค์

6. เนื่องจากอริยสัจสี่ เป็นคำสอนที่ถือได้ว่าเป็นหัวใจของพระพุทธศาสนา ประการหนึ่ง เราจึงพยายามทำการคาดหมายหรืออนุมานเอาวิธีสอนมาจากอริยสัจสี่ และพฤติการณ์ แวดล้อมต่าง ๆ นั้น ได้บ้างไม่มากนักน้อย

7. จากการอนุมาน ก็พอจะมองเห็นได้ว่า วิธีการแห่งปัญญาหรือวิธีคิดแบบ Reflective Thinking นั้น คล้ายกับวิธีการอริยสังสี่อย่างที่สุด ดังที่จะได้พยายามเปรียบเทียบให้เห็นดังต่อไปนี้

ตาราง 3 เปรียบเทียบขั้นต่าง ๆ ของอริยสังสี่ 4 กับขั้นต่าง ๆ ของวิธีการแห่งปัญญา

ขั้นต่าง ๆ ของอริยสังสี่ 4	ขั้นต่าง ๆ ของวิธีการแห่งปัญญาหรือวิธีคิดวิทยาศาสตร์ หรือ Reflective Thinking
1. ทุกข์ ชีวิตนี้เป็นความทุกข์อย่างยิ่ง (ดังนั้นปัญหาของเราคืออะไร ทำอย่างไรจึงจะได้พ้นทุกข์)	1. การกำหนดปัญหา ได้แก่ การพิจารณาเหตุการณ์ต่าง ๆ เพื่อกำหนดปัญหาให้ถูกต้อง
2. สมุทัย สาเหตุใหญ่ที่ทำให้เกิดทุกข์ก็ได้แก่ ตัณหา (ดังนั้น ถ้าเผื่อหาทางกำจัดตัณหาเสียได้ ทุกข์ก็คงจะหมดไป วิธีการทดลองเพื่อกำจัดตัณหาครั้งนี้ การอดอาหาร การนั่งสมาธิ ฯลฯ)	2. การตั้งสมมุติฐาน เมื่อเข้าใจปัญหาโดยรอบคอบ เช่นรู้ถึงสาเหตุปัญหาแล้วตั้งสมมุติฐานการแก้ไขได้ เช่น กำหนดต้องกำจัดตัณหาเสียให้สิ้นเชิง และกำหนดอีกว่า อาจอดอาหาร อาจทำสมาธิ เป็นต้น
3. นิโรธ การดับทุกข์ (ในการให้ได้มาซึ่งสภาวะนี้ จำต้องดำเนินการต่าง ๆ เพื่อให้ทุกข์ดับไป หรือจะให้พ้นทุกข์จึงทำการอดอาหาร เพื่อเห็นว่าการทำทุกกิริยาไม่อาจพ้นทุกข์ได้ลองทำอย่างอื่นอีก)	3. การทดลองและเก็บข้อมูล ลองทำตามที่ตั้งสมมุติฐานไว้แล้ว เช่น ลองอดอาหาร ลองทำสมาธิ ฯลฯ จดและจำผลของการปฏิบัติแต่ละอย่างไว้ เพื่อจะได้พิจารณาต่อไป
4. มรรค จากการปฏิบัติสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง แล้วก็ตกลงสรุปผลได้ว่า วิธีการที่จะพ้นทุกข์ได้นั้นมีทางเดียว คือทางที่เรียกชื่อว่า “มรรคมีองค์แปด”	4. การวิเคราะห์ข้อมูล ทำการวิเคราะห์ข้อมูลหรือผลต่าง ๆ ที่ได้ในขั้นทดลองนั้น เพื่อจะได้รู้ว่าสิ่งใดแก้ปัญหาก็กำหนดไว้ตั้งเดิมนั้นได้หรือไม่ประการใด
	5. การสรุปผล นำมาสรุปให้เป็นหลักเกณฑ์หรือข้อความว่าได้แก้ปัญหาก็ด้วยวิธีใด และได้ผลประการใด (เช่น สรุปว่า วิธีทุกกิริยานั้น ไม่ได้ผลในการดับทุกข์ แต่การปฏิบัติตามมรรคมีองค์แปด เป็นทางเดียวที่อาจพ้นทุกข์ได้

จากการเปรียบเทียบนี้ ก็พอจะเห็นได้ว่าขั้นตอนต่าง ๆ ของอริยสังสี่ 4 และขั้นตอนต่าง ๆ ของวิธีการวิทยาศาสตร์หรือวิธีการแห่งปัญญานั้นคล้ายคลึงกันเต็มที่ จะกล่าวว่าเป็นแบบเดียวกันก็ไม่ผิด คือ ต่างก็เป็นวิธีการหาเหตุผลและการแก้ปัญหาของตนเอง ดังนั้นนับว่าเป็นสิ่งมหัศจรรย์ไม่น้อยที่โลกตะวันออกและโลกตะวันตกได้ค้นพบวิธีการออกมาได้อย่างเดียวกัน โดยที่ไม่ได้ทราบซึ่งกันและกันเลย ต่างคนต่างคิดออกมา

3. ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4

สุคนธ์ สิ้นธพานนท์ (2550 : 187) ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ

4 มีดังนี้

1. ขั้นกำหนดปัญหาหรือขั้นทุกข์ ในขั้นนี้ผู้สอนและผู้เรียนช่วยกันเสนอปัญหาที่เกิดขึ้นซึ่งเป็นปัญหาเกี่ยวข้องกับบทเรียน หรือเรื่องที่จะศึกษาหรือเป็นเรื่องที่ผู้สอนต้องการนำปัญหานั้นเป็นกรณีศึกษา เพื่อเป็นตัวอย่างที่เหมาะสมในการนำไปประยุกต์ใช้กับการแก้ปัญหาอื่น ๆ อีกต่อไป ผู้สอนช่วยให้ผู้เรียนให้ได้ศึกษาพิจารณาปัญหาที่เกิดขึ้นด้วยตนเองอย่างรอบคอบ และพยายามกำหนดขอบเขตของปัญหาและผู้เรียนจะต้องคิดแก้ไข

2. ขั้นสมมุติฐานหรือขั้นสมมุติ ในขั้นนี้ผู้สอนจะต้องอธิบายหรือเสนอแนะให้ผู้เรียนรู้จักพิจารณาในหัวข้อต่อไปนี้

2.1 สาเหตุของปัญหาในขั้นที่ 1 คืออะไร

2.2 การแก้ไขปัญหานั้นใด ๆ นั้น จะต้องแก้ไขที่สาเหตุที่แท้จริง หรือที่ต้นตอของปัญหานั้น ๆ

2.3 การแก้ไขปัญหานั้นมีวิธีการใดบ้าง กำหนดเป็นข้อ ๆ

3. ขั้นการทดลองและเก็บข้อมูล หรือขั้นนิโรธ ในขั้นนี้ผู้สอนให้นักเรียนได้กระทำหรือ ทำการทดลองด้วยตนเองตามที่ได้กำหนดไว้ ในขั้นสมมุติฐานหรือขั้นสมมุติ ในข้อ 3 ซึ่งผู้เรียนอาจจะทดลองด้วยวิธีการหลาย ๆ วิธีการโดยบันทึกผลการทดลองหรือการเก็บข้อมูลทุกขั้นตอน เพื่อนำไปพิจารณาในขั้นที่ 4

4. ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล และสรุปผล หรือขั้นมรรค เมื่อผู้เรียนได้กำหนดข้อมูลในขั้นที่ 3 ด้วยวิธีการต่าง ๆ หลาย ๆ วิธีแล้ว ย่อมจะเห็นได้ชัดเจนว่า วิธีการแก้ปัญหานั้นได้ทดลองไปนั้น บางวิธีสามารถแก้ปัญหานั้นได้บ้าง แต่ไม่ชัดเจนตามเป้าหมาย บางวิธีไม่สามารถแก้ปัญหานั้นได้ บางวิธีสามารถแก้ปัญหานั้นได้ แต่ต้องมีการปรับปรุงอีกเล็กน้อยในบางเรื่อง ผู้สอนฝึกให้ผู้เรียนวิเคราะห์เปรียบเทียบข้อมูลที่บันทึกไว้ในขั้นที่ 3 ว่าวิธีการใดเหมาะสมเป็นไปได้มากที่สุดและควรจะมีการปรับปรุงอย่างไร จนมีความชัดเจนว่ามีวิธีการดำเนินการอย่างไร จึงแก้ปัญหานั้นที่กำหนดในขั้นที่ 1 ได้สำเร็จ

การวิเคราะห์ดังกล่าวข้างต้น ทำให้ผู้เรียนเห็นว่าสิ่งใดแก้ปัญหานั้นได้จริง ผู้เรียนสรุปการกระทำที่ได้ผลนั้นไว้เป็นระบบหรือเป็นข้อ ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติและลงมือปฏิบัติตามแนวทางนั้น

พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต. 2545 : 171-172) ได้นำขั้นตอนของอริยสัจ มาประยุกต์ เป็นขั้นตอน ในการสอนแบบพุทธวิธีแสวงหา ดังนี้

1. ขั้นกำหนดทุกข์ (กำหนดปัญหา) ให้รู้ว่าทุกข์หรือปัญหาคืออะไรอยู่ที่ไหน มีขอบเขตแค่นี้

2. ขั้นสืบสาวสมมุติ (ไม่แยกต่างหาก) หยั่งสาเหตุของทุกข์หรือปัญหานั้น

3. ขั้นแก้งิโรธ (ขั้นตั้งสมมุติฐาน) ให้เห็นกระบวนการที่แสดงว่า การดับทุกข์แก้ปัญหานั้นเป็นไปได้อย่างไร

4. ขั้นเพ้นหามรรค (ขั้นสรุปผล)

มรรค 1 เอสนา แสวงหาข้อพิสูจน์ / ทดลอง (เก็บข้อมูล/ทดลอง)

มรรค 2 วิมังสา ตรวจสอบ ร้อน เลิกเก็บข้อมูลที่ต้องใช้ได้จริง
(ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล)

มรรค 3 อนุโพธ กันข้อที่ผิดออกจับหรือเฟ้นมรรคแท้ซึ่งนำไปสู่ผล คือ
แก้ไขได้ (ขั้นสรุปผล)

สุวิทย์ มูลคำ (2551 : 48-49) อ้างจาก สาโรช บัวศรี เสนอขั้นตอน
การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามขั้นตอนทั้ง 4 ของอริยสัจ ไว้ดังนี้

ตาราง 4 ขั้นตอนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามขั้นตอนของ อริยสัจ 4

ขั้นตอนการสอน	เทคนิคสำคัญ
<p>1. ขั้นทุกข์ (กำหนดปัญหา)</p> <p>1.1 ผู้สอนกำหนดและเสนอปัญหา อย่างละเอียด พยายามให้ผู้เรียนเข้าใจต่อปัญหานั้นตรงกัน และพยายามสร้างความรู้สึกให้ผู้เรียนตระหนักว่าสิ่งที่ผู้สอนนำเสนอเป็นปัญหาของทุกคน ทุกคนมีส่วนเกี่ยวข้องกับปัญหานั้น และทุกคนจะต้องร่วมมือกันแก้ปัญหาเพื่อความสุขของทุก ๆ คน</p> <p>1.2 ผู้สอนจะช่วยให้ผู้เรียนได้ศึกษาพิจารณาปัญหาที่เกิดขึ้นด้วยตนเอง ด้วยความรอบคอบ และพยายามกำหนดขอบเขตของปัญหาซึ่งผู้เรียนจะต้องคิดแก้ไขให้ได้</p>	<p>1.1 อธิบายอย่างกระจ่างชัด สร้างภาพเหตุการณ์ให้เห็นผลของการละเลยไม่แก้ปัญหา และการโน้มน้าวชักชวนให้เกิดความตระหนักในความสำคัญของการแก้ปัญหา อาจใช้สื่อที่เหมาะสมในการนำเสนอปัญหาให้สมจริง</p> <p>1.2 เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นอย่างหลากหลายและทั่วถึง และเขียนแสดงความคิดเห็นบนกระดานและยังเป็นการเสริมแรงเพื่อให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในบทเรียน</p>
<p>2. ขั้นสมุทัย (ตั้งสมมุติฐาน)</p> <p>2.1 ผู้สอนช่วยผู้เรียนให้ได้พิจารณาตัวเองว่าสาเหตุของปัญหาที่ยกขึ้นมาแล้วในขั้นที่ 1 นั้นมีอะไรบ้าง</p> <p>2.2 ผู้สอนช่วยผู้เรียนให้เกิดความเข้าใจและตระหนักว่าในการแก้ปัญหาใด ๆ นั้นจะต้องกำจัดหรือดับปัญหาให้ได้</p> <p>2.3 ผู้สอนช่วยผู้เรียนให้คิดว่าในการแก้ที่สาเหตุนั้นอาจจะกระทำอะไรได้บ้าง คือให้กำหนดสิ่งที่จะกระทำนี้เป็นข้อ ๆ ไป</p>	<p>2.1 ใช้คำถามเร้าให้ผู้เรียนช่วยกันคิดและแสดงความคิดเห็น ผู้สอนเขียนข้อมูลสาเหตุของปัญหาตามที่ผู้เรียนเสนอไว้คู่กับประเด็นปัญหาข้อ 2.1 ที่เขียนไว้แล้วบนกระดาน</p> <p>2.2 ใช้วิธีการอธิบายเชื่อมโยงเหตุผล</p> <p>2.3 ให้ตัวอย่างการกำหนดสิ่งที่จะกระทำแล้วเปิดโอกาสและกระตุ้นให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นเขียนข้อมูลที่ผู้เรียนแสดงไว้บนกระดาน</p>

ตาราง 4 (ต่อ)

ขั้นตอนการสอน	เทคนิคสำคัญ
3. ขั้นนิโรธ (ทดลองและเก็บข้อมูล)	3. ใช้เทคนิคการแบ่งงาน และการทำงานเป็นกลุ่ม และเสนอแนะวิธีการจดบันทึกข้อมูล ผู้สอนอาจให้ผู้เรียนช่วยเสนอว่าจะบันทึกข้อมูลอย่างไร หรือช่วยกันออกแบบตารางบันทึกข้อมูล
4. ขั้นมรรค (วิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผล) 4.1 ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจและสรุปได้ว่าในบรรดาการทดลองหรือกระทำด้วยตัวเองหลาย ๆ อย่างนั้น บางอย่างก็แก้ปัญหาไม่ได้ บางอย่างก็แก้ได้อย่างชัดเจน บางอย่างก็แก้ปัญหามาไม่ได้ อย่างชัดเจน การแก้ปัญหาให้สำเร็จจะต้องทำอย่างไรแน่ 4.2 เมื่อลงข้อสรุปวิธีแก้ปัญหามาแล้ว ให้ผู้เรียนช่วยกันกำหนดแนวทางในการปฏิบัติ และลงมือปฏิบัติตามแนวทางนั้นโดยทั่วกัน รวมทั้งให้ผู้เรียนช่วยกันคิดวิธีการควบคุมและติดตามของการปฏิบัติเมื่อแก้ปัญหานั้น ๆ ด้วย	4.1 ให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์และเปรียบเทียบข้อมูลที่ได้บันทึกไว้ แล้วช่วยกันลงข้อสรุปโดยผู้สอนช่วยเชื่อมโยง ความคิดของผู้เรียนแต่ละคน 4.2 เปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็น โดยผู้สอนใช้คำถามกระตุ้นให้ข้อมูลย้อนกลับ ทบทวนเสริมความสำคัญ สรุป เชื่อมโยง ข้อคิดเห็นของผู้เรียนและบันทึกข้อมูลต่าง ๆ บนกระดาน

ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ตามขั้นทั้ง 4 ของอริยสัจ สามารถสรุปได้ดังนี้

1. ขั้นทุกข์ (กำหนดปัญหา)
2. ขั้นสมุทัย (ตั้งสมมุติฐาน)
3. ขั้นนิโรธ (ทดลองและเก็บข้อมูล)
4. ขั้นมรรค (วิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผล)

4. ประโยชน์ของอริยสัจ 4

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2555 : 216) อ้างจาก พระราชวรมุนี หลักอริยสัจ นอกจากเป็น คำสอนที่ครอบคลุมหลักธรรมทั้งหมดในพระพุทธศาสนา ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ดังกล่าวมาแล้ว ยังมีคุณค่าที่น่าสังเกตอีกหลายประการ ซึ่งพอสรุปได้ดังนี้

1. เป็นวิธีการแห่งปัญญา ซึ่งดำเนินการแก้ไขปัญหามาตามระบบแห่งเหตุผล เป็นระบบวิธีแบบอย่าง ซึ่งวิธีการแก้ปัญหาใด ๆ ก็ตามที่จะมีคุณค่าและสมเหตุผลจะต้องดำเนินไปในแนวเดียวกันเช่นนี้
2. เป็นการแก้ปัญหาและจัดการกับชีวิตของตน ด้วยปัญญาของมนุษย์เอง โดยนำเอาหลักความจริงที่มีอยู่ตามธรรมชาติมาใช้ประโยชน์ ไม่ต้องอ้างอำนาจดลบันดาลของตัวการพิเศษเหนือธรรมชาติ หรือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ใด ๆ

3. เป็นความจริงที่เกี่ยวข้องกับชีวิตของคนทุกคน ไม่ว่าจะมนุษย์จะเติบโตออกไปเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์กับสิ่งที่อยู่ห่างไกลตัวกว้างขวางมากมายเพียงใดก็ตาม แต่ถ้าเขายังจะต้องมีชีวิตของตนเองที่มีคุณค่า และสัมพันธ์กับสิ่งภายนอกเหล่านั้นอย่างมีผลดีแล้ว เขาจะต้องเกี่ยวข้องและใช้ประโยชน์จากหลักความจริงนี้ตลอดไป

4. เป็นหลักความจริงกลาง ๆ ที่ติดเนื่องอยู่กับชีวิต หรือเป็นเรื่องของชีวิตเองแท้ ๆ ไม่ว่าจะมนุษย์จะสร้างสรรค์ศิลปวิทยาการ หรือดำเนินกิจการใด ๆ ขึ้นมาเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาความเป็นอยู่ของตน และไม่ว่าศิลปวิทยาการ หรือกิจการต่าง ๆ นั้น จะเจริญขึ้น เสื่อมลง สูญสลายไปหรือเกิดมีใหม่มาแทน อย่างไรก็ตาม หลักความจริงนี้ ก็จะคงยืนยง ใหม่ และใช้เป็นประโยชน์ได้ตลอดทุกกาล

สรุปว่า วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามขั้นทั้ง 4 ของอริยสัจ ซึ่งถือว่าเป็นวิธีสอนแม่บทนี้ แท้ที่จริงก็เป็นวิธีการแก้ปัญหาตนเอง เป็นขั้นตอนในการดำเนินการของพระพุทธองค์ ในการแก้ปัญหาอันยิ่งใหญ่ของชีวิต กล่าวคือ การดับทุกข์ เป็นขั้นตอนของ การคิดอย่างมีระบบ พูดอีกทีหนึ่งก็คือเป็นขบวนการของการใช้ความคิด หรือการใช้ปัญญา นั่นเอง ดังนั้นบางครั้งก็เรียกวิธีการนี้ว่า “วิธีการแห่งปัญญา” อีกด้วย

แผนการจัดการเรียนรู้

การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ เป็นภารกิจสำคัญของครูผู้สอน ทำให้ผู้สอนทราบล่วงหน้าว่าจะสอนอะไร เพื่อจุดประสงค์ใด สอนอย่างไร ใช้สื่ออะไร และวัดผลประเมินผลโดยวิธีใด เป็นการเตรียมตัวให้พร้อมก่อนสอน ทำให้ผู้สอนเกิดความมั่นใจในการสอน สอนได้ครอบคลุมเนื้อหา และสอนอย่างมีแนวทางและมีเป้าหมายดังนั้นผู้สอนต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความหมาย ความสำคัญ ลักษณะ ขั้นตอนการจัดทำและหลักการวางแผนการจัดการเรียนรู้ ตลอดจนจนลักษณะของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดี เพื่อส่งผลให้การเรียนการสอนดำเนินไปสู่จุดหมายปลายทางที่กำหนดไว้ อย่างมีประสิทธิภาพ

1. ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้ ได้มีผู้ให้ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ดังนี้

บุรชัย ศิริมหาสาร (2539 : 34 - 35) ได้ให้ความหมายของแผนจัดการเรียนรู้ว่าแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งตรงกับภาษาอังกฤษว่า Lesson Plan หมายถึง การวางแผนการจัดการเรียนรู้ หรือการเตรียมการสอนล่วงหน้า ก่อนที่จะทำการสอน แล้วจัดบันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อให้ใครก็ตามที่จะทำการสอนในวิชานั้น ๆ สามารถใช้เป็นแนวทางในการสอนได้

ชาลิต ชูกำแพง (2553 : 94) แผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง เอกสารที่เป็นลายลักษณ์อักษรของครูผู้สอน ซึ่งเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละครั้ง โดยใช้สื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอนให้สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง เนื้อหา เวลา เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ของผู้เรียนให้เป็นอย่างเต็มศักยภาพ

ประสาธต์ เนื่องเฉลิม (2554 : 71) แผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึงแผนการหรือโครงการ ที่จัดทำเป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อใช้ในการปฏิบัติการสอนในรายวิชาใดวิชาหนึ่ง เป็นการเตรียมการสอนอย่างมีระบบและเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ผู้สอนพัฒนาการจัดการเรียนการสอนไปสู่จุดหมาย ของหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2555 : 431) แผนการจัดการเรียนรู้ คือ แผนการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อการสอน การวัดผลประเมินผลให้สอดคล้องกับเนื้อหา และจุดประสงค์ ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

จากแนวคิดของนักการศึกษาที่กล่าวมาแล้วนั้น พอจะสรุปแผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง การกำหนดเป้าหมายในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูที่จะเป็นแนวทางในการส่งผลให้นักเรียนบรรลุวัตถุประสงค์ตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

2. ความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้ ได้มีผู้ให้ความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ดังนี้

บุรชัย ศิริมหาสาคร (2539 : 4) ให้ความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

1. แผนการจัดการเรียนรู้ เป็นหลักฐานที่แสดงถึงการเป็นครูแบบมืออาชีพ มีการเตรียมการล่วงหน้าแผนการจัดการเรียนรู้ของครูสะท้อนให้เห็นถึงการใช้เทคนิคการสอน สื่อ นวัตกรรมและจิตวิทยาการเรียนรู้อย่างดี

2. แผนการจัดการเรียนรู้ช่วยส่งเสริมให้ครูได้ศึกษาค้นคว้าหาความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร เทคนิคการสอน สื่อ นวัตกรรมและวิธีการวัดผลประเมินผล เพื่อพัฒนาตนเอง

3. แผนการจัดการเรียนรู้ทำให้ครูผู้สอนและครูที่ปฏิบัติการสอนแทนสามารถปฏิบัติการสอนได้อย่างมั่นใจ และมีประสิทธิภาพ

4. แผนการจัดการเรียนรู้เป็นหลักฐานที่แสดงข้อมูลด้านการเรียนการสอน และวัดผลประเมินผลที่จะนำไปใช้ประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอน

5. แผนการจัดการเรียนรู้เป็นหลักฐานที่แสดงถึงความเชี่ยวชาญในอาชีพครู ซึ่งสามารถนำไปเสนอเป็นผลงานทางวิชาการ เพื่อประกอบพิจารณาความดีความชอบประจำปี เพื่อขอเลื่อนตำแหน่ง หรือระดับให้สูงขึ้น

สำลี รักสุทธี และคณะ (2544 : 43) ความสำคัญของการที่ครูจำเป็นที่จะต้อง มีแผนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

1. แผนการจัดการเรียนรู้เป็นผลงานทางวิชาการชิ้นสำคัญของครู

2. แผนการจัดการเรียนรู้คือเข็มทิศบอกทางครู

3. แผนการจัดการเรียนรู้เหมือนพิมพ์เขียวของครู

4. แผนการจัดการเรียนรู้คือแผนที่บอกเป้าหมายการเดินทางของครูและนักเรียน

5. แผนการจัดการเรียนรู้คือเครื่องชี้วัดคุณภาพของครู

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2555 : 342) ได้สรุปถึงความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้ แผนการจัดการเรียนรู้เปรียบได้กับพิมพ์เขียวของวิศวกรหรือสถาปนิกที่ใช้เป็นหลักในการควบคุมงานก่อสร้าง วิศวกรจะขาดพิมพ์เขียวไม่ได้ฉันทใด ผู้เป็นครูก็ขาดแผนการจัดการเรียนรู้ไม่ได้ฉันทนั้น ยิ่งผู้จัดการจัดการเรียนรู้ได้ทำแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยตัวเอง ก็จะทำให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองมากเพียงนั้น และได้อธิบายถึงความสำคัญแผนการจัดการเรียนรู้ดังนี้

1. ทำให้เกิดการวางแผนวิธีสอน วิธีเรียนที่มีความหมายยิ่งขึ้นเพราะเป็นการจัดทำอย่างมีหลักการที่ถูกต้อง
2. ช่วยให้ครุมีสื่อการจัดการเรียนรู้ที่ทำด้วยตนเอง ทำให้เกิดความสะดวกในการจัดการเรียนรู้ ทำให้การจัดการเรียนรู้ได้ครบถ้วนตรงตามหลักสูตร และจัดการเรียนรู้ได้ทันเวลา
3. เป็นผลของวิชาการที่สามารถเผยแพร่เป็นตัวอย่างได้
4. ช่วยให้ความสะดวกแก่ครูผู้จัดการเรียนรู้แทนในกรณีที่ครูผู้จัดการเรียนรู้ไม่สามารถเข้าสอนได้

สรุปว่า แผนการจัดการเรียนรู้ เป็นการเตรียมการเรียนรู้ไว้ล่วงหน้าอย่างเป็นระบบ โดยการจัดการเรียนรู้มุ่งหวังที่จะให้ผู้เรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้ด้านใดด้านหนึ่ง ตามจุดมุ่งหมายหรือผลการเรียนรู้ที่คาดหวังที่กำหนดไว้ เพื่อนำไปสู่การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ

3. หลักการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้

ประสาธน์ เนื่องเฉลิม (2554 : 71-73) การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ อาจมีลักษณะแตกต่างกันไปบ้าง แต่หลักการเขียนมีลักษณะที่สามารถสังเกตใหญ่ ๆ แล้วไม่แตกต่างกัน โดยมีหลักการเขียน ดังนี้

1. ส่วนหัวเรื่อง เป็นส่วนแรกของแผนการจัดการเรียนรู้ที่บอกรายละเอียดเบื้องต้น ของแผนการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ ลำดับที่ของแผนการจัดการเรียนรู้ ระบุกลุ่มสาระการเรียนรู้ ระบุชั้นที่จัดการเรียนรู้ ระบุหัวข้อเรื่อง ระบุเวลาที่ใช้จัดการเรียนรู้ ระบุวันเดือนปี และช่วงเวลาในการจัดการเรียนรู้
2. สาระสำคัญ เป็นส่วนที่นำเสนอข้อความที่เขียนเพื่อระบุให้เห็นแก่นหรือเห็นข้อสรุป ที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนหลังจากเรียนรู้เรื่องใด เรื่องหนึ่ง โดยมีแนวการเขียน ในลักษณะของการสรุปเนื้อหาความรู้ ทักษะ หรือเจตคติที่เป็นเป้าหมายด้วยภาษาที่รัดกุม และชัดเจน เขียนในลักษณะความเรียง หรือเขียนเป็นข้อกรณีการจัดการเรียนรู้ครั้งนั้นมีมากกว่าหนึ่ง สาระสำคัญ
3. จุดประสงค์ เป็นข้อความระบุคุณลักษณะด้านเนื้อหา ความรู้ด้านทักษะ หรือด้านเจตคติที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน หลังจากที่ได้เรียนรู้เรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยทั่วไปนิยมเขียน ในลักษณะจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมหรือในลักษณะของจุดประสงค์นำทางและจุดประสงค์ปลายทาง
4. กิจกรรมการเรียนรู้ คือสภาพการณ์ที่ผู้สอนออกแบบเพื่อนำเสนอเนื้อหาวิธีการ หรือการปฏิบัติให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ โดยเขียนให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้และเนื้อหา วิธีการหรือการปฏิบัติ เขียนเป็นข้อตามลำดับขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้ได้แก่ ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ขั้นดำเนินการจัดการเรียนรู้ และขั้นสรุปบทเรียน เขียนโดยระบุให้รู้ว่ากิจกรรมการเรียนรู้แต่ละขั้น ใครเป็นผู้มีบทบาท ผู้เรียน ผู้จัดการเรียนรู้หรือทั้งผู้จัดการเรียนรู้และผู้เรียนร่วมกันกระทำ
5. การวัดและประเมินผล เป็นการกระทำเพื่อตรวจสอบว่า ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ การวัดเป็นการรวบรวมข้อมูลโดยใช้เครื่องมือและวิธีการต่าง ๆ เช่น การสังเกต การสัมภาษณ์ การสอบถาม การตรวจผลงาน และการทดสอบ เป็นต้น ส่วนการประเมินผลเป็นการกำหนดค่าหรือตัดสินสิ่งที่วัด เช่น ผ่าน-ไม่ผ่าน, ดี-ปานกลาง-อ่อน หรือกำหนดค่าเป็นระบบ 3 2 1 เป็นต้น

แผนการเรียนรู้ที่มีคุณภาพจะแสดงถึงการเตรียมความพร้อมของผู้สอนที่จะพัฒนาอาชีพของตนเองและพัฒนาด้านวิชาการอีกด้วย สิ่งที่สำคัญควรเริ่มลงมือศึกษาและจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ตลอดทั้งนำไปใช้แล้วบันทึกผลด้วย จึงจะเกิดประโยชน์ต่อตัวผู้เรียนอย่างสูงสุด

4. ผลดีของแผนการจัดการเรียนรู้

ชัยชาญ วงศ์สามัญ (2543 : 3) ผลดีของแผนการจัดการเรียนรู้มีดังนี้

1. ทำให้ผู้สอนรู้เรื่องที่จะสอน
2. ทำให้ผู้สอนสามารถกำหนดกิจกรรมของผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม
3. ทำให้กำหนดสื่อการสอนได้อย่างเหมาะสม
4. ทำให้สามารถจัดกระบวนการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับเวลาที่มีอยู่
5. ผู้สอนสามารถกำหนดวิธีสอนได้อย่างเหมาะสม
6. ทำให้ผู้สอนเกิดความมั่นใจ
7. ผู้เรียนมีทัศนคติที่ดีต่อผู้สอนและต่อการเรียน

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2546 : 206) แผนการจัดการเรียนรู้มีผลดี ดังนี้

1. ทำให้เกิดการวางแผนวิธีการสอนวิธีเรียนที่มีความหมายยิ่งขึ้นเพราะเป็นการจัดทำอย่างมีหลักการที่ถูกต้อง

2. ช่วยให้ครูมีคู่มือการสอนที่ทำด้วยตนเอง ทำให้เกิดความสะดวกในการจัดการเรียนการสอน ทำให้สอนได้ครบถ้วนตรงตามหลักสูตร และสอนได้ทันเวลา

3. เป็นผลงานทางวิชาการที่สามารถเผยแพร่เป็นตัวอย่างได้

4. ช่วยให้ความสะดวกแก่ครูผู้มาสอนแทนในกรณีที่ครูผู้สอนไม่สามารถเข้าสอนได้

5. ข้อควรคำนึงในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้

1. เขียนให้ชัดเจนแจ่มแจ้งในทุกหัวข้อ เพื่อให้ความกระจ่างแก่ผู้อ่านมีรายละเอียดพอสมควร ไม่ย่อเยิ่นเย้อ และไม่ละเอียดมากเกินไป

2. ใช้ภาษาเขียนที่สื่อความหมายได้เข้าใจตรงกันเป็นประโยคที่ได้ใจความ

3. เขียนทุกหัวข้อหรือทุกช่องให้สอดคล้องรับกัน เช่น สารจะสำคัญจะต้องสอดคล้องกับเนื้อหา จุดประสงค์จะต้องสอดคล้องกับเนื้อหา กิจกรรม และการวัดผล สื่อการเรียนจะต้องสอดคล้องกับกิจกรรมและการวัดผล

4. เขียนให้เป็นลำดับขั้นตอนการสอน ก่อน-หลัง ในทุกหัวข้อ

5. เขียนทุกหัวข้อให้ถูกต้อง เช่น จุดประสงค์ต้องเขียนให้เป็นจุดประสงค์

เชิงพฤติกรรม

6. จัดเนื้อหา กิจกรรม ให้เหมาะสมกับเวลาที่กำหนดไว้

7. คิดจัดกิจกรรมให้นำเสนอใจอยู่เสมอ ไม่ควรใช้วิธีเดียวกันทุกครั้งการสอน

8. เขียนให้เป็นระเบียบ ง่ายแก่การอ่าน

9. เขียนในสิ่งที่สามารถปฏิบัติได้จริง และสอนตามที่วางแผน

6. ขั้นตอนการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้

สุพล วังสินธุ์ (2543 : 9) ขั้นตอนการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ มีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาหลักสูตร ต้องศึกษาหลักสูตรอย่างกว้างขวาง และลึกซึ้งในวิชา และรายวิชาที่สอน เช่น ศึกษาโครงสร้างของวิชาจุดประสงค์ของวิชาสื่อการเรียนการสอนที่กำหนด ในรายวิชา คำอธิบายรายวิชา และธรรมชาติของรายวิชา
2. วิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา เวลา และกิจกรรม วิเคราะห์ได้จาก คำอธิบายรายวิชา โดยให้สัมพันธ์กับจุดประสงค์ของวิชา และจุดประสงค์ของหลักสูตร
3. หากลวิธี กลวิธีสอนจะต้องสอดคล้องกับหลักสูตร โดยใช้ทักษะกระบวนการ และทฤษฎีการเรียนรู้ต่าง ๆ ตลอดทั้งประสมประสานระหว่างประสบการณ์และจินตนาการของผู้สอนเอง คงจะไม่มีการสอนใดที่วิเศษสุดในโลกนี้วิธีสอนที่เหมาะสมและสอดคล้องกับทฤษฎี การเรียนรู้มากที่สุด จะต้องยึดให้ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติ ให้ค้นพบคำตอบด้วยตนเอง ให้รู้กว้างแผนและฝึกทักษะเป็นกลุ่มและรายบุคคล เพื่อให้นักเรียนเป็นผู้คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็นและเห็นช่องทาง ในการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ
4. จัดทำสื่อการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอนจะต้องสอดคล้องกับกิจกรรม การเรียนการสอน ซึ่งอาจจะเป็นสื่อที่ใช้อยู่แล้วหรือสื่อที่คิดขึ้นใหม่ก็ได้ แต่ต้องให้เหมาะสมและ สอดคล้องกับเนื้อหาด้วย
5. จัดทำเครื่องมือวัดและประเมินผลเครื่องมือวัดและประเมินผลให้สอดคล้องกับ หลักสูตร โดยเครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนในด้านพุทธิพิสัยจิตพิสัย และทักษะพิสัยตลอดทั้งครอบคลุมถึงกระบวนการวางแผนของนักเรียนทั้งจากสถานการณ์จริง และ สถานการณ์จำลองอีกด้วย
6. กำหนดโครงสร้างสำหรับ 1 รายวิชา การกำหนดโครงสร้างสำหรับ 1 รายวิชาสามารถปฏิบัติได้ 2 ลักษณะ กล่าวคือ โครงสร้างอย่างสังเขปและโครงสร้างอย่างละเอียด โครงสร้างอย่างละเอียด เป็นการวางโครงสร้างโดยสัมพันธ์จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา เวลา กระบวนการสื่อการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล ให้เห็นเป็นภาพรวมตลอดใน 1 รายวิชา ส่วนโครงสร้าง อย่างสังเขปเป็นการวางโครงสร้างโดยสัมพันธ์จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหาและเวลา เพื่อให้เห็นเป็นภาพรวมตลอดใน 1 รายวิชา
7. การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ขยายจากโครงสร้างเป็นการเขียนแผนการจัดการ เรียนรู้ ที่จะนำไปใช้ในแต่ละคาบ / ชั่วโมง อย่างละเอียด และปฏิบัติได้จริง ทั้งนี้โดยมีส่วนประกอบ ในแผนการจัดการเรียนรู้ ที่จะช่วยให้การดำเนินการสอนบรรลุเป้าหมายตามจุดประสงค์การเรียนรู้ ซึ่งมีมากมายหลากหลายข้อแตกต่างกันไป แต่ส่วนที่สำคัญที่ขาดไม่ได้จะต้องมีแผนการจัดการเรียนรู้คือ
 - 7.1 เนื้อหาสาระ
 - 7.2 จุดประสงค์
 - 7.3 กิจกรรมการเรียนการสอน
 - 7.4 สื่อการเรียนการสอน
 - 7.5 การวัดและประเมินผล

8. การกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นชั้นที่มีความสำคัญมากต้องคำนึงถึงจุดประสงค์ของการเรียนรู้อย่างให้ผู้เรียนมีทักษะด้านความรู้ภาคปฏิบัติเจตคติโดยใช้ทักษะกระบวนการต่าง ๆ ตามหลักจิตวิทยา การกำหนดกิจกรรมการสอนควรพิจารณาสิ่งต่อไปนี้

- 8.1 กิจกรรมการสอน ประกอบด้วย 3 ชั้น
 - 8.1.1 ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน
 - 8.1.2 ชั้นสอน
 - 8.1.3 ชั้นสรุป
- 8.2 กิจกรรมจะต้องช่วยให้บรรลุถึงจุดประสงค์ที่กำหนดในแผนการจัดการเรียนรู้
- 8.3 กิจกรรมจะต้องเหมาะสมกับพัฒนาการของนักเรียน
- 8.4 กิจกรรมต้องส่งเสริมให้นักเรียนคิดแก้ปัญหาและคิดวิพากษ์วิจารณ์ได้
- 8.5 กิจกรรมต้องมีหลากหลาย เพื่อสนองความสนใจและความต้องการของแต่ละ

บุคคล

- 8.6 กิจกรรมนั้นช่วยให้นักเรียนมีพัฒนาการทุกด้าน
 - 8.7 กิจกรรมนั้นได้ผลคุ้มค่า ไม่เปลืองทรัพยากรและเวลา
 - 8.8 กิจกรรมนั้นนักเรียนทุกคนสามารถทำได้ แสดงออกได้ไม่ยากเกินไป
 - 8.9 ควรกำหนดผลการกระทำกิจกรรมนั้น ๆ ให้เห็นพฤติกรรมอย่างชัดเจน
 - 8.10 นักเรียนมีส่วนร่วมกิจกรรมมากที่สุด
- ชาวลิต ชูกำแพง (2553 : 94-95) การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ มีขั้นตอน

ที่สำคัญ ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารหลักสูตรและเอกสารที่เกี่ยวข้อง
2. ศึกษาวิเคราะห์เนื้อหา และสาระสำคัญ เพื่อวางแผนในการสอน การกำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง และการประเมินผลการเรียนรู้ให้ตรงตามหลักสูตรกำหนด
3. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหา สาระสำคัญ และผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง โดยเฉพาะสาระสำคัญที่ต้องอาศัยการสรุปแก่นของเนื้อหาย่อมนั้นที่ผู้เรียนจะได้รับ
4. สร้างแผนการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับวิธีสอน ว่าแต่ละแผนจะสอนเรื่องอะไรบ้าง ในที่นี้จะรวมถึงการสร้างใบงาน ตลอดจนทั้งแบบประเมินต่าง ๆ ที่จะใช้ในการประเมินท้ายแผนด้วย
5. นำแผนการจัดการเรียนรู้ไปตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบและพิจารณาแผนการจัดการเรียนรู้ในแต่ละด้านเกี่ยวกับลักษณะที่ดีของแผน
6. นำแผนการจัดการเรียนรู้ไปปรับปรุงแก้ไข แล้วนำไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่างแต่ละหัวข้อที่กล่าวมาข้างต้น สามารถแสดงรายละเอียดไว้ในรูปแบบของแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งรูปแบบของแผนการจัดการเรียนรู้ ไม่มีรูปแบบตายตัว ขึ้นอยู่กับหน่วยงานหรือสถานศึกษาของแต่ละแห่งจะกำหนด อย่างไรก็ตามลักษณะส่วนใหญ่ของแผนการจัดการเรียนรู้จะคล้ายคลึงกันดังตัวอย่าง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่

กลุ่มสาระ.....
 ชั้น.....ภาคเรียน.....
 ชื่อแผน.....เวลาเรียน.....ชั่วโมง

1. ตัวชี้วัด

- 1.1 สาระสำคัญ.....
 1.2 มาตรฐานการเรียนรู้.....

2. สาระการเรียนรู้

- 2.1
 2.2
 2.3

3. สื่อการเรียนรู้

- 3.1
 3.2
 3.3

4. กระบวนการจัดการเรียนรู้

- 4.1 ชี้นำเข้าสู่บทเรียน.....
 4.2 ชี้นำเสนอความรู้ใหม่.....
 4.3 ชี้นำฝึกทักษะ.....
 4.4 ชี้นำแลกเปลี่ยนเรียนรู้.....
 4.5 ชี้นำสรุปความรู้.....

5. กระบวนการวัดผลและ ประเมินผล

- 5.1
 5.2
 5.3

หมายเหตุ รูปแบบของแผนการจัดการเรียนรู้สามารถปรับได้ตามความเหมาะสมและความถนัด

สรุปได้ว่า แผนการจัดการเรียนรู้ เป็นแนวทางสำหรับครูในการจัดประสบการณ์ให้นักเรียน โดยมีลำดับขั้นตอนเพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ภายในแผนและจะก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ครู และนักเรียน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

1. ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

นักการศึกษากล่าวถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ดังนี้

พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2540 : 29) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึงคุณลักษณะและความสามารถของบุคคลอันเกิดจากการเรียนการสอนเป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและประสบการณ์การเรียนที่เกิดขึ้นจากการฝึกอบรมหรือการสอบ จึงเป็นการตรวจสอบระดับความสามารถของบุคคลว่าเรียนแล้วมีความรู้เท่าใด สามารถวัดได้โดยการใช้แบบทดสอบต่าง ๆ เช่น ใช้ข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ข้อสอบวัดภาคปฏิบัติ เป็นต้น

สมนึก ภัททิยธนี (2549 : 65) สรุปว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึงความสามารถ ในการที่พยายามเข้าถึงความรู้ซึ่งเกิดจากการทำงานที่ประสานกัน และต้องอาศัยความพยายามอย่างมาก ทั้งองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับสติปัญญา และองค์ประกอบที่ไม่ใช่สติปัญญา แสดงออกในรูปของความสำเร็จ ซึ่งสามารถและสังเกตวัดได้ด้วยเครื่องมือทางจิตวิทยาหรือแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั่วไป

กล่าวโดยสรุป ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คือ ความสำเร็จ ความสมหวังในการเรียนรู้รวมทั้งด้านความรู้ความเข้าใจ ความสามารถทางด้านวิชาการ ทักษะทางด้านวิชาการของแต่ละบุคคลที่ประเมินได้จากการทดสอบด้วยวิธีการต่าง ๆ

2. แนวความคิดและทฤษฎีที่เป็นแนวในการสร้างแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ชวลิต ชูกำแหง (2553 : 91) ลำดับขั้นของกระบวนการทางปัญญา ในจุดมุ่งหมายทางการศึกษาด้านพุทธิพิสัยของบลูมที่ปรับปรุงใหม่ ยังคงมีลำดับขั้น 6 ขั้น ซึ่งสามารถอธิบายได้ดังนี้

1. จำ (Remembering) หมายถึง ความสามารถในการระลึกได้ แสดงรายการได้ บอกได้ ระบุนุ บอกชื่อได้ ตัวอย่างเช่น นักเรียนสามารถบอกความหมายของทฤษฎีได้

2. เข้าใจ (Understanding) หมายถึงความสามารถในการแปลความหมาย ยกตัวอย่าง สรุป อ้างอิง ตัวอย่างเช่น นักเรียนสามารถอธิบายแนวคิดของทฤษฎีได้

3. ประยุกต์ใช้ (Applying) หมายถึง ความสามารถในการนำไปใช้ ประยุกต์ใช้ แก้ไขปัญหา ตัวอย่างเช่น นักเรียนสามารถใช้ความรู้ในการแก้ไขปัญหาได้

4. วิเคราะห์ (Analyzing) หมายถึง ความสามารถในการเปรียบเทียบ อธิบาย ลักษณะการจัดการ ตัวอย่างเช่น นักเรียนสามารถบอกความแตกต่างระหว่าง 2 ทฤษฎีได้

5. ประเมินค่า (Evaluating) หมายถึง ความสามารถในการตรวจสอบ วิจาร์ณ ตัดสิน ตัวอย่างเช่น นักเรียนสามารถตัดสินคุณค่าของทฤษฎีได้

6. คิดสร้างสรรค์ (Creating) หมายถึง ความสามารถในการออกแบบ (Design) วางแผนผลิต ตัวอย่างเช่น นักเรียนสามารถนำเสนอทฤษฎีใหม่ที่แตกต่างไปจากทฤษฎีเดิมได้

สรุปได้ว่า แบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้นควรคำนึงจุดมุ่งหมายของกลุ่มการศึกษาด้านพุทธิพิสัย และให้นักเรียนบรรลุผลสำเร็จในด้านของความรู้ ทักษะด้านต่าง ๆ ตามแนวคิด และทฤษฎีการเขียนข้อสอบของบลูม

3. แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

กาญจนา วัฒนา (2548 : 177-178) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Achievement Test) หมายถึง แบบทดสอบวัดความรู้ ทักษะ และสมรรถภาพสมองด้านต่าง ๆ ที่ผู้เรียนได้เรียนรู้มาแล้ว ได้แก่ แบบทดสอบความรู้ ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การประเมินค่า แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบ่งออกเป็น 2 ชนิด คือ

1. แบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้นเอง (Teacher – Made Test) หมายถึงแบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้นโดยมุ่งวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน

2. แบบทดสอบมาตรฐาน (Standardized Test) หมายถึงแบบทดสอบที่มุ่งวัดผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนทั่ว ๆ ไป แบบทดสอบนี้จะต้องผ่านการวิเคราะห์แล้วว่ามีคุณภาพดีและมีมาตรฐานในการดำเนินการสอบ และมาตรฐานในวิธีการแปลความหมายคะแนน

บุญชม ศรีสะอาด (2553 : 62) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ (Achievement Test) หมายถึง แบบทดสอบที่วัดสมรรถภาพสมองด้านต่าง ๆ ที่ผู้เรียนได้รับการเรียนรู้มาแล้วมีอยู่เท่าใด แบบทดสอบประเภทนี้แบ่งออกเป็น 2 ชนิด คือ

1. แบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้นเอง (Teacher – Made Test) หมายถึงแบบทดสอบที่มุ่งวัดผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนเฉพาะกลุ่มครูที่สอน เป็นแบบทดสอบที่ใช้กันอยู่ทั่วไปในโรงเรียน และสถานศึกษา

2. แบบทดสอบมาตรฐาน (Standardized Test) หมายถึงแบบทดสอบที่มุ่งวัดผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนทั่ว ๆ ไป แบบทดสอบนี้จะต้องผ่านการวิเคราะห์แล้วว่ามีคุณภาพดี มีมาตรฐาน คือ มีมาตรฐานในการดำเนินการสอบ และมาตรฐานในวิธีการแปลความหมายคะแนน

สรุปได้ว่า แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง แบบทดสอบที่ใช้วัดความสามารถของนักเรียน ซึ่งเป็นผลจากการเรียนรู้ในเนื้อหาวิชานั้น

4. การสร้างแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบบอิงเกณฑ์ บุญชม ศรีสะอาด (2553 : 65) การสร้างแบบทดสอบแบบอิงเกณฑ์ (Criterion Referenced Test) จะใช้ได้ทั้งการสร้างข้อสอบเพื่อวัดผลย่อยหรือวัดระหว่างเรียน หรือเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน (Formative Measurement) และวัดหลังเรียนหรือวัดสรุปรวม (Summative Measurement) การสร้างแบบทดสอบแบบอิงเกณฑ์ มีขั้นตอนตามลำดับดังนี้

1. วิเคราะห์เนื้อหาและจุดประสงค์ ในขั้นแรกจะต้องวิเคราะห์ว่ามีหัวข้อ เนื้อหาใดที่ต้องการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ละเราต้องการวัด และแต่ละหัวข้อเหล่านั้นต้องการให้ผู้เรียนเกิดพฤติกรรมหรือสมรรถภาพอะไรกำหนดออกมาให้ชัดเจน

2. กำหนดพฤติกรรมย่อยที่จะออกข้อสอบวัด จากข้อที่ 1 พิจารณาต่อไปว่า จะวัดพฤติกรรมย่อยอะไรบ้าง อย่างละกี่ข้อ พฤติกรรมย่อยดังกล่าวก็คือจุดประสงค์การเรียนรู้นั่นเอง

3. กำหนดรูปแบบของข้อคำถามและศึกษาวิธีเขียน ขั้นตอนนี้จะเหมือนกับขั้นตอนที่ 2 ของการวางแผนสร้างข้อสอบแบบอิงกลุ่มทุกประการ

4. เขียนข้อสอบ ลงมือเขียนข้อสอบ อาจเขียนตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม หรือเขียนตามลักษณะเฉพาะของข้อสอบ โดยเขียนเกินจำนวนที่ต้องการเผื่อไว้ เพื่อจะได้มีข้อสอบครบตามที่ต้องการหลังจากที่ได้ทำการวิเคราะห์และตัดข้อที่มีคุณภาพต่ำกว่าเกณฑ์ออกไปแล้ว

5. ตรวจสอบข้อสอบ ชั้นตอนนี้จะเหมือนชั้นตอนที่ 4 ของการวางแผนสร้างข้อสอบแบบอิงกลุ่ม

6. ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบทดสอบ

7. พิมพ์เป็นแบบทดสอบฉบับทดลอง นำข้อสอบทั้งหมดที่ได้ผ่านการพิจารณาและปรับปรุงในขั้นที่ 5 มาพิมพ์เป็นแบบทดสอบ ควรมีคำชี้แจงหรือคำอธิบายวิธีทำแบบทดสอบ (Direction) การจัดพิมพ์วางรูปแบบให้เหมาะสม

8. ทดลองสอบและวิเคราะห์ข้อสอบ นำเอาแบบทดสอบไปทดลองสอบกับผู้เรียนในวิชานั้น นำผลการสอบมาวิเคราะห์ใช้การวิเคราะห์แบบอิงเกณฑ์

9. พิมพ์แบบทดสอบ นำข้อสอบที่มีค่าอำนาจจำแนกเข้าเกณฑ์ จากผลการวิเคราะห์ใน ขั้นที่ 7 มาพิมพ์เป็นแบบทดสอบเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป ควรเรียงข้อสอบจากง่ายไปหายาก

5. หลักการเขียนข้อสอบแบบเลือกตอบ

บุญชม ศรีสะอาด (2553 : 65-66) ข้อสอบแบบเลือกตอบ (Multiple Choices) คือข้อสอบที่ให้ผู้ตอบเลือกตอบคำที่ถูกต้องหรือคำตอบที่ดีที่สุด หรือเหมาะสมที่สุด หรือถูกที่สุด ตัวเลือกต่าง ๆ อาจมี 3 ตัวเลือก 4 ตัวเลือก หรือ 5 ตัวเลือก

ข้อดีของข้อสอบแบบเลือกตอบ

1. สามารถออกคำถามต่าง ๆ วัตถุประสงค์ครอบคลุมเนื้อหาและพฤติกรรม
2. ตรวจสอบให้คะแนนได้ง่าย และรวดเร็ว จึงเหมาะสมอย่างยิ่งสำหรับการใช้ในการสอบคัดเลือกซึ่งมีข้อสอบจำนวนมาก ๆ
3. ให้ความยุติธรรมกับการตรวจ
4. สามารถนำมาวิเคราะห์ วิจัย และปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้นจนเป็นมาตรฐานได้
5. ตัดปัญหาเรื่องการอ่านลำบากเนื่องจากลายมือผู้เข้าสอบบางคนอ่านยาก
6. สอดคล้องกับพฤติกรรมของมนุษย์ ซึ่งมีการเลือกอยู่เสมอ เช่น จะซื้อเสื้อผ้าก็เลือกซื้อตามสีที่ชอบ จะเรียนหนังสือก็เลือกตามสาขาที่ตนถนัด เป็นต้น

จุดบกพร่องของข้อสอบแบบเลือกตอบและการแก้ไข ข้อสอบแบบเลือกตอบก็มีจุดบกพร่องเหมือนกัน แต่อย่างไรก็ตามมีวิธีการแก้ไขจุดบกพร่องต่าง ๆ ดังนี้

1. เกี่ยวกับต้องใช้ค่าใช้จ่ายสูงเพราะต้องพิมพ์และสำเนาออกมามากมาย ๆ หน้านั้น ถ้าหากปรับปรุงข้อสอบต่าง ๆ จนอยู่ในเกณฑ์ดี ก็จะสามารถใช้แบบทดสอบหลาย ๆ ครั้งได้
2. เกี่ยวกับการเดา กล่าวคือ ถึงแม้จะไม่มีความรู้อะไรเลย ก็จะสามารถตอบเดาแล้วได้คะแนน ในเรื่องนี้แก้ไขโดยออกข้อสอบตามหลักในการเขียนข้อสอบแบบเลือกตอบ

6. รูปแบบของข้อสอบแบบเลือกตอบ

บุญชม ศรีสะอาด (2553 : 66-67) รูปแบบของข้อสอบแบบเลือกตอบมีหลากหลายรูปแบบเหมาะสมกับเนื้อหาที่ต้องการถาม แต่วิธีที่ดีของการออกข้อสอบแต่ละครั้งควรใช้รูปแบบต่าง ๆ ผสมกัน รูปแบบของข้อสอบแบบเลือกตอบที่นิยมกันมากมี 3 ชนิดคือ (ชวาล แพร์ตกุล : ม.ป.ป.)

1. รูปแบบคำถามเดียว ประกอบด้วยโจทย์หรือข้อความที่ต้องการจะถามกับตัวเลือกโดย มุ่งถามแต่เพียงเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ และจะไม่เกี่ยวข้องกับข้ออื่น ๆ เลยถึงจะเป็นคำถามที่อยู่ในเนื้อหาเรื่องเดียวกัน แต่ต่างข้อก็ยังคงต่างถามกันคนละแง่คนละพฤติกรรมคำถามแต่ละข้อต่างเป็นอิสระแก่กัน

2. รูปแบบตัวเลือกคงที่ เป็นชนิดที่นิยมใช้กับคำถามที่ถามเกี่ยวกับเรื่องราวที่มีองค์ประกอบหลาย ๆ อย่าง โดยใช้วิธีการกำหนดตัวเลือกขึ้นมาชุดหนึ่งที่เป็นเรื่องเดียวกัน แล้วให้ใช้ตัวเลือกดังกล่าวสำหรับตอบคำถามหลาย ๆ ข้อ

3. รูปแบบสถานการณ์ เป็นข้อสอบที่ใช้วิธีการกำหนดข้อความภาพ ตาราง ให้นักเรียนอ่านหรือพิจารณาดูก่อน แล้วตั้งคำถามเกี่ยวกับข้อความหรือภาพนั้น

7. หลักในการเขียนข้อสอบแบบเลือกตอบ

บุญชม ศรีสะอาด (2553 : 67-68) หลักในการเขียนข้อสอบแบบเลือกตอบมีดังนี้

1. ควรถามในเรื่องที่มีคุณค่าต่อการวัดหรือถามในสิ่งที่มีประโยชน์
2. เขียนตอนนำ หรือเขียนตอนถาม ในรูปของประโยคคำถามสมบูรณ์
3. ตัวคำถามมีความหมายแจ่มชัดไม่คลุมเครือ
4. เขียนทั้งตัวถูกและตัวผิดให้ถูกหรือผิดตามหลักวิชา
5. คำตอบที่ถูกต้องกับคำตอบที่ผิดไม่แตกต่างกันจนเด่นชัดเกินไป
6. แต่ละข้อจะต้องมีคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว
7. ตัวคำตอบที่ถูกต้อง จะต้องไม่มีลักษณะรูปแบบแตกต่างไปจากตัวลวงอื่น ๆ

อย่างเห็นได้ชัด

8. ตัวลวงควรเป็นคำตอบที่มีคุณค่าสำหรับเป็นตัวลวง
9. อย่าให้ตัวเลือกก้าวก่ายกัน
10. การใช้ตัวเลือกปลายเปิดและปลายปิดให้เหมาะสม เช่น สรุบนั่นไม่ได้หรือผิด

หมดทุกข้อ

11. ควรเรียงลำดับตัวเลขหรือข้อความในตัวเลือกต่าง ๆ
12. ไม่ควรใช้คำฟุ่มเฟือยควรถามปัญหาโดยตรง
13. ควรมีตัวเลือก 3, 4 หรือ 5 ตัว ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับระดับของผู้สอบ
14. ควรหลีกเลี่ยงคำถามปฏิเสธ ถ้าจำเป็นต้องใช้คำถามแบบปฏิเสธ ควรขีดเส้นใต้หรือพิมพ์ตัวเอนหรือพิมพ์ด้วยตัวหนาตรงคำปฏิเสธนั้น ๆ
15. อย่าแนะคำตอบ เช่น คำถามที่หลัง ๆ แนะนำคำตอบข้อแรก ๆ หรือถามเรื่องที่นักเรียนคล่องปากอยู่แล้ว เป็นต้น
16. ไม่ควรให้ตัวเลือกตัวใดตัวหนึ่ง มีโอกาสถูกบ่อยจนเกินไป

การคิดแก้ปัญหา

เมื่อปัญหาเกิดขึ้น ไม่ว่าจะ เป็นปัญหาอะไรก็ตาม อาจเป็นปัญหาเล็กหรือปัญหาใหญ่ สิ่งที่มีมนุษย์จะมีความรู้สึกอันดับแรก คือ ความวิตกกังวล และความข้องคับใจ และสิ่งที่เกิดขึ้นตามมาก็คือ ความท้อแท้ และการพยายามหาหนทางในการแก้ปัญหา หากบุคคลใดมีทักษะในการแก้ปัญหา ก็จะทำให้สามารถหาคำตอบหรือหาหนทางในการแก้ปัญหาสำเร็จ ในทางกลับกัน หากไม่รู้จักรักแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบและเป็นขั้นตอน การค้นพบทางออก หรือการคลี่คลายปัญหาจะเป็นไปได้

ยากและไม่ดีพอ และบางรายอาจไม่สามารถคลี่คลายปัญหาได้ การรู้จักแก้ปัญหาจึงเป็นเรื่องทักษะเฉพาะตัวของมนุษย์ แต่อย่างไรก็ตามทักษะในการคิดค้นและแก้ปัญหาเป็นทักษะที่สามารถสอนหรือฝึกฝนได้ (ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ. 2551 : 152-153)

สุวิทย์ มูลคำ (2551 : 9) ได้ให้กล่าวถึงปัญหาว่า คือ สภาวะหรือสถานการณ์ที่ทำให้บุคคลไม่สบายใจไม่สบายใจไม่สนองความต้องการจำเป็นพื้นฐานของบุคคล

ปัญหาทำให้เกิดการคิด เพราะการคิดเกิดเมื่อบุคคลเผชิญกับสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดปัญหา ความขัดแย้ง หรือคำถามจะเกิดสภาวะความไม่สมดุลเกิดขึ้น จะเป็นความไม่สบายใจไม่สบายใจ ซึ่งจะเป็นสิ่งเร้ากระตุ้นให้บุคคลเกิดเพื่อแก้ปัญหาหรือหาคำตอบ เมื่อสามารถแก้ปัญหาหรือตอบคำถามนั้น ๆ ได้ บุคคลจะกลับเข้าสู่สภาวะสมดุล

1. ความหมายของการคิดแก้ปัญหา

สุคนธ์ สิ้นธพานนท์ (2555 : 138) ได้รวบรวมแนวคิดของนักการศึกษา ได้ให้ความหมายของการแก้ปัญหาไว้หลายท่าน ดังนี้

Piaget (1962 : 120) ได้อธิบายถึงความสามารถในการคิดแก้ปัญหาตามทฤษฎีด้านพัฒนาการ เป็นความสามารถของเด็กที่มีการพัฒนามาตั้งแต่ขั้นที่ 3 คือ เด็กที่มีอายุ 7-10 ปี จะเริ่มมีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาแบบง่าย ๆ ภายในขอบเขตจำกัด และเมื่อมีอายุ 11-15 ปี ซึ่งระดับพัฒนาการอยู่ในขั้นที่ 4 เด็กจะมีความสามารถในการคิดอย่างมีเหตุผลดีขึ้น และสามารถคิดแก้ปัญหาแบบซับซ้อนได้ สามารถเรียนรู้ในสิ่งที่เป็นามธรรมชนิดสลับซับซ้อนได้

Guilford (1967 : 104) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทฤษฎีโครงสร้างทางสติปัญญา (The Structure of Intellect) กับขั้นตอนการคิดแก้ปัญหาของ ดิวอี้ ได้สรุปว่าขั้นตอน ในการวิเคราะห์ปัญหามีความสัมพันธ์กับความสามารถทางด้านความรู้ (Cognition) ขั้นในการเสนอวิธีการแก้ปัญหามีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับการคิดแบบเอกนัยและแบบอนเอกนัย (Convergent and 29 Divergent) ส่วนขั้นตอนในการตรวจสอบผลลัพธ์ มีความสัมพันธ์กับความสามารถทางด้านประเมินค่า (Evaluation)

Gagne (1970 : 62) อธิบายว่าการคิดแก้ปัญหาเป็นรูปแบบการเรียนรู้อย่างหนึ่งที่ต้องอาศัยการเรียนรู้ประเภทหลักการที่มีความเกี่ยวข้องกันตั้งแต่สองประเภทขึ้นไป และใช้หลักการนั้นมาผสมผสานกันจนเป็นความสามารถชนิดใหม่ที่เรียกว่าความสามารถด้านการคิดแก้ปัญหา การเรียนรู้ประเภทนี้ต้องอาศัยการเรียนรู้ประเภทความคิดรวบยอดเป็นพื้นฐานของการเรียน เป็นการเรียนรู้ประเภทหนึ่งที่ต้องอาศัยความสามารถในการมองลักษณะร่วมของสิ่งเร้าทั้งหมด

Bourne, Ekstrand และ Dominoski (1971 : 44) ได้กล่าวไว้ว่าการแก้ปัญหาเป็นกิจกรรมที่เป็นทั้งการแสดงความรู้ ความคิดจากประสบการณ์ก่อน ๆ และ ส่วนประกอบของสถานการณ์ที่เป็นปัจจุบัน โดยนำมาจัดเรียงลำดับใหม่ เพื่อผลของความสำเร็จ ในจุดมุ่งหมายเฉพาะอย่าง

Good (1973 : 518) อธิบายการแก้ปัญหาเป็นแบบแผนหรือวิธีการ ซึ่งอยู่ในสภาวะที่มีความยุ่งยากลำบาก หรืออยู่ในสภาวะที่พยายามตรวจสอบข้อมูลที่ทำได้ ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับปัญหา มีการตั้งสมมติฐานและการตรวจสอบสมมติฐาน ภายใต้การควบคุม มีการเก็บข้อมูลจากการทดลองเพื่อหาความสัมพันธ์นั้นว่าจริงหรือไม่

ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ (2551 : 153 -154) กล่าวว่า การแก้ปัญหา หมายถึง การคิดพิจารณาไตร่ตรองอย่างพินิจพิเคราะห์สิ่งต่าง ๆ ที่เป็นประเด็นสำคัญของเรื่องหรือสิ่งต่าง ๆ ที่คอยก่อกวน สร้างความรำคาญ สร้างความยุ่งยากสับสนและความวิตกกังวล และพยายามหาหนทางคลี่คลาย สิ่งเหล่านั้นให้ปรากฏ และหาหนทางขจัดปัดเป่าสิ่งที่เป็นปัญหาก่อความรำคาญ ความวิตกกังวล ความยุ่งยากสับสนให้หมดไปอย่างมีขั้นตอน

สุคนธ์ สิ้นธพานนท์ (2551 : 104) ได้ให้ความหมายว่า การแก้ปัญหา คือ การนำประสบการณ์เดิมที่เกิดจากการเรียนรู้มาเป็นพื้นฐานการแก้ปัญหาในสถานการณ์หรือปัญหาใหม่ โดยมีขั้นตอนหรือกระบวนการในการแก้ปัญหาให้บรรลุเป้าหมายหรือเป้าประสงค์ที่กำหนดไว้

สุวิทย์ มูลคำ (2551 : 15) กล่าวว่า การคิดแก้ปัญหา หมายถึง ความสามารถทางสมอง ในการขจัดสภาวะความไม่สมดุลที่เกิดขึ้น โดยพยายามปรับตัวเอง และสิ่งแวดล้อมให้ผสมกลมกลืนกลับเข้าสู่สภาวะสมดุลหรือสภาวะที่เราคาดหวัง

จากความหมายของการแก้ปัญหา ดังที่นักการศึกษากล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่าการคิดแก้ปัญหา หมายถึง การคิดพิจารณาไตร่ตรองในการรวบรวมวิเคราะห์และตรวจสอบข้อมูลในการตัดสินใจอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อเป็นแนวทางในการจัดอุปสรรคหรือสภาพการณ์ที่ไม่ต้องการให้ลดน้อยลงหรือหมดไป

2. ขั้นตอนการคิดแก้ปัญหา

สุคนธ์ สิ้นธพานนท์ (2551 : 107-111) ได้รวบรวมแนวคิดของนักการศึกษาหลายคน ที่ได้เสนอเกี่ยวกับขั้นตอนการคิดแก้ปัญหาไว้หลายวิธี ดังนี้

บลูม (Bloom) ได้เสนอขั้นตอนในการคิดแก้ปัญหา ดังนี้

ขั้นที่ 1 เมื่อผู้เรียนได้พบปัญหา ผู้เรียนจะคิดค้นหาสิ่งที่เคยพบเห็นที่เกี่ยวข้องกับปัญหา

ขั้นที่ 2 ผู้เรียนจะใช้ผลจากขั้นที่หนึ่งมาสร้างรูปแบบของปัญหาขึ้นมาใหม่

ขั้นที่ 3 จำแนกแยกแยะปัญหา

ขั้นที่ 4 การเลือกใช้ทฤษฎี หลักการ ความคิด และวิธีการที่เหมาะสม

กับปัญหา

ขั้นที่ 5 การสรุปของวิธีการแก้ปัญหา

ขั้นที่ 6 ผลที่ได้จากการแก้ปัญหา

อนึ่ง ความสามารถทางสมองที่นำมาใช้คิดแก้ปัญหา ในขั้นที่ 1-4 เป็นส่วนของการนำไปใช้ใน ขั้นที่ 5-6 เป็นส่วนของความเข้าใจ ความรู้ ความจำ ถือว่าเป็นพื้นฐานที่จำเป็นในการคิดแก้ปัญหา ส่วนความสามารถในการวิเคราะห์เป็นความสามารถในการคิดแก้ปัญหาอยู่ในขั้นที่ 3

โพลยา (Polya) ได้เสนอขั้นตอนของการคิดแก้ปัญหา ดังนี้

ขั้นที่ 1 ทำความเข้าใจในปัญหา ว่าโจทย์ให้ข้อมูลอะไร ถามอะไร

ขั้นที่ 2 การแยกปัญหาออกเป็นส่วนย่อย ๆ เพื่อลำดับขั้นตอนในการปัญหา และวางแผนว่าจะใช้วิธีการใดในการแก้ปัญหา

ขั้นที่ 3 การลงมือทำตามแผน รวมถึงวิธีการแก้ปัญหา

ขั้นที่ 4 การตรวจสอบวิธีการและคำตอบ เพื่อให้แน่ใจว่าปัญหาถูกต้อง

บรูเนอร์ (Bruner) ได้อธิบายขั้นตอน ๆ ในการคิดแก้ปัญหา ดังนี้

- ขั้นที่ 1 รู้จักปัญหา รับรู้สิ่งที่กำลังเผชิญ
- ขั้นที่ 2 แสวงหาเค้าเงื่อน หรือระลึกถึงประสบการณ์เดิม
- ขั้นที่ 3 ตรวจสอบความถูกต้อง จัดประเภทหรือแยกโครงสร้างเนื้อหา
- ขั้นที่ 4 การตัดสินใจตอบสนองที่สอดคล้องกับปัญหา

ดีวอี้ (Dewey) ได้เสนอวิธีคิดแก้ปัญหา เป็นขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นเตรียมการ (Preparation) หมายถึง การรับรู้และเข้าใจปัญหาว่า ปัญหาที่แท้จริงของเหตุการณ์นั้น คืออะไร
2. ขั้นวิเคราะห์ปัญหา (Analysis) เป็นการพิจารณา ระบุ แจกแจงลักษณะของปัญหา ที่เกิดขึ้น ระดับความยากง่ายที่จะแก้ปัญหา โดยพิจารณาจาก
 - 2.1 มีตัวแปรต้นหรือองค์ประกอบอะไรบ้าง
 - 2.2 มีอะไรบ้างที่ทำให้เกิดปัญหา
 - 2.3 ขจัดการมองปัญหาในวงกว้าง มองเฉพาะสิ่งที่เกิดขึ้น เพื่อแก้ปัญหาที่ละขั้น
 - 2.4 รู้จักตั้งคำถามเพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหา
 - 2.5 พยายามดูเฉพาะสิ่งที่เกี่ยวข้องกับปัญหา
3. ขั้นเสนอแนวทางแก้ปัญหา (Production) หมายถึง การหาวิธีการให้ตรงกับสาเหตุ แล้วออกมาในรูปแบบของวิธีการรวบรวมข้อเท็จจริงเกี่ยวกับปัญหา เพื่อการตั้งสมมุติฐาน
4. ขั้นตรวจสอบผล (Verification) หมายถึง การเสนอเกณฑ์เพื่อการตรวจสอบผลลัพธ์ ที่ได้จากการเสนอวิธีแก้ปัญหา ถ้าผลที่ได้รับไม่ถูกต้อง ก็เสนอวิธีแก้ปัญหาใหม่ จนกว่าจะได้วิธีการที่ดีที่สุดหรือถูกต้องที่สุด
5. ขั้นการนำไปประยุกต์ใหม่ (Reapplication) หมายถึง การนำวิธีแก้ปัญหา ที่ถูกต้องไปใช้ในโอกาสข้างหน้า เมื่อพบกับเหตุการณ์คล้ายกับปัญหาที่เคยพบมาแล้ว

เวียร์ (Weir) ได้เสนอขั้นตอนแก้ปัญหา 4 ขั้นตอน คือ

- ขั้นที่ 1 การตั้งปัญหา
- ขั้นที่ 2 การวิเคราะห์ปัญหา
- ขั้นที่ 3 การเสนอวิธีการแก้ปัญหา
- ขั้นที่ 4 การตรวจสอบผลลัพธ์

สรุปได้ว่า การแก้ปัญหามีหลายขั้น เพื่อให้ปัญหาที่เกิดขึ้นหมดไปโดยจะต้องแก้ปัญหาตามขั้นตอนที่วางไว้ จึงจะสามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้สำเร็จ และขั้นตอนการแก้ปัญหาที่นักการศึกษาได้เสนอไว้หลายรูปแบบนั้น ทุกรูปแบบจะมีขั้นตอนที่คล้ายกันพอจะสรุปได้ คือ

1. การตั้งปัญหา หมายถึงความสามารถในการอธิบายสภาพปัญหาจากการพิจารณาข้อความหรือสถานการณ์ที่เกิดขึ้นว่าอะไรคือปัญหาของเหตุการณ์นั้น
2. การวิเคราะห์ปัญหา หมายถึงความสามารถในการระบุสาเหตุของปัญหา โดยแยกแยะประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสาเหตุของปัญหาได้

3. การเสนอวิธีแก้ปัญหา หมายถึง ความสามารถในการหาวิธีการแก้ปัญหาที่เหมาะสมเพื่อนำไปใช้ในการแก้ปัญหาให้ตรงกับสาเหตุของปัญหาแล้วแสดงออกมาในรูปของวิธีการแก้ปัญหา และ

4. การตรวจสอบผลลัพธ์ หมายถึงความสามารถในการวิเคราะห์ตรวจสอบคาดการณ์ อธิบายผลที่เกิดขึ้นจากวิธีการแก้ปัญหาที่เลือกได้ และนำไปใช้ในการแก้ปัญหาในสถานการณ์ที่เกิดขึ้นได้

3. การแก้ปัญหาตามแนวอริยสัจ

สุภรณ์ ลิ้มอารีย์ (2543 : 34) อริยสัจเป็นแนวทางแก้ปัญหาของพระพุทธเจ้า มี 4 ประการ คือ

1. ทุกข์ คำว่าทุกข์ เมื่อเปรียบเทียบกับปรัชญาการศึกษา หรือทางวิทยาศาสตร์ คือ ปัญหานั้นเอง เมื่อเกิดปัญหาขึ้นก็หมายความว่ามีความทุกข์

2. สมุทัย คือสาเหตุที่ทำให้เกิดทุกข์ พระพุทธเจ้าตรัสว่าสาเหตุที่ทำให้เกิดทุกข์ คือ ตัณหา ได้แก่ ความทะยานอยากในทางโลก เมื่อเกิดปัญหา (ทุกข์) แก่บุคคลใดแล้ว ถ้าบุคคลนั้นคิดค้นด้วยปัญญาอย่างมีเหตุผล ค้นหาสาเหตุนั้นให้พบก็ได้ชื่อว่าผู้นั้นใช้วิธีการสมุทัย ตามแนวทางที่พระพุทธเจ้าทรงแนะไว้ กล่าวโดยสรุปคือ คิดค้นหาสมมุติฐานต่าง ๆ เพื่อหาสาเหตุที่ทำให้เกิดทุกข์ (ปัญหา) นั้น

3. นิโรธ คือความดับทุกข์ วิธีดับทุกข์หรือกลวิธีให้พ้นจากความทุกข์ พระพุทธเจ้าทรงเชื่อว่า การพ้นทุกข์ที่แท้จริงจะต้องพ้นจากกิเลสโดยสิ้นเชิง หากยังมีกิเลสอยู่ความดับทุกข์ก็ยังไม่เกิดอีก จิตที่หมดกิเลสแล้วท่านเรียกว่า นิพพาน

4. มรรคคือวิธีทางแห่งการพ้นทุกข์ ได้แก่ข้อปฏิบัติถูกต้อง 8 อย่าง คือ

- 4.1 สัมมาทิฐิ ความเห็นชอบ
- 4.2 สัมมาสังกัปปะ ดำริชอบ
- 4.3 สัมมาวาจา เจรจาชอบ
- 4.4 สัมมากัมมันตะ ทำการงานชอบ
- 4.5 สัมมาอาชีวะ เลี้ยงชีพชอบ
- 4.6 สัมมาวายามะ เพียรชอบ
- 4.7 สัมมาสติ ระลึกรู้ชอบ
- 4.8 สัมมาสมาธิ ตั้งจิตมั่นชอบ

4. ลักษณะของกระบวนการคิดแก้ปัญหา

สุวิทย์ มูลคำ (2551 : 24) ได้กล่าวถึง ลักษณะของกระบวนการคิดแก้ปัญหา มีดังนี้

1. การแก้ปัญหา ต้องเป็นการกระทำที่มีจุดมุ่งหมาย การกระทำที่ขาดจุดมุ่งหมายไม่นับว่าเป็นการแก้ปัญหา

2. การแก้ปัญหามีวิธีการหลายวิธี ผู้แก้ปัญหาก็ต้องเลือกวิธีการที่มีความเหมาะสมกับความต้องการและความสามารถของตน

3. วิธีการแก้ปัญหาแต่ละปัญหาอาจจะใช้วิธีการที่แตกต่างกัน จะขึ้นอยู่กับความเหมาะสมปัจจัยหรือบริบทที่เกี่ยวข้องกับปัญหานั้น ๆ

4. การแก้ปัญหาจะต้องอาศัยการรู้แจ้งเห็นจริง คือ ในการแก้ปัญหาแต่ละครั้งนั้น จะต้องศึกษาปัญหาให้เข้าใจถ่องแท้เสียก่อนจึงจะสามารถแก้ปัญหานั้นได้

5. การแก้ปัญหาเป็นการสร้างสรรค์ คือ เมื่อแก้ปัญหานั้นได้สำเร็จจะต้องได้ความรู้ใหม่เกิดขึ้นและผู้ที่แก้จะต้องมีสติปัญญาองงามขึ้นด้วย

6. ปัญหาที่นำมาแก้ต้องไม่เป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นอยู่เป็นประจำ เพราะกิจกรรมที่เกิดขึ้นเป็นประจำนั้นไม่ถือว่าเป็นปัญหา

7. กระบวนการที่นำไปโดยไม่มีแบบแผน ไม่ถือว่าเป็นกระบวนการแก้ปัญหา

8. กิจกรรมที่นำมาใช้ในการแก้ปัญหาเดิมไม่ได้ ไม่ถือว่าเป็นกระบวนการแก้ปัญหา

9. กิจกรรมที่นำไปเพื่อหลีกเลี่ยงปัญหา ไม่ถือว่าเป็นกระบวนการแก้ปัญหา

10. การแก้ปัญหาย่อมประกอบด้วยการศึกษา วิเคราะห์ วิเคราะห์ และสังเคราะห์

5. การจัดการเรียนรู้กับการคิดแก้ปัญหา

สุวิทย์ มูลคำ (2551 : 20) ความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของผู้เรียนนั้น จะแตกต่างกัน ผู้เรียนแต่ละคนจะมีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาได้ดีหรือไม่ ขึ้นอยู่กับความรู้ ประสบการณ์ สติปัญญาตลอดจนการได้รับการจุดใจดีหรือไม่เพียงใด ซึ่งปัจจัยดังกล่าวจะส่งผลต่อความสามารถ ในการคิดแก้ปัญหาทั้งสิ้น ในการจัดการเรียนรู้จึงเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาปัจจัยต่าง ๆ อันจะส่งผลให้ความสามารถในการแก้ปัญหาของผู้เรียนดีขึ้น การที่เด็กสามารถแก้ปัญหาได้นั้น ผู้สอนต้องจัดสภาพการณ์ภายนอก เพื่อยั่วให้ผู้เรียนได้ใช้กระบวนการเหล่านั้นแก้ปัญหา เช่น

1. จัดสถานการณ์ใหม่ ๆ ที่มีวิธีการแก้ปัญหา ได้หลากหลายวิธี เพื่อให้ผู้เรียนฝึกฝนในการคิดหาวิธีการแก้ปัญหา

2. ปัญหาที่ผู้สอนนำมาให้ฝึกฝนนั้น นอกจากจะเป็นปัญหาแปลกใหม่ที่ผู้เรียนยังไม่เคยประสบการณ์มาก่อนแล้ว ก็ควรเป็นปัญหาที่ไม่พ้นวิสัยที่จะแสดงความสามารถในการคิดแก้ปัญหาได้ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง ปัญหานั้นต้องอยู่ในกรอบของทักษะทางเชาว์ปัญญาของผู้เรียน

3. การฝึกการแก้ปัญหา ผู้สอนควรจะแนะนำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และเข้าใจปัญหาให้ถ่องแท้เสียก่อนว่าเป็นปัญหาเกี่ยวกับอะไร และถ้าเป็นปัญหาใหญ่ก็แตกแยกเป็นปัญหาย่อย ๆ แล้วคิดแก้ปัญหาย่อยแต่ละปัญหา

4. การจัดบรรยากาศการเรียนการสอนหรือสิ่งแวดล้อมซึ่งเป็นสภาพภายนอกของผู้เรียน ให้เป็นไปในทางที่เปลี่ยนแปลงได้ไม่ตายตัว ผู้เรียนจะเกิดความรู้สึกว่าเขาสามารถคิดค้นเปลี่ยนแปลงอะไรได้บ้างในบทบาทต่าง ๆ

5. ให้โอกาสผู้เรียนได้คิดอยู่เสมอ โดยผู้สอนไม่ควรบอกวิธีแก้ปัญหาดตรง ๆ แก่ผู้เรียน

6. การเรียนการสอนแบบคิดแก้ปัญหา

สุวิทย์ มูลคำ (2551 : 57) ได้อธิบายการจัดการเรียนรู้แบบคิดแก้ปัญหาไว้ ดังนี้
ความหมาย การจัดการเรียนรู้แบบคิดแก้ปัญหา คือ กระบวนการที่ผู้สอนเน้นคิดแก้ปัญหาย่าง เป็นกระบวนการ มีขั้นตอนมีเหตุผลด้วยตนเอง โดยเริ่มตั้งแต่มีการกำหนดปัญหา วางแผนแก้ปัญหา ตั้งสมมติฐาน เก็บรวบรวมข้อมูล พิสูจน์ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลและสรุป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการสังเกต การเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การตีความ และการสรุป
2. เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกการคิดแก้ปัญหาอย่างมีขั้นตอน มีเหตุผล ซึ่งจะเป็ นแนวทางในการนำไปใช้แก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้
3. เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกการทำงานเป็นกลุ่ม การแลกเปลี่ยนความคิด ประสบการณ์ซึ่งกันและกันระหว่างผู้เรียน

7. องค์ประกอบของการคิดแก้ปัญหา

สุคนธ์ สิ้นธพานนท์ (2555 : 139-140) มีนักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึง องค์ประกอบของการคิดแก้ปัญหาไว้ ดังนี้

Morgan (1978 : 154-155) สรุปความสามารถในการแก้ปัญหาของบุคคล ต่างกันเนื่องจากองค์ประกอบต่อไปนี้

1. สติปัญญา ผู้มีสติปัญญาคิดแก้ปัญหาได้ดี
2. แรงจูงใจ เป็นสิ่งที่ทำให้เกิดแนวทางในการคิดแก้ปัญหา
3. ความพร้อมในการแก้ปัญหาใหม่ ๆ ความพร้อมในการแก้ปัญหานั้น เนื่องจากประสบการณ์ที่มีมาก่อน

4. การเลือกวิธีการแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม

Grossnickle และ Bruekner (1959 : 310 – 311) กล่าวถึงองค์ประกอบ ของกระบวนการแก้ปัญหา ดังนี้

1. ปัญหาต้องเกี่ยวข้องกับตัวเด็ก
2. เป็นปัญหาที่สามารถทำการแก้ไขได้
3. ปัญหานั้นอยู่ในขอบเขตที่ชัดเจนที่เด็กแต่ละคนสามารถเข้าใจได้
4. เด็กจะเสนอวิธีแก้ปัญหาที่เป็นไปได้
5. เด็กได้รับการแนะนำจากครูในการวางแผนการแก้ปัญหา การเก็บรวบรวม ข้อมูล และการประเมินผล

6. นำวิธีการต่าง ๆ มาใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
7. เด็กจะนำกระบวนการแก้ปัญหาที่วางแผนไว้แล้วนั้นมาใช้ในสถานการณ์ที่ เป็นต้นกำเนิดของปัญหาที่เกิดขึ้น

8. สรุปการแก้ปัญหา

สรุปได้ว่าองค์ประกอบสำคัญของกระบวนการแก้ปัญหา จะต้องคำนึงถึงนักเรียน เป็นสำคัญ โดยพิจารณาจากเรื่องที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียน อยู่ในขอบเขตความสามารถทางสติปัญญา ของนักเรียน มีกิจกรรมหรือสิ่งเร้าให้นักเรียนมองเห็นปัญหา ครูแนะนำวิธีการการวางแผนปัญหา เก็บรวบรวมข้อมูล และการประเมินผลให้นักเรียนเข้าใจ ส่งผลให้นักเรียนสามารถดำเนินการ ตามกระบวนการแก้ปัญหา จนกระทั่งสรุปผลการแก้ปัญหาได้

8. ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้

สุวิทย์ มูลคำ (2551 : 58-59) การจัดการเรียนรู้แบบแก้ปัญหาที่มีขั้นตอนสำคัญ
ดังต่อไปนี้

1. ขั้นเตรียม

1.1 ผู้สอนศึกษาแผนการจัดการเรียนรู้ เนื้อหาสาระและจุดประสงค์
อย่างละเอียด

1.2 ผู้สอนวางแผนกำหนดกิจกรรมเป็นขั้นตอนตามลำดับ

2. ขั้นการเรียนรู้

2.1 ขั้นกำหนดปัญหา ผู้สอนเน้นให้ผู้เรียนเข้าใจปัญหา รวมทั้งการกำหนด
ขอบเขตของปัญหา ซึ่งผู้สอนอาจใช้เทคนิควิธีต่าง ๆ เช่นการเล่าเรื่อง การสร้างสถานการณ์จำลอง
เป็นต้น การทำความเข้าใจปัญหานั้น ผู้เรียนซึ่งจะเป็นผู้แก้ปัญหาจะต้องทำความเข้าใจกับปัญหาที่พบ
ให้ถ่องแท้ในประเด็นต่าง ๆ คือ ปัญหาถามว่าอย่างไรมีข้อมูลใดบ้างแล้วและมีเงื่อนไขหรือต้องการ
ข้อมูลใดเพิ่มเติมอีกหรือไม่ การวิเคราะห์ปัญหาอย่างดีจะช่วยให้ขั้นตอนต่อไปดำเนินไปอย่างราบรื่น
การประเมินว่าผู้เรียนเข้าใจปัญหามากน้อยเพียงใด อาจทำได้โดยการกำหนดให้ นักเรียนเขียนแสดง
ถึงประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับปัญหา

2.2 ขั้นวางแผนแก้ปัญหา ขั้นตอนนี้จะเป็นการคิดหาวิธีวางแผนเพื่อแก้ปัญหา
โดยใช้ข้อมูลจากปัญหาที่ได้วิเคราะห์ไว้แล้วในขั้นที่ 4.2.1 ประกอบกับข้อมูลและความรู้ที่เกี่ยวข้องกับ
ปัญหานั้นและนำมาใช้ประกอบการวางแผนแก้ปัญหาในกรณีที่ปัญหาต้องตรวจสอบโดยการทดลอง
ขั้นตอนนี้ก็จะเป็นการวางแผนการทดลอง ซึ่งประกอบด้วย การตั้งสมมติฐาน กำหนดวิธีทดลอง หรือ
ตรวจสอบ และอาจรวมแนวทางในการประเมินผลการแก้ปัญหา

2.3 ขั้นตั้งสมมติฐาน เป็นขั้นคาดคะเนคำตอบของปัญหาโดยใช้ความรู้
และประสบการณ์ช่วยในการคาดคะเน ปัญหานั้นน่าจะมีสาเหตุมาจากอะไร หรือวิธีการแก้ปัญหานั้น
น่าจะแก้ไขได้โดยวิธีใดบ้าง ซึ่งควรจะ ตั้งสมมติฐานไว้หลาย ๆ อย่าง

2.4 ขั้นเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นขั้นที่ผู้เรียนจะศึกษาค้นคว้าความรู้จากแหล่ง
ต่าง ๆ เช่น ห้องสมุด อินเทอร์เน็ต ตำราเรียน การสังเกต การทดลอง การไปทัศนศึกษา
สัมภาษณ์ผู้รู้ หรือผู้เชี่ยวชาญ และจากสถิติต่าง ๆ แล้วเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้ โดยอาจใช้วิธีการ
จดบันทึกข้อมูลหรือวิธีอื่น ๆ ตามความเหมาะสม เพื่อจะนำข้อมูลมาทดสอบสมมติฐานในขั้นต่อไป

2.5 ขั้นวิเคราะห์ข้อมูลและทดสอบสมมติฐาน เป็นการนำข้อมูลที่รวบรวม
ได้นั้นมาวิเคราะห์และทดสอบสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่าเป็นไปตามที่กำหนดหรือไม่

2.6 ขั้นสรุปผล ผู้เรียนประเมินผลวิธีแก้ปัญหา หรือตัดสินใจเลือกวิธีการ
ที่ได้ผลดีที่สุดในการแก้ปัญหา หรือเป็นลักษณะการสรุปลงไปว่า เชื่อสมมติฐานที่กำหนดไว้แน่นอน
โดยอาจสรุปในรูปของหลักการ ที่จะนำไปอธิบายเป็นคำตอบ หรือวิธีแก้ปัญหาคำหนดไว้ตลอดจน
การนำความรู้ไปใช้

3. ขั้นประเมินผล ผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน
ด้วยวิธีการต่าง ๆ ที่หลากหลาย นำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียนต่อไป

9. ข้อดีและข้อจำกัด

ข้อดีและข้อจำกัดของการจัดการเรียนรู้แบบคิดแก้ปัญหา มีดังนี้

ข้อดี

1. ผู้เรียนได้ฝึกวิธีการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ
2. ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ เป็นการค้นพบความรู้ด้วยตนเอง
3. ผู้เรียนได้ฝึกทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์หลายด้าน เช่น ทักษะการคิดวิเคราะห์ การตัดสินใจและกระบวนการกลุ่ม เป็นต้น

ข้อจำกัด

1. เป็นวิธีการที่ใช้เวลาในการเรียนรู้ค่อนข้างมาก
2. ปัญหาที่ให้ผู้เรียนใช้ในการเรียนรู้ ถ้าง่ายเกินไปอาจไม่ทำให้เกิดแรงจูงใจในการเรียน แต่ถ้าปัญหายากเกินไปผู้เรียนอาจเกิดความท้อถอยและเบื่อหน่ายได้

10. ประโยชน์ของความสามารถในการคิดแก้ปัญหา

สุคนธ์ สินธพานนท์ (2555 : 139) การคิดแก้ปัญหาเกิดประโยชน์หลายประการ ดังนี้

1. ทำให้เป็นผู้ตื่นตัวในการเรียนรู้ปัญหา เพราะปัญหาจะเป็นสิ่งที่สร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้
2. มีประสบการณ์ตรงในการเรียนรู้ รู้จักหาข้อมูลต่าง ๆ มาเป็นพื้นฐานสำคัญในการวิเคราะห์เพื่อการแก้ปัญหา
3. สามารถนำวิธีการคิดแก้ปัญหาไปประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ทำให้สามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่ผ่านเข้ามาในชีวิตได้อย่างถูกต้อง ส่งผลต่อการส่งเสริมสุขภาพจิต
4. ทำให้เป็นผู้ที่มีความหนักแน่นมั่นคง ใจกว้างยอมรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกันและมีการช่วยเหลือกัน
5. เป็นคนไม่เชื่อง่าย มีเหตุผลก่อนการตัดสินใจ
6. มีความรับผิดชอบต่อสังคม รับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย
7. สามารถทำงานร่วมกันอย่างเป็นประชาธิปไตย
8. ทำให้เป็นผู้ที่มีความจำในข้อมูลและวิธีการต่าง ๆ ได้ดี เพราะในการแก้ปัญหาจะต้องคิดหาเหตุผลข้อมูลต่าง ๆ มาสัมพันธ์กัน
9. ทำให้เป็นผู้มีความรู้ ความคิด และทัศนกว้าง

การหาประสิทธิภาพ

บุญชม ศรีสะอาดและคณะ (2553 : 113–115) การหาประสิทธิภาพของสื่อ (E_1/E_2) เป็นขั้นตอนทำการทดลองจริงกับกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้แล้ว สรุปได้ดังนี้

ประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1) เป็นค่าที่บ่งบอกว่าแผนการจัดการเรียนรู้ นั้นสามารถพัฒนานักเรียนให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องหรือไม่ภายใต้สถานการณ์และกิจกรรม ที่กำหนดไว้ ซึ่งสามารถสะท้อนให้เห็นถึงพัฒนาการและความงอกงามของนักเรียนได้ โดยทั่วไปมักจะคำนวณ

จากคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบย่อย หรือคะแนนจากพฤติกรรมการเรียนหรือคะแนนจากกิจกรรมการเข้ากลุ่ม เป็นต้น (ไม่ใช่คะแนนการทำแบบฝึกหัดหรือแบบฝึกทักษะ) ในระหว่างที่นักเรียนกำลังเรียนตามแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งคำนวณได้จากสูตร

$$E_1 = \frac{\sum X}{N} \times 100$$

เมื่อ E_1 แทน ประสิทธิภาพของกระบวนการ
 $\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทุกส่วนที่นักเรียนทุกคนทำได้
 A แทน คะแนนเต็มของทั้งหมด
 N แทน จำนวนนักเรียน

ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2) เป็นค่าที่บ่งบอกว่าแผนการจัดการเรียนรู้ สามารถส่งผลให้นักเรียนเกิดสัมฤทธิ์ผลได้หรือไม่บรรลุวัตถุประสงค์หรือเป็นไปตามที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้มากน้อยเพียงใดซึ่งคำนวณจากคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (ทดสอบหลังเรียน) ของนักเรียนทุกคน ซึ่งคำนวณได้จากสูตร

$$E_2 = \frac{\sum Y}{B} \times 100$$

เมื่อ E_2 แทน ประสิทธิภาพของผลลัพธ์
 $\sum Y$ แทน ผลรวมของคะแนนจากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 B แทน คะแนนเต็มของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 N แทน จำนวนนักเรียน

หมายเหตุ การเลือกเกณฑ์เพื่อกำหนดค่าประสิทธิภาพของสื่อการสอนหรือนวัตกรรม ควรพิจารณาจากหลายปัจจัย เช่น ประเภทสื่อนวัตกรรม สติปัญญาของผู้เรียน วุฒิภาวะของผู้เรียน และวัตถุประสงค์ของการเรียน เป็นต้น โดยทั่วไปนวัตกรรมสอนหรือสื่อการสอนที่มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะมักจะกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพต่ำกว่าการพัฒนาความรู้ ทั้งนี้เนื่องจากการพัฒนาทักษะต้องใช้เวลามากกว่า ยกตัวอย่างเช่น สื่อหรือนวัตกรรมที่เน้นการพัฒนาความรู้ อาจกำหนด E_1/E_2 เท่ากับ 80/80 ส่วนสื่อหรือนวัตกรรมที่เน้นการพัฒนาทักษะต่าง ๆ อาจกำหนด E_1/E_2 ที่ 75/75 เป็นต้น

การหาค่าดัชนีประสิทธิผล

บุญชม ศรีสะอาดและคณะ (2553 : 117-118) การหาค่าดัชนีประสิทธิผล (Effectiveness Index : E.I) ของสื่อหรือนวัตกรรมทางการศึกษาด้วยจะเป็นค่าที่แสดงอัตราการเรียนรู้ที่ก้าวหน้าขึ้น จากพื้นฐานความรู้เดิมที่มีอยู่แล้ว หลังจากที่ได้เรียนรู้ได้เรียนจากสื่อหรือนวัตกรรมหรือแผนการจัดการเรียนรู้นั้น ๆ ซึ่งคำนวณได้หลายสูตร แต่ที่นิยมใช้เป็นวิธีการหาค่า E.I ด้วยวิธีการของกู๊ดแมน (Goodman) เฟรชเวอร์ (Fletchers) และชไนเดอร์ (Schneider) ดังนี้

$$E.I = \frac{\text{คะแนนรวมจากแบบทดสอบหลังเรียน} - \text{คะแนนรวมจากแบบทดสอบก่อนเรียน}}{\text{ผลคูณของคะแนนเต็มกับจำนวนคน} - \text{คะแนนรวมจากแบบทดสอบก่อนเรียน}}$$

หมายเหตุ 1. ค่าดัชนีประสิทธิผล (E.I) ระหว่างกลุ่มไม่ได้แปลว่ากลุ่มที่มีค่า E.I สูงกว่า จะมีคุณภาพ การเรียนการสอนสูงกว่า กลุ่มใดที่มีค่า E.I ต่ำแสดงว่าคะแนนหลังเรียนเสร็จ เพิ่มจากคะแนน ก่อนเรียนน้อย ซึ่งไม่ได้แปลว่าไม่ดีหรือมีพัฒนาการน้อย ต้องแปลว่าเฉลี่ยก่อนเรียนนักเรียนมีความรู้มากอยู่แล้ว หลังเรียนจึงได้คะแนนเพิ่มขึ้นเล็กน้อย หรือเกือบจะได้คะแนนเต็มมักจะเป็นลักษณะของกลุ่มเก่ง ส่วนค่า E.I สูง ๆ แสดงว่าคะแนนก่อนเรียนมีน้อย (มีความรู้มีน้อย) หลังเรียนมีคะแนนเพิ่มขึ้นมาก (มีความรู้มากขึ้น) จึงเป็นสิ่งที่ดีแต่ไม่ควรแปลว่าดีกว่ากลุ่มที่ได้ค่า E.I น้อย ๆ

2. การหาค่า E.I ต้องมีข้อสอบก่อนเรียนและหลังเรียน เช่นเดียวกับการเปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนโดยการทดสอบสมมติฐานด้วย t-test (Dependent Samples) ดังนั้นจึงหาค่า E.I หรือ t-test อย่างใดอย่างหนึ่งก็เพียงพอ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

วีรยุทธ เลิศพลสถิต (2550 : 156) ได้ทำการศึกษาค้นคว้าเรื่องผลของการเรียนรู้เรื่องหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 และกิจกรรมการเรียนรู้แบบซิปปา ที่มีต่อผลการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเมืองพลพิทยาคม อำเภอพล จังหวัดขอนแก่น (1) เพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนา เรื่องหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจสี่ และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบซิปปา ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 (2) เพื่อเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ของนักเรียน ที่เรียนวิชาพระพุทธศาสนา เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจสี่ และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบซิปปา (3) เพื่อศึกษาเจตคติของนักเรียนที่เรียนวิชาพระพุทธศาสนา เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบซิปปา (4) เพื่อศึกษาค่านิยมพื้นฐานของนักเรียนที่เรียนวิชาพระพุทธศาสนา เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบซิปปา (5) เพื่อศึกษาดัชนีประสิทธิผลของการเรียนรู้ด้วยแผนการจัด

การเรียนรู้ วิชาพระพุทธศาสนา เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบชิปปากลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเมืองพลพิทยาคม อำเภอพล จังหวัดขอนแก่น ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 ผู้วิจัยได้กลุ่มตัวอย่างมาด้วยวิธีการสุ่มแบบเป็นกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม ซึ่งนักเรียนแต่ละห้องเป็นนักเรียนที่ความสามารถ จำนวน 2 ห้องเรียน ๆ ละ 42 คนรวม 84 คน จากจำนวน 6 ห้องเรียน ผลการศึกษาพบว่า แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 และแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบชิปปา เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 84.18/80.28 และ 85.44/80.12 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดและประสิทธิผลแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 และแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบชิปปา เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีค่าเท่ากับ 0.6261 และ 0.6358 คิดเป็นร้อยละ 62.61 และ 63.58

สมบัติ ไกรอำ (2550 : 94-95) ได้ทำการศึกษาค้นคว้า เรื่อง การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้วิธีสอนแบบอริยสัจ 4 (1) เพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้วิธีสอนแบบอริยสัจ 4 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 (2) เพื่อศึกษาดัชนีประสิทธิผล ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการเรียนกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา โดยใช้วิธีสอนแบบอริยสัจ 4 (3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการเรียนกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา โดยใช้วิธีสอนแบบอริยสัจ 4 กลุ่มตัวอย่างได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/7 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 โรงเรียนโนนสูงศรีธานี ตำบลโนนสูง อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 40 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) ผลการศึกษา ค้นคว้าปรากฏว่า แผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยวิธีสอนแบบอริยสัจ 4 มีประสิทธิภาพ 81.54/82.18 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ค่าดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการเรียนรู้ มีค่าเท่ากับ 0.6179 นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 อยู่ในระดับมาก

นภาพร ศรีจันทร์ (2551 : 70) ได้ศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง เศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวัน กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้ภาพการ์ตูนประกอบการเรียนแบบอริยสัจ 4 (1) เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอน เรื่อง เศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวัน กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้ภาพการ์ตูนประกอบการเรียนแบบอริยสัจ 4 และการสอนแบบปกติที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 (2) เพื่อหาค่าดัชนีประสิทธิผลของแผนการเรียนการสอน เรื่อง เศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวัน โดยใช้ภาพการ์ตูนประกอบการเรียนแบบอริยสัจ 4 และการสอนแบบปกติ (3) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน 2 กลุ่ม และเพื่อศึกษาผลการใช้แผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เรื่อง เศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวัน ที่ใช้ภาพการ์ตูนประกอบการเรียนแบบอริยสัจ 4 กลุ่มตัวอย่างได้แก่ นักเรียน

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549 โรงเรียนบ้านเปือยนาสูง อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ จำนวน 50 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่มเป็นกลุ่มทดลอง 25 คน และกลุ่มควบคุม 25 คน ผลการศึกษา พบว่าค่าดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีค่าเฉลี่ย คิดเป็นร้อยละ 86.80 ดังนั้นประสิทธิภาพของกระบวนการและผลลัพธ์ของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้ภาพการ์ตูนประกอบการเรียนแบบอริยสัจ 4 สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

นิกร ว่องวิทย์การ (2551 : 67) ได้ทำการศึกษาค้นคว้า เรื่อง การศึกษาความสามารถในการคิดแก้ปัญหา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้วิธีสอนแบบอริยสัจ 4 กับวิธีสอนแบบปกติโรงเรียนอุดมวิทยา จังหวัดปทุมธานี (1) เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนทดสอบความสามารถในการคิดแก้ปัญหาหลังเรียนของนักเรียนที่เรียน วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง หลักธรรมสาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม (2) เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนทดสอบความสามารถในการคิดแก้ปัญหาหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง หลักธรรมสาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2549 ได้จากการสุ่มอย่างง่าย โดยใช้วิธีจับฉลาก จำนวน 4 ห้องเรียน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 1 ห้องเรียน จำนวน 33 คน และกลุ่มควบคุม 1 ห้องเรียน จำนวน 33 คน ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนทดสอบความสามารถในการคิดแก้ปัญหาหลังเรียน ของนักเรียนที่เรียนวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง หลักธรรมสาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้สถิติทดสอบค่าที (t-test Independent) พบว่าคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการคิดแก้ปัญหาหลังการทดลอง สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการคิดแก้ปัญหาหลังการทดลองของกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบอริยสัจ 4 มีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ

บงกชรัตน์ สมานสินธุ์ (2551 : 77-79) ได้ทำการศึกษาค้นคว้า เรื่อง ผลการจัดการเรียนการสอนแบบอริยสัจ 4 ที่มีต่อความสามารถในการแก้ปัญหาและทักษะเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์ (1) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหา และทักษะการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์ก่อนและหลังการจัดการเรียนการสอนแบบอริยสัจ 4 (2) เปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหา และทักษะการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์กับเกณฑ์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 ของโรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย เพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) จำนวน 1 ห้องเรียน นักเรียนทั้งหมด 28 คน ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่าความสามารถในการแก้ปัญหา และทักษะการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภายหลังจากจัดการเรียนการสอนแบบอริยสัจ 4 สูงกว่าก่อนได้รับการสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และความสามารถในการแก้ปัญหาและทักษะการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

ภายหลังการจัดการเรียนการสอนแบบอริยสัจ 4 ผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 60 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้เนื่องมาจากการจัดการเรียนการสอนแบบอริยสัจ 4 ผู้วิจัยจะกำหนดปัญหาให้กับผู้เรียนและให้เวลาผู้เรียนทุกคนในการคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบและรอบคอบ

พระศุภชัย บุตรเกษ (2552 : 123) ได้ทำการศึกษาค้นคว้า เรื่อง การเปรียบเทียบความสามารถด้านการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างการจัดกิจกรรมด้วยการอภิปรายกลุ่ม การจัดกิจกรรมแบบอริยสัจ 4 และการจัดกิจกรรมแบบไตรสิกขา (1) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างการจัดกิจกรรมด้วยการอภิปรายกลุ่ม การจัดกิจกรรมแบบอริยสัจ 4 และการจัดกิจกรรมแบบไตรสิกขา (2) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของการจัดกิจกรรมด้วยการอภิปรายกลุ่ม การจัดการกิจกรรมแบบอริยสัจ 4 และการจัดกิจกรรมแบบไตรสิกขา ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน (3) เพื่อเปรียบเทียบเจตคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการเรียนรู้ระหว่างการจัดกิจกรรมด้วยการอภิปรายกลุ่ม การจัดกิจกรรมแบบอริยสัจ 4 และการจัดกิจกรรมแบบไตรสิกขา โรงเรียนกัลยาณวัตร ปีการศึกษา 2551 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนกัลยาณวัตร ปีการศึกษา 2551 จำนวน 3 ห้องเรียน นักเรียน 150 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Sampling) ผลการศึกษาค้นคว้า ปรากฏว่า นักเรียนที่เรียนโดยการจัดกิจกรรมด้วยการอภิปรายกลุ่ม การจัดกิจกรรมแบบอริยสัจ 4 และการจัดกิจกรรมแบบไตรสิกขา มีความสามารถด้านการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมไม่แตกต่างกัน นักเรียนที่เรียนโดยการจัดกิจกรรมด้วยการอภิปรายกลุ่ม การจัดกิจกรรมแบบอริยสัจ 4 และการจัดกิจกรรมแบบไตรสิกขา มีความสามารถด้านการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม มีความสามารถด้านการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .053 นักเรียนที่เรียนโดยการจัดกิจกรรมด้วยการอภิปรายกลุ่ม การจัดกิจกรรมแบบอริยสัจ 4 และการจัดกิจกรรมแบบ มีเจตคติต่อการเรียนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สุรเกียรติ ไชยนุวัติ (2553 : 54-55) ได้ทำการศึกษาค้นคว้า เรื่อง การศึกษาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ด้วยกระบวนการแก้ปัญหาตามหลักอริยสัจ 4 (1) ศึกษาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการเรียนรู้ ด้วยกระบวนการแก้ปัญหาตามหลักอริยสัจ 4 (2) เปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังได้รับการเรียนรู้ด้วยกระบวนการแก้ปัญหาตามหลักอริยสัจ 4 (3) ศึกษาความพึงพอใจ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยกระบวนการ แก้ปัญหาตามหลักอริยสัจ 4 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้ประชากรเป็นกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านจันทเขลม อำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 2 ห้องเรียนรวม 65 คน โรงเรียนบ้านจันทเขลม อำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 2 ห้องเรียน รวม 65 คน ผลการศึกษาพบว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการแก้ปัญหาตามหลักอริยสัจ 4 มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้

ด้วยกระบวนการแก้ปัญหาตามหลักอริยสัจ 4 มีคะแนนความสามารถในการคิดวิเคราะห์เฉลี่ย หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ ด้วยกระบวนการแก้ปัญหาตามหลักอริยสัจ 4 ความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ด้วยกระบวนการแก้ปัญหา ตามหลักอริยสัจ 4 โดยรวมอยู่ในระดับมาก

จิตรลดา ผึ้งทอง (2554 : 7) ได้ทำการศึกษาค้นคว้าเรื่อง ผลการสอนแบบอริยสัจ 4 เรื่อง หลักกรรม ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัยของ นักเรียนโรงเรียนอนุบาลสุริยาอุทัยพิมาย (1) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียน เรื่อง หลักกรรม ก่อนและหลังเรียนโดยใช้วิธีการสอนแบบอริยสัจสี่ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และ (2) เปรียบเทียบความสามารถทางการคิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัยของนักเรียนก่อนและหลังการสอน โดยใช้วิธีการสอนแบบอริยสัจสี่ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 36 คน ของโรงเรียนอนุบาลสุริยาอุทัยพิมาย จังหวัด นครราชสีมา ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม จากการศึกษาพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียน โดยใช้วิธีการสอนแบบอริยสัจ 4 หลังเรียนสูงกว่าก่อน การเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ ผลการคิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัยของนักเรียน ที่เรียนโดยใช้วิธีการสอนแบบอริยสัจ 4 หลังการสอนสูงกว่าก่อนการสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ.05

วิภาพรรณ พินลา (2554 : 106-108) ได้ทำการศึกษาค้นคว้า เรื่อง การศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม และความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการเรียนรู้แบบซิปปากับการจัดการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม และความสามารถในการ คิดแก้ปัญหา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการเรียนรู้แบบซิปปากับการจัดการเรียนรู้ แบบอริยสัจ 4 กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 90 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบกลุ่มทดลองจำนวน 45 คน ผลการศึกษาพบว่านักเรียน ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบซิปปา และการจัดการเรียนรู้แบบอริยสัจสี่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ไม่แตกต่างกันนักเรียนที่ได้รับการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนและนักเรียนที่ได้รับการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 มีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

สุกัญญา โหมตศิริ (2554 : 105-106) ได้ทำการศึกษาค้นคว้า เรื่อง ผลการสอน ตามหลักอริยสัจ 4 ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อวิทยาศาสตร์ของนักเรียนระดับ ประถมศึกษาปีที่ 1 วิทยาลัยเทคนิคจุฬาภรณ์ (ลาดขวาง) (1) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ของนักเรียนก่อนและหลังการสอนตามหลักอริยสัจ 4 (2) เพื่อเปรียบเทียบ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ของนักเรียนที่ได้รับการสอนตามหลักอริยสัจ 4 กับนักเรียน ที่ได้รับการสอนแบบปกติ (3) เพื่อเปรียบเทียบเจตคติต่อวิทยาศาสตร์ของนักเรียนที่ได้รับการสอน ตามหลักอริยสัจ 4 กับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามแบบปกติ กลุ่มตัวอย่างได้แก่นักเรียนระดับ ประถมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 60 คน เป็นกลุ่ม ทดลองและกลุ่มควบคุมกลุ่มละ 30 คน ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

หลังการสอนตามหลักอริยสัจ 4 สูงกว่าก่อนการสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ของนักเรียนที่ได้รับ การสอนตามหลักอริยสัจ 4 สูงกว่านักเรียนที่ได้รับ การสอนตามแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญ .05 และเจตคติต่อวิทยาศาสตร์ของนักเรียนที่ได้รับการสอนตามหลักอริยสัจ 4 สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

พระมหากิติพิงษ์ ภูมิรา (2554 : 101) ได้ทำการศึกษาค้นคว้า เรื่อง การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษา และความสามารถการคิดอย่างมีวิจารณญาณของสามเณร ในโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาที่เรียน โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 กับการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ (1) เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษา ของสามเณร ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 กับการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ (2) เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษาก่อนและหลังเรียนของสามเณร ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 (3) เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษาก่อนและหลังเรียน ของสามเณรชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ (4) เพื่อศึกษาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ของสามเณรชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 กับการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ (5) เพื่อความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณก่อนและหลังเรียน ของสามเณรชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 (6) เพื่อความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณก่อนและหลังเรียน ของสามเณรชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เป็นชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 โรงเรียนบาลีสาธิตศึกษา เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร จำนวน 4 ห้องเรียน สามเณรทั้งหมด 120 รูป ได้มาโดยวิธีการสุ่มตัวอย่าง แบบกลุ่มจำนวนที่เรียนโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 จำนวน 30 รูป ผลการศึกษาพบว่า สามเณรที่เรียนโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 กับการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษาแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสามเณรที่เรียนโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษา หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

พระนนทวรรธ บวรจักรภพ (2554 : 97-98) ได้ทำการศึกษาค้นคว้า เรื่อง ผลการจัดการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 (1) เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 (2) เพื่อศึกษาดัชนีประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 (3) เพื่อเปรียบเทียบกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณระหว่างคะแนนก่อนและหลังเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มตัวอย่างได้แก่นักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/1 จำนวน 38 คน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 โรงเรียนอิสานโกศลศึกษา ตำบลในเมือง อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ผลการศึกษาค้นคว้าปรากฏว่า ประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้ มีประสิทธิภาพเท่ากับ 83.86/81.84 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ ค่าดัชนีประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้ มีค่าเท่ากับ 0.6714 3. นักเรียนที่เรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้แบบอริยสัจสี่ มีกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. งานวิจัยต่างประเทศ

Hayek (2002 : 2696-A) ได้ศึกษาสำรวจการใช้วิธีการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางเพื่อศึกษาลักษณะของการเป็นวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยที่มีศักยภาพในการบริหารงานสูง ผลจากการวิจัย วิธีการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางทำให้ผู้ปกครองนักศึกษา และภาครัฐ ได้เกิดความเข้าใจที่ดีขึ้นในการร่วมมือกันพัฒนาบุคลากรของพวกเขาได้อย่างง่ายดาย นอกจากนี้ยังศึกษาหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติงานที่มีศักยภาพสูงโดยวิธีการเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางกับคุณลักษณะอื่น ๆ ที่แตกต่างกันผลการวิจัยพบว่า การใช้วิธีการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางสามารถนำไปสู่การปฏิบัติงานที่มีศักยภาพสูงและเป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่มีคุณภาพ ซึ่งตรงข้ามกับวิธีการแบบเดิม ๆ และพวกเขาก็ยังได้จัดห้องไว้ให้กับนักศึกษาเพื่อเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนให้นักศึกษาได้ใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนด้วยตนเอง

Cranley (2003 : 1531-A) ได้ศึกษาพฤติกรรมการปฏิบัติในค่ายจริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาในชุมชนเมืองของประเทศไทยได้กำหนดกรอบความคิดไว้ 6 ด้าน คือ การสอนจริยธรรมเป็นส่วนหนึ่ง ของหลักสูตรการสอนจริยธรรมในหลักสูตรปกติการสอนจริยธรรม โดยใช้สถานการณ์ทางประเพณี การสอนจริยธรรมโดยใช้กิจกรรมการสอนอย่างต่อเนื่อง การสอนจริยธรรมโดยกำหนดระเบียบ กฎของห้องเรียน การสอนจริยธรรมโดยดำเนินตามนโยบายและระเบียบของทางราชการจากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งงานวิจัยในประเทศ และต่างประเทศพอสรุปได้ว่า ปัญหาวิสัยทัศน์นักเรียนนั้นมีสาเหตุมาจากหลาย ๆ ประการ เช่น สาเหตุจากการได้รับการยอมรับและไม่ได้รับการยอมรับในการเข้ากลุ่มเพื่อน การขาดความเอาใจใส่ดูแลจากครอบครัวโรงเรียนและการคบเพื่อน สรุปได้ว่า กลยุทธ์ดังกล่าวสามารถแก้ปัญหาคุณธรรม จริยธรรม และสร้างพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ได้ประสบผลสำเร็จทุกกิจกรรม สามารถพัฒนาความประพฤติของนักเรียนให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ มีวินัยต่อตนเองและต่อผู้อื่นสามารถออกไปใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างสันติสุข

Cockrum (2004 : 482-A) ได้ศึกษาความเชี่ยวชาญของผู้เรียนที่สำเร็จการศึกษาตามโปรแกรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ พบว่า หลักสูตรการบูรณาการทำให้นักเรียนมีเปอร์เซ็นต์ของคะแนนในการเรียนรู้แบบบูรณาการสูงกว่าผู้เรียนที่เรียนจากหลักสูตรทั่วไป เพื่อพิจารณาความเปลี่ยนแปลงระหว่างเวลาพบว่า การเรียนรู้แบบหลักสูตรบูรณาการก็ทำให้ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนเพิ่มขึ้นเช่นกัน ซึ่งถ้าดูจากผลวิเคราะห์เชิงสถิติแสดงให้เห็นว่าคะแนนเฉลี่ยผลคะแนนทางวิชาการและคะแนน SAT ต่างใช้เป็นข้อสังเกตผู้เรียนที่เรียนรู้ด้วยวิธีบูรณาการและเรียนรู้ด้วยหลักสูตรทางวิชาการธรรมดาต่างมีความสามารถเชิงวิชาการสูงกว่าจากการที่เรียนรู้ด้วยหลักสูตรทางวิชาการธรรมดา

Dunlap (2005 : 395-A) ได้วิจัยการเรียนรู้เกี่ยวกับศิลปะธรรมของเยาวชน โดยใช้สื่อเทคโนโลยีด้านวีดิทัศน์เช่น ภาพยนตร์โทรทัศน์ และดนตรี โดยมีเป้าหมายเพื่อใช้สื่อด้านเทคโนโลยีเหล่านี้ ส่งเสริมการศึกษาทางศิลปะธรรมของเยาวชน เนื่องจากปัจจุบันเยาวชนส่วนมากใช้เวลาไปมากกว่าครึ่งวันในการชมภาพยนตร์ โทรทัศน์ หรือฟังดนตรี และนอกจากนี้เพื่อส่งเสริมแนวคิดที่เหมาะสมกับเยาวชน ปลูกฝังลักษณะนิสัยให้เป็นคนไม่เห็นแก่ตัว มีความซื่อสัตย์ต่อตนเองและคนอื่น การศึกษาทดลองในครั้งนี้ ใช้เยาวชนมากกว่า 450 คน อายุระหว่าง 6-10 ปี โดยเยาวชนทั้งหมดเข้าร่วมกลุ่มเพื่อทำกิจกรรมร่วมกันผลการวิจัยพบว่า สื่อเทคโนโลยีทางด้านวีดิทัศน์ ทั้งภาพยนตร์

โทรทัศน์ และดนตรี มีอิทธิพลต่อความเข้าใจและการเรียนรู้ ในเรื่อง ค่านิยมและจริยธรรม ของนักเรียน นอกจากนี้ ยังสามารถนำผลการวิจัยไปพัฒนาสื่อทางเทคโนโลยีประยุกต์ ใช้กับหลักสูตร การอบรมค่านิยมและจริยธรรมอีกด้วย

Peterson (2006 : Abstract) ได้วิจัยเกี่ยวกับการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ของผู้เรียนใช้การเรียนรู้ การทำงาน และการบริหารจัดการตนเอง โดยมีขอบข่ายและวิธีการ จัดการศึกษา องค์กรทางด้านธุรกิจได้เผชิญกับความยุ่งยากที่เพิ่มขึ้นและการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว นักวิจัยได้มีเฉพาะหาทางแข่งขันที่จำเป็นโดยคนทำงาน เพื่อให้คนทำงานและองค์กรอยู่รอดได้ และเติบโตทั้ง 3 ด้าน ในการแข่งขันที่ค้นหาได้ก็คือ ความสามารถในการแก้ปัญหา Creative Problem หรือ (CPS) เพื่อการทำงานที่มีประสิทธิภาพของสมาชิกในทีม และเพื่อเป็นเรียนรู้ที่ไม่มี ที่สิ้นสุด ผู้จัดการจึงจำเป็นต้องพัฒนาการแข่งขันภายในตัวเขาเหล่านั้นและลูกจ้าง วัตถุประสงค์นี้ ได้มีการศึกษาโดยนักศึกษาวิทยาลัยการจัดการของมหาวิทยาลัย Oklahoma State และได้ศึกษา โดยสำเร็งนักศึกษา 478 คน ข้อมูลที่พวกเขาได้คือการเก็บรวบรวมการใช้ (CPS) และ (Atlas) ผลการวิจัยสรุปว่านักศึกษาในกลุ่มนี้ซึ่งมากกว่าครึ่งพอใจกับ CPS และ Atlas เป็นส่วนของ Navigators ซึ่งโฟกัสที่ผู้เรียนกับประสิทธิภาพมาก การวิเคราะห์แบบ Cluster (เป็นกลุ่มของผู้ Analysis) และการวิเคราะห์ที่แตกต่างได้ถูก เพื่อแยกแยะตามธรรมชาติออกได้ 4 กลุ่ม คือ Real Times Learners ซึ่งผู้สอนได้ใช้งานได้ทันทีและกับสิ่งที่เขากำลังเรียนอยู่ ขณะที่กลุ่มอื่น ๆ Off Times Learners ผู้ซึ่งพอใจสำหรับโปรแกรมสำหรับอนาคต ซึ่งผู้เรียนในแต่ละกลุ่มเหล่านี้ ยังพอใจกับการเรียน By Doing ในขณะที่บางคนพอใจกับการเรียน By Thinking เขาเหล่านั้น ยังพอใจกับการยืดเวลาการใช้งานกับสิ่งที่เขาเรียน และใช้เวลาในการสะท้อนความคิด แต่ไม่เป็นการสร้างความกดดันให้กับ Business แต่อาจจะขาดแคลนความคิดที่พอ คือไม่หยุดคิดจะคิดไปเรื่อย ๆ ทั้งผู้จัดการและคนทำงานนั้นจำเป็นแต่ไม่เพียงพอสำหรับองค์กรโลก

Chen, Ching-Huei (2010 : 292-303) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการกระตุ้น การแสวงหา ความรู้และทักษะการแก้ปัญหาของการบูรณาการการสอนบนเว็บร่วมกับการปฏิบัติการสอนผู้วิจัย ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับนักศึกษาที่เรียนวิชาชีวเคมี จำนวน 84 คน ในบริบทของการเรียนการสอน ในเนื้อหาเกี่ยวกับ วิชาวิทยาศาสตร์ สังคมที่มีความแตกต่างระหว่างการเรียนแบบบูรณาการบนเว็บ และการเรียน โดยการกระตุ้นให้มีการปฏิบัติการต่อการแสวงหาความรู้และทักษะการแก้ปัญหา โดยตรงพบว่า ถ้าได้ให้เรียนบนเว็บอย่างเดียว จะไม่สามารถแสดงออกซึ่งความรู้และทักษะ การแก้ปัญหาได้ และในทำนองเดียวกันถ้าให้นักศึกษาเรียนด้วยวิธีการบูรณาการบนเว็บควบคู่ไปกับการเรียนโดยมีการปฏิบัติการด้วยจะทำให้มีการแสดงออกซึ่งความรู้และทักษะการแก้ปัญหาได้

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แบบอริยสัจ 4 สามารถปลูกฝัง ให้นักเรียนมีคุณลักษณะที่ต้องการได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในด้านการคิดแก้ปัญหา โดยการจัดกิจกรรมที่กระบวนกรเน้นนักเรียนเป็นสำคัญและมีปฏิบัติ อย่างจริงจัง การอบรมสั่งสอนให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น และผู้เรียนมีคุณลักษณะ การคิดแก้ปัญหาได้ และก่อให้เกิดประโยชน์อย่างมากต่อการพัฒนาการเรียนการสอนในปัจจุบัน

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ในการค้นคว้าครั้งนี้ผู้ศึกษาได้ดำเนินการศึกษาตามหัวข้อต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
3. การสร้างเครื่องมือในการศึกษา
4. การดำเนินการศึกษาค้นคว้า
5. การจัดทำและวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากร ได้แก่ นักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเสื่อโก้ววิทยาสรรค์ อำเภอลำดวน จังหวัดมหาสารคาม ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 3 ห้องเรียน จำนวนคน 108 คน ได้มาจากการใช้คะแนนทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ย สาระหน้าที่พลเมือง ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ดังตาราง 5

ตาราง 5 ค่าสถิติพื้นฐานคะแนนการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สาระหน้าที่พลเมือง จำนวน 30 ข้อ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 3 ห้อง

ระดับชั้นเรียน	จำนวนนักเรียน	คะแนน 30 คะแนน	
		\bar{X}	S.D.
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1	36	19.472	3.813
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/2	37	20.297	3.850
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/3	35	19.429	3.825

จากตาราง 5 พบว่า คะแนนทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ใกล้เคียงกัน ผู้ศึกษาจึงนำคะแนนไปทดสอบด้วยสถิติ F - test (One Way ANOVA)

ซึ่งผู้ศึกษาค้นคว้าได้ทดสอบความเท่าเทียมกันของคะแนนพื้นฐานความรู้สาระหน้าที่พลเมือง โดยนำคะแนนสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยสาระหน้าที่พลเมือง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 มาทำการวิเคราะห์ความแปรปรวนโดยใช้สถิติ F - test (One Way ANOVA) ดังตาราง 6

ตาราง 6 การวิเคราะห์ความแปรปรวน (F – test) เปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์เฉลี่ย
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P
ระหว่างกลุ่ม	17.4674	2	8.7337	0.6461	0.526
ภายในกลุ่ม	1419.2734	105	13.5169		
รวมทั้งหมด	1436.7407	107			

จากตาราง 6 พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
สาระหน้าที่พลเมือง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ทั้ง 3 ห้อง ไม่แตกต่างกัน ค่า p คำนวณ
ได้เท่ากับ .526 ซึ่งมากกว่า .05 สรุปได้ว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ทั้ง 3 ห้อง มีค่าเฉลี่ย
ของผลการเรียนไม่แตกต่างกัน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาค้นคว้า เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/3 โรงเรียน
เสื่อแก้ววิทยาสรรค์ อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม ที่เรียนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา
2555 จำนวน 35 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) จากนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 108 คน จากห้องเรียน 3 ห้องเรียน ซึ่งได้ทดสอบความเท่าเทียมกัน
ของคะแนน แล้วสุ่มกลุ่มที่มีคะแนนกลุ่มสาระหน้าที่พลเมืองไม่แตกต่างกันมาเป็นกลุ่มตัวอย่าง

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า มี 3 ชนิด ได้แก่

1. แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา
และวัฒนธรรม เรื่อง พลเมืองดี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 5 แผน รวม 10 ชั่วโมง
2. แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา
และวัฒนธรรม เรื่อง พลเมืองดี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก
จำนวน 30 ข้อ
3. แบบทดสอบวัดการคิดแก้ปัญหาเป็นแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก
จำนวน 30 ข้อ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

1. การสร้างและหาคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้มีกระบวนการ ดังนี้
แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ผู้ศึกษาพัฒนาขึ้น
ได้ดำเนินการสร้างตามขั้นตอนดังนี้

- 1.1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 : 1-243)
- 1.2 ศึกษาคู่มือการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 : 132-163)
- 1.3 ศึกษาเอกสารและหนังสือที่เกี่ยวข้องกับวิธีการ หลักการ หลักทฤษฎีและเทคนิคการเขียนแผนการจัดการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 (สุวิทย์ มูลคำ. 2551 : 48-49)
- 1.4 ศึกษาวิธีวิเคราะห์หน่วยการเรียนรู้ มาตรฐาน/ตัวชี้วัด ที่จะใช้ในการจัดทำแผนการจัดการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 เรื่อง พลเมืองดี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 : 146 -149)
- 1.5 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยการเรียนรู้ มาตรฐาน/ตัวชี้วัด เพื่อจะสร้างแผนการจัดการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 เรื่อง พลเมืองดี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ประกอบการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ดังตาราง 7

ตาราง 7 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง หน่วยการเรียนรู้ มาตรฐาน/ตัวชี้วัด เวลาเรียน

หน่วย	หน่วยย่อย	มาตรฐาน	ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	เวลา ชั่วโมง
พลเมืองดี	พลเมืองดี	ส 2.1	1. อธิบายความหมายและความสำคัญของพลเมืองดีได้ 2. ระบุลักษณะของพลเมืองดีได้	2
	พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย	ส 2.1	1. อธิบายความหมายของพลเมืองดีตามวิถีชีวิตประชาธิปไตยได้ 2. ปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีตามวิถีชีวิตประชาธิปไตยได้	2
	พลเมืองดีของสังคม	ส 2.1	1. ปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีของสังคมได้	2
	สังคมประชาธิปไตย	ส 2.1	1. อธิบายลักษณะสำคัญของสังคมประชาธิปไตยได้ 2. วิเคราะห์คุณลักษณะพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตยได้	2
	สถานภาพ บทบาท สิทธิ หน้าที่ในฐานะพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย	ส 2.1	1. อธิบายความหมายความสำคัญของสถานภาพ บทบาท สิทธิเสรีภาพ หน้าที่ของประชาชนชาวไทยได้ 2. วิเคราะห์ผลของการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตยได้ 3. เสนอแนวทางการส่งเสริมให้ปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย และนำไปประยุกต์ปฏิบัติได้	2

1.6 เขียนแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง พลเมืองดี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 5 แผนรวมเวลา 10 ชั่วโมง ประกอบด้วย หัวข้อที่สำคัญ ดังนี้

- 1.6.1 สาระสำคัญ
- 1.6.2 มาตรฐาน/ตัวชี้วัด
- 1.6.3 ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง
- 1.6.4 สาระการเรียนรู้
- 1.6.5 สื่อและแหล่งเรียนรู้
- 1.6.6 การวัดผลและประเมินผล
- 1.6.7 กิจกรรมการเรียนการสอน

โดยแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 ประกอบด้วย

- ขั้นที่ 1 ทุภ (ขั้นปัญหา)
- ขั้นที่ 2 สมุทัย (ขั้นสาเหตุของปัญหา)
- ขั้นที่ 3 นิโรธ (ขั้นแก้ไขปัญหให้หมดไป)
- ขั้นที่ 4 มรรค (ขั้นวิเคราะห์ปัญหาและสรุปผล)

1.7 นำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา การศึกษาค้นคว้าอิสระ เพื่อพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมกับเวลาและเนื้อหา ความชัดเจน และความเป็นไปได้ ในการนำไปใช้แล้วนำส่วนที่บกพร่องมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

1.8 นำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 ที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไข แล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบวิธีการเขียน ความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา ความถูกต้องด้านภาษา ความถูกต้องของการใช้คำหรือข้อความ และความเหมาะสมของเวลากับเนื้อหา

1.9 นำแผนการจัดการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 ที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ ของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบคำผิด และความเหมาะสมของเนื้อหาในบทเรียน และประเมินคุณภาพ ของแผนการจัดการเรียนรู้โดยแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วย

1.9.1 นางบรรจบ มะหัด วุฒิการศึกษา กศ.ม. สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ตำแหน่ง ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนมหาวิชานุกูล อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ผู้เชี่ยวชาญ ด้านหลักสูตรและเนื้อหา

1.9.2 นางสาวสมจิตร์ สุทธินันท์ วุฒิการศึกษา กศ.ม. สาขาวิชาจิตวิทยา การศึกษา ตำแหน่ง ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนวาปีปทุม อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม ผู้เชี่ยวชาญ ด้านการคิดแก้ปัญหา

1.9.3 นางสาวสมจวน มานะก่อ วุฒิการศึกษา กศ.ม. สาขาวิชาการวัดผลและ ประเมินผล ตำแหน่ง ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนวัดดงบัง (ดงบังบำรุงวิทย์) สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผลและประเมินผลการศึกษา

1.10 ปรับปรุงแก้ไขแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ และนำผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน มาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย และเทียบกับเกณฑ์ คุณภาพและความเหมาะสม โดยใช้เกณฑ์การประเมินระดับความคิดเห็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2553 : 98-99) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
4.51-5.00	มากที่สุด
3.51-4.50	มาก
2.51-3.50	ปานกลาง
1.51-2.50	น้อย
1.00-1.50	น้อยที่สุด

ผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.80 ซึ่งแสดงว่าแผนการจัดการเรียนรู้ มีความเหมาะสมมากที่สุด (ตาราง 25) ภาคผนวก ง หน้า 142 และผู้เชี่ยวชาญยังให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเขียนผลการเรียนรู้ที่คาดหวังว่า จะต้องเขียนให้สอดคล้องและครอบคลุมเนื้อหา ส่วนการวัดและประเมินผลจะต้องให้ครอบคลุมพฤติกรรม ด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัย โดยเขียนให้ชัดเจนว่าใช้วิธีการวัดอย่างไร ใช้เครื่องมืออะไรวัด ใช้เกณฑ์อย่างไร ผู้ศึกษาค้นคว้า จึงได้นำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องสมบูรณ์

1.11 นำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบ อริยสัจ 4 ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 37 คน ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างโดยดำเนินการจัดกิจกรรมไปที่ละแผนพร้อมเก็บคะแนนระหว่างเรียนไว้จนครบทุกแผนเพื่อทดสอบประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้

1.12 นำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 มาปรับปรุงแก้ไข

1.13 จัดพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริงต่อไป

2. การสร้างแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ได้ดำเนินการสร้างตามขั้นตอน ดังนี้

2.1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เนื้อหาตัวชี้วัด สาระหน้าที่พลเมือง เรื่อง พลเมืองดี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กระทรวงศึกษาธิการ (2551 : 146 - 149)

2.2 วิเคราะห์เนื้อหา ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง จำนวนทั้งหมด 45 ข้อ และเลือกใช้จริง 30 ข้อ ดังตาราง

ตาราง 8 การวิเคราะห์เนื้อหา ตัวชี้วัด จำนวนข้อที่ออกและที่ต้องการของข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์

หน่วย	หน่วยย่อย	ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	จำนวนข้อ	ต้องการจริง
พลเมืองดี	พลเมืองดี	1. อธิบายความหมายและความสำคัญของพลเมืองดีได้	9	6
	พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย	1. อธิบายความหมายของพลเมืองดีตามวิถีชีวิตประชาธิปไตยได้ 2. ปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีตามวิถีชีวิตประชาธิปไตยได้	9	6

ตาราง 8 (ต่อ)

หน่วย	หน่วยย่อย	ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	จำนวน ข้อ	ต้องการ จริง
	พลเมืองดีของสังคม	1. ปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีของสังคมได้	9	6
	สังคมประชาธิปไตย	1. อธิบายลักษณะสำคัญของสังคม ประชาธิปไตยได้ 2. วิเคราะห์คุณลักษณะพลเมืองดี ตามวิถีประชาธิปไตยได้	9	6
	สถานภาพ บทบาท สิทธิ หน้าที่ในฐานะ พลเมืองดีตามวิถี ประชาธิปไตย	1. อธิบายความหมายความสำคัญ ของสถานภาพ บทบาท สิทธิเสรีภาพ หน้าที่ของประชาชนชาวไทยได้ 2. วิเคราะห์ผลของการปฏิบัติตน เป็นพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตยได้ 3. เสนอแนวทางการส่งเสริมให้ปฏิบัติ ตนเป็นพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย และนำไปประยุกต์ปฏิบัติได้	9	6
รวม			45	30

2.3 สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก ออกข้อสอบ
จำนวน 45 ข้อ เพื่อเลือกไว้จริง 30 ข้อ ดังตัวอย่าง ตาราง 9

ตาราง 9 แสดงความสอดคล้องระหว่างผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง เรื่อง หน้าที่พลเมือง
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กับข้อสอบสำหรับผู้เชี่ยวชาญพิจารณา

หน่วย	ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้ ที่คาดหวัง	ข้อคำถาม	ผลการพิจารณา		
			-1	0	+1
พลเมืองดี	1. อธิบายความหมาย และความสำคัญของ พลเมืองดีได้	1. ข้อใดไม่ใช่ความหมาย ของพลเมืองดี ก. คนที่มีฐานะร่ำรวย ข. คนที่รู้และปฏิบัติตามกฎหมาย ค. คนที่มีคุณธรรมและจริยธรรม ในการดำรงชีวิต ง. คนที่ปฏิบัติตนตามหน้าที่ของ การเป็นพลเมืองที่ดี			

2.4 นำแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง พลเมืองดี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาชั้นคว่ำอิสระ เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความเหมาะสม ของแบบทดสอบ และปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ

2.5 นำแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง พลเมืองดี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พร้อมแบบประเมินความสอดคล้อง IOC ของข้อสอบ เสนอผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความสอดคล้อง ระหว่างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์รายข้อกับจุดประสงค์ที่ต้องการวัด จำนวน 1 ชุด เพื่อทำการ ประเมินคุณภาพแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วย

2.5.1 นางบรรจบ มะหัด ตำแหน่ง ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนมหาวิทยาลัยราชภัฏ สงขลา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา มหาสารคามที่ 26 กศ.ม สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ผู้เชี่ยวชาญด้านผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตร เนื้อหา และแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

2.5.2 นางสาวสมจวน มานะก่อ ตำแหน่ง ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนวัดดงบัง (ดงบังวิทย) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ปรารจันบุรี เขต 1 กศ.ม. สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผลและประเมินผล

2.5.3 นางสาวสมจิตร สุทธิพันธ์ ตำแหน่ง ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนนาปีปทุม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา มหาสารคามที่ 26 กศ.ม. สาขาวิชาจิตวิทยา การศึกษา ผู้เชี่ยวชาญด้านการคิดแก้ปัญหา

2.6 นำผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่านที่ได้ มาวิเคราะห์ เพื่อหาความสอดคล้อง ระหว่างข้อสอบแต่ละข้อกับจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยหาดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยการประเมิน ของผู้เชี่ยวชาญดังนี้

2.6.1 เมื่อมั่นใจว่าคำถามสอดคล้องกับตัวชี้วัด ให้ ✓ ช่อง +1

2.6.2 เมื่อไม่มั่นใจว่าคำถามสอดคล้องกับตัวชี้วัด ให้ ✓ ช่อง 0

2.6.3 เมื่อมั่นใจว่าคำถามไม่สอดคล้องกับตัวชี้วัด ให้ ✓ ช่อง -1

แล้วคัดเลือกข้อสอบที่มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 0.50 - 1.00 ซึ่งถือว่าเป็นข้อสอบที่อยู่ในเกณฑ์ใช้ได้ ผลการพิจารณาคัดเลือกข้อสอบพบว่า ได้ข้อสอบที่อยู่ในเกณฑ์ความเที่ยงตรง ซึ่งมีค่า IOC เท่ากับ 0.67 - 1.00 (ตาราง 26) ภาคผนวก จ หน้า 144

2.7 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ที่ผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งได้แก้ไขปรับปรุงแล้ว มาจัดพิมพ์เป็นแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แล้วนำไป Try-out กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/2 โรงเรียนเสื่อโก้ววิทยาสรรค์ จำนวน 37 คน ที่ไม่ใช่ กลุ่มตัวอย่าง

2.8 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มาตรวจให้คะแนนดังนี้

2.8.1 ข้อใดตอบถูกให้ 1

2.8.2 ข้อใดตอบผิดไม่ตอบ เลือกตอบเกิน 1 ให้ 0

2.9 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยใช้สูตร B (Brennan Index หรือ B - Index) (บุญชม ศรีสะอาด และคณะ. 2553 : 90) แล้วคัดเลือกเฉพาะข้อที่มีอำนาจจำแนก (B) ตั้งแต่ 0.20 ถึง 1.00 ไว้ใช้ ผลปรากฏว่าข้อสอบ 45 ข้อ เข้าเกณฑ์ 35 ข้อ คัดเลือกเอาข้อสอบที่มีอำนาจจำแนกรายข้อเข้าเกณฑ์ไว้เข้าเกณฑ์

ตามที่ต้องการ 30 ข้อ โดยคัดเอาข้อสอบที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.44 - 0.90 จำนวน 30 ข้อ (ตาราง 27) ภาคผนวก จ หน้า 146

2.10 นำข้อสอบที่คัดเลือกไว้ จำนวน 30 มาหาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ (r_{cc}) โดยวิธีของโลเวท (บุญชม ศรีสะอาด และคณะ. 2553 : 97) ซึ่งแบบทดสอบมีความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.88 (ตาราง 28) ภาคผนวก จ หน้า 147

2.11 จัดพิมพ์แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นฉบับจริง เพื่อนำไปใช้กับ กลุ่มตัวอย่างต่อไป

3. การสร้างแบบทดสอบวัดการคิดแก้ปัญหา

แบบทดสอบวัดการคิดแก้ปัญหา มีลักษณะเป็นข้อคำถามที่มีการสร้างสถานการณ์ ข้อมูล จากบทความ หรือรายงานที่พบได้ในชีวิตประจำวันที่เกี่ยวข้องกับ เรื่อง พลเมืองดี ที่ผู้ศึกษาค้นคว้า สร้างขึ้น โดยอาศัยกรอบแนวคิดการสร้างแบบทดสอบวัดการคิดแก้ปัญหาของ เวียร์ (Weir) เป็นแบบเลือกตอบชนิด 4 ตัวเลือก ประกอบด้วยทักษะการคิดแก้ปัญหา 4 ด้าน คือ การตั้งปัญหา การวิเคราะห์ปัญหา การเสนอวิธีแก้ปัญหา และการตรวจสอบผลลัพธ์ จำนวน 1 ชุด จำนวน 45 ข้อ ถ้าตอบผิดให้ 0 คะแนน ตอบถูกให้ 1 คะแนน มีลำดับขั้นตอนการสร้าง ดังนี้ (ขวลิต ชูกำแพง. 2553 : 99 - 100)

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบทดสอบวัดการคิดแก้ปัญหา
2. ศึกษามาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระหน้าที่พลเมือง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบทดสอบ
3. วิเคราะห์หลักสูตร สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด สาระหน้าที่พลเมือง เรื่อง พลเมืองดี สร้างตารางวิเคราะห์เพื่อกำหนดน้ำหนัก ความสำคัญของทักษะการคิดแก้ปัญหา ที่ต้องการวัด
4. สร้างแบบทดสอบชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 45 ข้อ ให้สอดคล้องกับความสามารถในการคิดแก้ปัญหา 4 ด้าน ที่ผู้ศึกษาค้นคว้าให้ค่านิยาม คือ การตั้งปัญหา การวิเคราะห์ปัญหา การเสนอวิธีแก้ปัญหา และการตรวจสอบผลลัพธ์

ตาราง 10 พฤติกรรมที่ชี้วัดด้านการคิดแก้ปัญหาและจำนวนข้อสอบ

พฤติกรรมที่ชี้วัดด้านการคิดแก้ปัญหา	จำนวนข้อสอบ	
	จำนวนที่ออก	จำนวนที่ต้องการ
การระบุปัญหา	12	8
การวิเคราะห์ปัญหา	11	7
การเสนอวิธีแก้ปัญหา	11	8
การตรวจสอบผลลัพธ์	11	7
รวม	45	30

5. นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ เพื่อตรวจความสอดคล้องระหว่างข้อคำถาม ด้านการคิดแก้ปัญหาและเนื้อหา รวมทั้งภาษาที่ใช้และพิจารณาดำเนินการแก้ไขตามคำแนะนำ

6. นำแบบทดสอบที่ปรับปรุงแล้วไปหาค่าความตรงเชิงเนื้อหา (Validity) และทักษะการคิดแก้ปัญหา เนื้อหาและการใช้ภาษารวมถึงความเหมาะสมของคำถาม ความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับเกณฑ์การพิจารณาการคิดแก้ปัญหา โดยเสนอผู้เชี่ยวชาญชุดเดิมที่ดำเนินการตรวจสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IC) และถือเกณฑ์ความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50 - 1.00 ถือว่าใช้ได้ (ตาราง 29) ภาคผนวก จ หน้า 148 ผลการพิจารณาข้อสอบ พบว่า ได้ข้อสอบที่อยู่ในเกณฑ์เหมาะสม ซึ่งมีค่าตั้งแต่ 0.67 - 1.00 (ตาราง 30) ภาคผนวก จ หน้า 150

7. นำแบบทดสอบที่ได้มาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญแล้วนำไปทดลองใช้กับนักเรียน โรงเรียนเสืงไก่อภิศวรรค์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/2 ที่ได้รับการทดลองใช้แผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 มาแล้ว เพื่อนำข้อมูล มาหาคุณภาพ

8. วิเคราะห์คุณภาพของแบบทดสอบการคิดแก้ปัญหา โดยคำนวณค่าความยาก (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) เป็นรายข้อ โดยกำหนดค่าความยากตั้งแต่ 0.20 - 0.80 และค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 - 1.00 และคัดเลือกข้อที่เข้าเกณฑ์ไว้จำนวน 30 ข้อ ได้ค่าความยาก (p) ตั้งแต่ 0.32 - 0.69 และค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ 0.23 - 0.74 แล้วนำแบบทดสอบการคิดแก้ปัญหาไปหาความเชื่อมั่นทั้งฉบับโดยใช้สูตร $KR-20$ ของ Kuder Richardson ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ ($KR - 20$) เท่ากับ 0.92 (ตาราง 31) ภาคผนวก จ หน้า 151

9. จัดพิมพ์แบบทดสอบการคิดแก้ปัญหาฉบับจริง แล้วนำไปใช้กับ กลุ่มตัวอย่างต่อไป

วิธีดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล

1. แบบแผนการทดลอง

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นการศึกษาค้นคว้าเชิงทดลอง ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ดำเนินการทดลองตามแผนการทดลองแบบกลุ่มตัวอย่างเดียว วัดผล 2 ครั้ง คือก่อนการทดลองและหลังการทดลอง (One Group Pre - Test Post - Test Design) ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2538 : 249) ดังตาราง 11

ตาราง 11 รูปแบบแผนการทดลอง One Group Pre-Test Post - Test Design

กลุ่ม	Pre - test	Treatment	Post - test
ทดลอง	T_1	X	T_2

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการทดลอง

T_1 คือ การทดสอบก่อนเรียน โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

X คือ การจัดการเรียนรู้ โดยใช้แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แบบอริยสัจ 4

T_2 คือ การทดสอบหลังเรียน โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2. การดำเนินการทดลอง

ผู้ศึกษาค้นคว้า ได้ดำเนินการทดลองด้วยตนเองกับกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/3 โรงเรียนเสื่อโก้ววิทยาสรรค์ อำเภอบึงสามพัน จังหวัดมหาสารคาม ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 ระหว่างเดือน 12 พฤศจิกายน 2555 – มกราคม 2556 โดยดำเนินการดังนี้

2.1 ทำการ Pre-test นักเรียนด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เพื่อตรวจสอบความรู้พื้นฐานของนักเรียน

2.2 ดำเนินการจัดการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 ที่ผู้ศึกษาค้นคว้าสร้างขึ้น จำนวน 5 แผน โดยใช้เวลาสอนแผนละ 2 ชั่วโมง รวมจำนวน 10 ชั่วโมง เป็นเวลา 5 สัปดาห์ ตามขั้นตอนในตัวอย่างแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 ภาคผนวก ก หน้า 85

ตาราง 12 วันและเวลาที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่	ชั่วโมงที่	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4	
		ว / ต / ป	เวลา
1	1 - 2	13 พฤศจิกายน 2555	13.00 – 15.00 น.
2	3 - 4	20 พฤศจิกายน 2555	13.00 – 15.00 น.
3	5 - 6	27 พฤศจิกายน 2555	13.00 – 15.00 น.
4	7 - 8	4 ธันวาคม 2555	13.00 – 15.00 น.
5	9 - 10	11 มกราคม 2556	13.00 – 15.00 น.

2.3 ทำการทดสอบย่อยท้ายแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และประเมินผล การปฏิบัติกิจกรรมระหว่างเรียน

2.4 เมื่อดำเนินการทดลองเสร็จสิ้น ทำการ Post - test ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชุดเดิม กับที่ใช้ทดสอบก่อนเรียน เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เปรียบเทียบ ผลการเรียนรู้ก่อนและหลังเรียน ของนักเรียนที่เรียน เรื่อง พลเมืองดี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4

2.5 ทำการวัดการคิดแก้ปัญหา ด้วยแบบทดสอบวัดการคิดแก้ปัญหา ในการเรียนรู้ ที่ผู้ศึกษาค้นคว้าสร้างขึ้น เพื่อศึกษาการคิดอย่างแก้ปัญหา ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4

3. วิเคราะห์ข้อมูล

3.1 หาประสิทธิภาพของ แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 เพื่อพัฒนา การคิดแก้ปัญหา เรื่อง พลเมืองดี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยนำคะแนนจากการสังเกตพฤติกรรม กระบวนการกลุ่ม แบบทดสอบย่อย ทุกแผนที่กลุ่มตัวอย่างทำได้มารวมกันหาค่าเฉลี่ย ร้อยละ และเทียบกับคะแนนการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลัง ใช้แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ นำไปวิเคราะห์ หาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ตามเกณฑ์ 80/80 ที่ผู้ศึกษาค้นคว้า ได้ตั้งเกณฑ์ไว้

3.2 หาประสิทธิผลของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 เรื่อง พลเมืองดี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยนำคะแนนจากแบบทดสอบ วัดผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังใช้แผนการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ นำไปวิเคราะห์หาประสิทธิผล E.I

3.3 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 เรื่อง พลเมืองดี ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้ t - Test (Dependent Samples)

3.4 เปรียบเทียบความสามารถทางการคิดแก้ปัญหา ก่อนและหลังการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ แบบอริยสัจ 4 ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้ t - test (Dependent Samples)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ

1.1 ดัชนีความสอดคล้อง IOC ของข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (สมนึก ภัททิยธนี. 2549 : 220)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ OC แทน ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์
 $\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด
 N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

1.2 ค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้สูตร B (Brennan Index หรือ B - Index) โดยใช้สูตรดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด และคณะ. 2553 : 90)

$$B = \frac{U}{N_1} - \frac{L}{N_2}$$

- เมื่อ B แทน ค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบ
 U แทน จำนวนรอบรู้ (หรือสอบผ่านเกณฑ์) ตอบถูก
 L แทน จำนวนไม่รอบรู้ (หรือสอบไม่ผ่านเกณฑ์) ตอบถูก
 N_1 แทน จำนวนรอบรู้ (หรือสอบผ่านเกณฑ์)
 N_2 แทน จำนวนไม่รอบรู้ (หรือสอบไม่ผ่านเกณฑ์)

1.3 ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 ใช้วิธีของโลเวท (บุญชม ศรีสะอาด และคณะ. 2553 : 97)

$$r_{cc} = 1 - \frac{k \sum x_i - \sum x_i^2}{(k-1) \sum (x_i - C)^2}$$

- เมื่อ r_{cc} แทน ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ
 k แทน จำนวนข้อสอบ
 X_i แทน คะแนนของนักเรียนแต่ละคน
 $\sum x_i$ แทน ผลรวมของคะแนนทุกคน
 $\sum x_i^2$ แทน ผลรวมทั้งหมดของคะแนนแต่ละคนยกกำลังสอง
 C แทน คะแนนของจุดตัดของแบบทดสอบ โดยใช้เกณฑ์ร้อยละ 60
 ของคะแนนเต็ม

1.4 หาค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกข้อสอบรายข้อ ของแบบทดสอบ
 วัดการคิดแก้ปัญหา บุญชม ศรีสะอาด และคณะ (2553 : 87)

$$P = \frac{H+P}{2N} , r = \frac{H-L}{N}$$

- เมื่อ P แทน ค่าความยากง่ายของข้อสอบ
 r แทน ค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบ
 H แทน จำนวนคนในกลุ่มสูงตอบถูก
 L แทน จำนวนคนในกลุ่มต่ำตอบถูก
 N แทน จำนวนคนทั้งหมดในกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง

1.5 การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบวัดการคิดแก้ปัญหา โดยใช้สูตรของคูเดอร์-ริชาร์ดสัน (Kuder-Richardson Method) บุญชม ศรีสะอาด และคณะ (2553 : 95)

$$\text{สูตร KR - 20 } r_{tt} = \frac{n}{n-1} \left(1 - \frac{\sum pq}{S^2} \right)$$

เมื่อ n คือ จำนวนข้อของเครื่องมือวัด

p คือ สัดส่วนของผู้ตอบทำได้ในข้อหนึ่ง ๆ นั่นคือ สัดส่วนของคนทำถูก

q คือ สัดส่วนของผู้ตอบผิดในข้อหนึ่ง ๆ

S^2 คือ คะแนนความแปรปรวนของเครื่องมือฉบับนั้น

2. สถิติพื้นฐาน

2.1 ค่าร้อยละ (Percentage) คำนวณโดยใช้สูตร บุญชม ศรีสะอาด และคณะ (2553 : 125)

$$P = \frac{f}{N} \times 100$$

เมื่อ P แทน ค่าร้อยละ

f แทน ความถี่ที่ต้องการแปลงให้เป็นค่าร้อยละ

N แทน จำนวนความถี่ทั้งหมด

2.2 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) คำนวณโดยใช้สูตร บุญชม ศรีสะอาด และคณะ (2553 : 125)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ \bar{X} แทน ค่าเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดในกลุ่ม

N แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่ม

2.3 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) คำนวณโดยใช้สูตร บุญชม ศรีสะอาด และคณะ (2553 : 125)

$$S.D = \sqrt{\frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ	S.D.	แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	X	แทน คะแนนแต่ละตัว
	N	แทน จำนวนคนทั้งหมด
	Σ	แทน ผลรวม

3. การวิเคราะห์หาประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ของแผนการจัดการเรียนรู้

3.1 ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ ตามเกณฑ์ 80/80 โดยใช้สูตร E_1/E_2 ดังนี้
บุญชม ศรีสะอาด และคณะ (2553 : 113 - 114)

$$E_1 = \frac{\Sigma X}{N} \times 100$$

เมื่อ	E_1	แทน ประสิทธิภาพของกระบวนการ
	ΣX	แทน ผลรวมของคะแนนทุกส่วนที่นักเรียนทุกคนทำได้
	N	แทน จำนวนนักเรียนทั้งหมด
	A	แทน คะแนนเต็มของทั้งหมด

$$E_2 = \frac{\Sigma Y}{N} \times 100$$

เมื่อ	E_2	แทน ประสิทธิภาพของผลลัพธ์
	ΣY	แทน ผลรวมของคะแนนจากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่นักเรียนทุกคนทำได้
	N	แทน จำนวนนักเรียนทั้งหมด
	B	แทน คะแนนเต็มของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3.2 การหาค่าดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการเรียนรู้ (E.I) ตามวิธีการของ กูดแมน ,เฟรสเตอร์ และซไนเดอร์ โดยใช้สูตรดังนี้ บุญชม ศรีสะอาด และคณะ (2553 : 117)

$$\text{ดัชนีประสิทธิผล} = \frac{\text{ผลรวมคะแนนหลังเรียน} - \text{ผลรวมคะแนนก่อนเรียน}}{\text{คะแนนเต็มคูณจำนวนคน} - \text{ผลรวมคะแนนก่อนเรียน}}$$

4. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

4.1 ทดสอบสมมติฐานใช้สถิติ t-test (Dependent Samples) บุญชม ศรีสะอาด และคณะ (2553 : 133)

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{n \sum D^2 - (\sum D)^2}{n-1}}}$$

เมื่อ	t	แทน	แทนค่าอัตราส่วนวิกฤติ
	D	แทน	ผลต่างคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน
	$\sum D$	แทน	ผลรวมของผลต่างระหว่างคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน
	$\sum D^2$	แทน	ผลเรียนกำลังสองของผลรวมผลต่างระหว่างคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน
	N	แทน	จำนวนผู้เรียน

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้ศึกษาค้นคว้าได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ลำดับขั้นตอนในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการสื่อความหมายข้อมูล ผู้ศึกษาค้นคว้าได้กำหนดความหมายของสัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
\bar{X}	แทน	คะแนนเฉลี่ย
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
Df	แทน	ขั้นของความเป็นอิสระ (Degrees of Freedom)
%	แทน	ร้อยละ (Percentage)
E ₁	แทน	ประสิทธิภาพกระบวนการของแผนการจัดการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้
E ₂	แทน	ประสิทธิภาพผลลัพธ์ของแผนการจัดการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้
E.I.	แทน	ค่าดัชนีประสิทธิผล (Effectiveness Index)

ลำดับขั้นตอนในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์หาประสิทธิภาพของแผนการจัดการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 ตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80

ตอนที่ 2 วิเคราะห์หาดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการจัดการเรียนรู้ โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง พลเมืองดี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน

ตอนที่ 4 เปรียบเทียบการคิดแก้ปัญหา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ประสิทธิภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 ที่มีประสิทธิภาพ 80/80
จากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้วิเคราะห์ประสิทธิภาพของแผนการจัดกิจกรรม
การเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4
ด้านกระบวนการทั้ง 5 แผน

ตาราง 13 คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และร้อยละของคะแนนด้านกระบวนการ ของแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 (แผนที่ 1-5)

เลขที่การ เรียนรู้แบบ อริยสัจ 4 (แผนที่ 1-5) เลขที่	ก่อนเรียน	แผนที่ 1				แผนที่ 2				แผนที่ 3				แผนที่ 4				แผนที่ 5				รวม	หลังเรียน
		พ.	ก.	ย.	ร.	พ.	ก.	ย.	ร.	พ.	ก.	ย.	ร.	พ.	ก.	ย.	ร.	พ.	ก.	ย.	ร.		
	30	30	40	30	100	30	40	30	100	30	40	30	100	30	40	30	100	30	40	30	100	500	30
1	16	26	34	24	84	24	34	24	82	26	32	26	84	26	34	26	86	26	34	28	88	424	24
2	19	24	32	22	78	26	32	26	84	22	34	24	80	26	32	26	84	24	34	26	84	410	27
3	18	22	32	24	78	26	34	26	86	26	32	26	84	24	34	28	86	26	32	26	84	418	25
4	19	24	34	26	84	22	34	22	78	22	36	24	82	24	36	28	88	24	34	28	86	418	27
5	18	22	32	22	76	26	34	28	88	26	34	26	86	26	34	26	86	26	34	26	86	422	24
6	19	26	34	26	86	26	34	24	84	28	32	24	84	26	32	28	86	24	32	28	84	424	24
7	18	24	34	26	84	22	32	26	80	22	36	22	80	24	34	26	84	26	32	26	84	412	26
8	19	26	32	22	80	26	34	22	82	26	34	30	90	24	32	28	84	26	32	24	82	418	27
9	18	22	34	26	82	22	36	24	82	24	34	26	84	26	32	28	86	24	34	24	82	416	20
10	19	26	32	20	78	22	34	24	80	28	34	26	88	24	32	24	80	24	32	26	82	408	26
11	19	26	34	26	86	26	34	26	86	22	32	28	82	26	34	26	86	26	32	26	84	424	26
12	15	22	32	20	74	28	34	26	88	28	36	26	90	26	34	26	86	24	32	28	84	422	21
13	17	24	34	24	82	26	34	22	82	26	34	20	80	24	34	28	86	28	34	26	88	418	24
14	18	26	32	26	84	26	34	26	86	28	36	28	92	26	32	26	84	26	32	28	86	432	25
15	20	22	34	24	80	22	36	24	82	26	34	26	86	26	34	24	84	24	34	24	82	414	25

ตาราง 13 (ต่อ)

เลขที่การ เรียนรู้แบบ อริยสัจ 4 (แผนที่ 1- 5) เลขที่	ก่อนเรียน	แผนที่ 1				แผนที่ 2				แผนที่ 3				แผนที่ 4				แผนที่ 5				รวม	หลังเรียน
		พ.	ก.	ย.	ร.	พ.	ก.	ย.	ร.	พ.	ก.	ย.	ร.	พ.	ก.	ย.	ร.	พ.	ก.	ย.	ร.		
30	30	30	40	30	100	30	40	30	100	30	40	30	100	30	40	30	100	30	40	30	100	500	30
16	17	24	34	22	80	26	34	22	82	28	34	22	84	24	32	26	82	24	32	28	84	412	27
17	20	22	32	26	80	22	32	24	78	26	32	28	86	24	32	26	82	26	34	24	84	410	25
19	17	26	36	26	88	26	34	26	86	24	36	26	86	24	34	26	84	26	34	24	84	428	27
20	19	24	32	22	78	26	34	22	82	26	32	24	82	26	32	26	84	26	34	28	88	414	25
21	18	26	34	26	86	22	34	24	80	26	34	20	80	24	34	28	86	26	34	26	86	418	27
22	17	22	34	24	80	26	34	26	86	26	32	26	84	26	34	26	86	26	32	26	84	420	25
23	19	26	36	26	88	26	32	22	80	28	36	26	90	24	34	26	84	24	32	24	80	422	24
24	18	24	34	28	86	22	34	26	82	26	32	22	80	26	32	24	82	26	32	28	86	422	26
25	17	26	34	22	82	26	34	26	86	28	34	24	86	24	32	26	82	24	34	26	84	420	22
26	16	24	34	24	82	22	34	26	82	26	36	26	88	26	32	24	82	26	34	24	84	418	21
27	18	26	32	26	84	22	32	20	74	22	34	20	76	26	34	26	86	26	34	28	88	408	24
28	17	24	34	22	80	28	36	26	90	24	36	24	84	26	34	24	84	26	34	28	88	426	23
29	18	26	34	26	86	24	34	26	84	26	32	24	82	24	32	26	82	24	34	26	84	418	25
30	18	24	36	24	84	26	34	26	86	26	36	24	86	26	32	26	84	26	34	26	86	426	21

หมายเหตุ 1. พ. หมายถึง พฤติกรรม, ก. หมายถึง กระบวนการกลุ่ม, ย. หมายถึง ทดสอบย่อย, ร. หมายถึง รวม

2. คะแนนที่ได้จากการคูณ ด้วย

จากตาราง 13 พบว่า คะแนนเฉลี่ยของนักเรียนด้านกระบวนการของแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 ทั้ง 5 แผน มีคะแนนรวม 14,668 จากคะแนนเต็ม 17,500 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 83.82 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเฉลี่ยเท่ากับ 2.92 คิดเป็นร้อยละ 83.82 นั่นคือ ประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1) คิดเป็นร้อยละ 83.82 และคะแนนเฉลี่ยจากการทดสอบหลังเรียนเท่ากับ 851 คะแนนจากคะแนนเต็ม 1,050 คะแนน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 24.31 คะแนน จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.30 คิดเป็นร้อยละ 81.05 นั่นคือ ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2) คิดเป็นร้อยละ 81.05 แสดงว่าประสิทธิภาพของแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 (E_1/E_2) มีประสิทธิภาพเท่ากับ $83.82 / 81.05$ ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ค่าดัชนีประสิทธิผล ของแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4

ตาราง 14 ค่าดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4

จำนวนนักเรียน	คะแนนเต็ม	ผลรวมของคะแนนการทดสอบ		ดัชนีประสิทธิผล (E.I.)
		ก่อนเรียน	หลังเรียน	
35	30	625	851	0.5318

จากตาราง 14 พบว่า ค่าดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ แบบอริยสัจ 4 มีค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.5318 แสดงว่า นักเรียนมีความก้าวหน้าในการเรียน คิดเป็นร้อยละ 53.18

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง พลเมืองดี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน

ตาราง 15 คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และร้อยละของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง พลเมืองดี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน

เลขที่	คะแนนก่อนเรียน (30 คะแนน)	คะแนนหลังเรียน (30 คะแนน)	D
1	16	24	8
2	19	27	8
3	18	25	7
4	19	27	8
5	18	24	6
6	19	24	5
7	18	26	8
8	19	27	8
9	18	20	2
10	19	26	7
11	19	26	7
12	15	21	6
13	17	24	7
14	18	25	7
15	20	25	5
16	17	27	10
17	20	25	5
18	18	26	8
19	17	27	10
20	19	25	6
21	18	27	9
22	17	25	8
23	19	24	5
24	18	26	8
25	17	22	5

ตาราง 15 (ต่อ)

เลขที่	คะแนนก่อนเรียน (30 คะแนน)	คะแนนหลังเรียน (30 คะแนน)	D
26	16	21	5
27	18	24	6
28	17	23	6
29	18	25	7
30	18	21	3
31	17	22	5
32	18	26	8
33	15	18	3
34	18	25	7
35	18	21	3
รวม	625	851	226
เฉลี่ย	18	24.31	6.457
S.D	1.19	2.30	1.93
ร้อยละ	59.52	81.05	-

ตาราง 16 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง พลเมืองดี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน

กลุ่มตัวอย่าง	N	\bar{X}	S.D.	t	p
	35	18.00	1.19	19.79	0.00*
	35	24.31	2.30		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 16 แสดงให้เห็นว่านักเรียนที่เรียน เรื่อง พลเมืองดี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 4 เปรียบเทียบการคิดแก้ปัญหา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน

ตาราง 17 คะแนนทดสอบวัดความสามารถการคิดแก้ปัญหา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้กิจกรรม
การเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน

เลขที่	คะแนนก่อนเรียน (30 คะแนน)	คะแนนหลังเรียน (30 คะแนน)	D
1	20	27	7
2	21	26	5
3	24	29	5
4	19	25	6
5	23	27	4
6	22	28	6
7	18	25	7
8	25	30	5
9	18	24	6
10	21	27	6
11	25	29	4
12	20	27	7
13	19	24	5
14	21	28	7
15	20	25	5
16	22	28	6
17	24	29	5
18	19	24	5
19	21	25	4
20	22	25	3
21	23	29	6
22	21	27	6
23	20	25	5
24	22	28	6
25	24	30	6

ตาราง 17 (ต่อ)

เลขที่	คะแนนก่อนเรียน (30 คะแนน)	คะแนนหลังเรียน (30 คะแนน)	D
26	19	25	6
27	20	24	4
28	21	25	4
29	20	26	6
30	22	28	6
31	18	23	5
32	22	24	2
33	25	29	4
34	21	26	5
35	20	27	7
รวม	742	928	186
ค่าเฉลี่ย	21.20	26.51	5.31
S.D	2.01	1.96	1.18

ตาราง 18 เปรียบเทียบความสามารถการคิดแก้ปัญหา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน

กลุ่มตัวอย่าง	N	\bar{X}	S.D.	t	p
	35	21.20	2.01	26.57	0.00*
	35	26.51	1.96		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 18 แสดงว่านักเรียนที่เรียน เรื่อง พลเมืองดี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 มีทักษะการคิดแก้ปัญหาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 19 คะแนนทดสอบวัดความสามารถทางการคิดแก้ปัญหา รายด้าน 4 ด้าน โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 เรื่อง พลเมืองดี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนเรียน และหลังเรียน

เลขที่	ด้านการระบุปัญหา			ด้านการวิเคราะห์ปัญหา			ด้านการเสนอวิธีแก้ปัญหา			ด้านการตรวจสอบผลลัพธ์		
	ก่อนเรียน	หลังเรียน	D	ก่อนเรียน	หลังเรียน	D	ก่อนเรียน	หลังเรียน	D	ก่อนเรียน	หลังเรียน	D
1	6	7	1	4	6	2	5	8	3	5	6	1
2	6	7	1	5	6	1	6	7	1	4	6	2
3	7	8	1	6	7	1	6	7	1	5	7	2
4	5	7	2	5	6	1	5	6	1	5	6	1
5	6	7	1	6	6	0	6	8	3	5	6	1
6	6	7	1	5	7	2	6	7	1	5	7	2
7	5	7	2	4	6	2	5	6	1	4	6	2
8	7	8	1	6	7	1	6	8	2	6	7	1
9	5	7	2	4	6	2	4	6	2	5	5	0
10	6	7	1	4	6	2	6	8	2	5	6	1
11	6	8	2	7	6	-1	6	8	2	6	7	1
12	5	7	2	5	6	1	5	8	3	5	6	1
13	5	7	2	4	6	2	5	6	1	5	5	0
14	6	8	2	4	6	2	6	8	2	5	6	1
15	6	7	1	5	6	1	5	6	1	4	6	2
16	6	8	2	5	6	1	5	8	3	6	6	0
17	6	8	2	6	7	1	6	8	2	6	6	0
18	6	7	1	5	6	1	5	6	1	4	5	1
19	6	7	1	5	6	1	5	6	1	5	6	1
20	5	7	2	5	6	1	6	7	1	5	5	0
21	6	8	2	5	7	2	6	8	2	5	7	2
22	6	7	1	5	6	1	5	7	2	5	7	2
23	7	7	0	4	6	2	5	6	1	5	6	1
24	6	8	2	6	6	0	5	8	3	5	6	1
25	6	8	2	6	7	1	6	8	2	6	7	1

ตาราง 19 (ต่อ)

เลขที่	ด้านการระบุ ปัญหา			ด้านการวิเคราะห์ ปัญหา			ด้านการเสนอวิธี แก้ปัญหา			ด้านการตรวจสอบ ผลลัพธ์		
	หลัง เรียน	ก่อน เรียน	D	หลัง เรียน	ก่อน เรียน	D	หลัง เรียน	ก่อน เรียน	D	หลัง เรียน	ก่อน เรียน	D
26	6	7	1	5	6	1	5	6	1	4	6	2
27	6	6	0	4	6	2	5	6	1	5	6	1
28	5	7	2	5	6	1	5	6	1	5	6	1
29	6	7	1	5	7	2	5	6	1	5	6	1
30	6	8	2	5	6	1	6	7	1	5	7	2
31	5	6	1	4	5	1	5	6	1	4	6	2
32	6	6	0	5	6	1	6	6	0	5	6	1
33	5	8	3	6	7	1	6	7	1	6	7	1
34	6	7	1	5	7	2	5	6	1	5	6	1
35	7	8	1	5	6	1	6	7	1	4	6	2
รวม	204	254	50	175	218	43	190	242	52	174	215	41
ค่าเฉลี่ย	5.83	7.26	-	5.43	6.91	-	5	6.23	-	5	6.23	-
S.D	.62	.61	-	.56	.89	-	.77	.49	-	.77	.49	-

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาการพัฒนาการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 ซึ่งมีขั้นตอนในการดำเนินการศึกษาค้นคว้า ดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการศึกษา
2. สรุปผล
3. อภิปรายผล
4. ข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 ตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80
2. เพื่อศึกษาดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4
3. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง พลเมืองดี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน
4. เพื่อเปรียบเทียบการคิดแก้ปัญหา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน

สรุปผล

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ สรุปผลการศึกษาค้นคว้าได้ดังนี้

1. ประสิทธิภาพของการพัฒนาการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 เท่ากับ 83.82/81.05 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้
2. ดัชนีประสิทธิผลของการพัฒนาการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 เท่ากับ 0.5318 แสดงว่านักเรียนมีความก้าวหน้าในการเรียนเพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 53.18
3. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง พลเมืองดี โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
4. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีความสามารถทางการคิดแก้ปัญหา ที่เรียนเรื่อง พลเมืองดี โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

การศึกษาค้นคว้า เรื่อง พลเมืองดี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 ที่ผู้ศึกษาค้นคว้าสร้างและพัฒนาขึ้น พบว่า มีประสิทธิภาพเท่ากับ 83.82/81.05 หมายความว่า นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยจากการประเมินพฤติกรรมนักเรียน กระบวนการกลุ่ม การทดสอบย่อยประจำแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ทั้ง 5 แผน คิดเป็นร้อยละ 83.82 และได้คะแนนจากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน คิดเป็นร้อยละ 81.05 แสดงว่าแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 ที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ 80/80 ที่กำหนดไว้ ซึ่งทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสาเหตุ ดังนี้

1.1 แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 ที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้น มีกระบวนการที่เป็นระบบ โดยได้มีการศึกษาหลักสูตร มีการวิเคราะห์หลักสูตร และเนื้อหา มีการศึกษาแนวทางการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 แล้วมีการลงมือสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาและตรวจสอบความถูกต้อง และมีการแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่อง และผ่านการประเมินตรวจสอบคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญก่อนนำไปทดลองจริงกับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งผู้ศึกษาค้นคว้าได้ตรวจสอบความเหมาะสมทางด้านต่าง ๆ คือด้านเนื้อหา กิจกรรม สื่อ ขั้นตอนและกระบวนการต่าง ๆ ในการวัดผลประเมินผล ตลอดจนเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และได้มีการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา และผู้เชี่ยวชาญเพื่อให้ได้แผนการจัดการเรียนรู้ที่ดี มีคุณภาพ และสามารถนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 ทำให้ผู้เรียนสามารถเกิดกระบวนการเรียนรู้อย่างเป็นระบบมีความเป็นเหตุเป็นผลและสามารถพัฒนาในการการคิดแก้ปัญหาได้ ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความร่วมมือกัน กล่าวอภิปรายและกล้าแสดงความคิดเห็น ก่อให้เกิดความประสพผลสำเร็จในการเรียนได้อย่างเหมาะสม และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น

จากเหตุผลดังกล่าวจะเห็นว่าการพัฒนาการเรียนรู้ที่ใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 อย่างครบถ้วนทั้ง 4 ขั้นตอน คือ ขั้นทุกข์ (ขั้นปัญหา) ขั้นสมุทัย (ขั้นสาเหตุของปัญหา) ขั้นนิโรธ (แก้ไขปัญหาให้หมดไป) และขั้นมรรค (ขั้นวิเคราะห์ปัญหาและสรุปผล) เป็นรูปแบบการสอนที่เป็นวิธีการแห่งปัญญา ซึ่งดำเนินการแก้ไขปัญหามาตามระบบแห่งเหตุผล เป็นระบบวิธีเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาความเป็นอยู่ของตน ซึ่งเราสามารถนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในเรื่องพลเมืองดีได้ (วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์. 2555 : 216) และส่งผลให้เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของนักเรียนที่เหมาะสมยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของวิริยยุทธ เลิศพลสถิต (2550 : 156) ที่ได้วิจัยเรื่องผลของการเรียนรู้ เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 และกิจกรรมการเรียนรู้แบบซิปปา ที่มีต่อผลการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเมืองพลพิทยาคม อำเภอพล จังหวัดขอนแก่น ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 พบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4

เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 84.18/80.28 แสดงว่ามีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 และการศึกษาค้นคว้าของ พระนันทวรรณ บวรจักรภพ (2554 : 97-98) ได้ศึกษาค้นคว้าเรื่อง ผลการจัดการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 5 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 183 คน กลุ่มตัวอย่างได้แก่นักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/1 จำนวน 38 คน โรงเรียนอิสานโกศลศึกษา ตำบลในเมือง อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า ผลการจัดการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 83.86/81.84 แสดงว่า มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้

2. ดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 เท่ากับ 0.5318 แสดงว่ากิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 ทำให้นักเรียนมีความรู้ ความก้าวหน้าในการเรียนและมีพัฒนาการทางการเรียนเพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 53.18 ทั้งนี้เนื่องจากเนื่องจากเหตุผล ดังนี้

2.1 แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 ที่พัฒนาขึ้นมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยการกำหนดปัญหาค้นหาสาเหตุ ให้ทุกคนรู้จักการคิดแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ รอบคอบ และมีขั้นตอน

2.2 แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 ที่ผู้ศึกษาค้นคว้าสร้างขึ้น ผ่านวิธีการที่สร้างเป็นขั้นตอนเป็นระบบอย่างชัดเจน ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดโดยเฉพาะการคิดในการแก้ปัญหา เพราะจุดเด่นของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 คือ การเน้นให้นักเรียนฝึกการคิดอย่างมีขั้นตอน คือ 1) ขั้นทบทวน (กำหนดปัญหา) 2) ขั้นสมมุติ (ตั้งสมมุติฐาน) 3) ขั้นนิรนัย (ทดลองและเก็บข้อมูล) 4) ขั้นสรุป (วิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผล) สุวิทย์ มูลคำ (2551 : 48-49) จึงสอดคล้องกับสมบัติ ไกรอ่ำ (2550 : 94-95) ได้ทำการศึกษาค้นคว้า เรื่อง การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้วิธีสอนแบบอริยสัจ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนโนนสูงศรีธานี ตำบลโนนสูง อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา ผลการศึกษาค้นคว้าปรากฏว่าแผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้วิธีสอนแบบอริยสัจ 4 มีประสิทธิภาพ 81.54/82.18 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดค่าดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการเรียนรู้ มีค่าเท่ากับ 0.6179 นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 อยู่ในระดับมากและ นภาพรี ศรีจันทร์ (2551 : 70) ได้ศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง เศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวัน กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้ภาพการ์ตูนประกอบการเรียนแบบอริยสัจ 4 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549 โรงเรียนบ้านเปือยนาสูง อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ กลุ่มตัวอย่างจำนวน 50 คน พบว่าค่าดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีค่าเฉลี่ย คิดเป็นร้อยละ 86.80 ดังนั้นประสิทธิภาพ

ของกระบวนการและผลลัพธ์ของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้ภาพการ์ตูนประกอบการเรียน แบบอริยสัจ 4 สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01

3. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 เรื่อง พลเมืองดี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลการศึกษาค้นคว้านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 ได้สร้างกระบวนการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนเป็นวิธีการแห่งปัญญา ซึ่งดำเนินการแก้ไขปัญหามาตรับแบบแห่งเหตุผล อีกทั้งเป็นการแก้ปัญหาและจัดการกับชีวิตของตน ด้วยปัญญาของผู้เรียนเอง โดยนำเอาหลักความจริงที่มีอยู่ตามธรรมชาติมาใช้ประโยชน์ ไม่ต้องอ้างอำนาจดลบันดาลของตัวการพิเศษเหนือธรรมชาติ หรือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ใด ๆ นอกจากนี้การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง พลเมืองดี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้น มีการสร้างตามขั้นตอนอย่างเป็นระบบ โดยได้ศึกษาหลักสูตรการวิเคราะห์เนื้อหา ตัวชี้วัด ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง มีการศึกษาแนวทางทำแบบทดสอบและวิธีการวัดผลประเมินผลแล้วลงมือสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและนำมาปรับปรุงแก้ไข และผ่านการประเมินตรวจสอบคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญก่อนที่จะนำไปทดลองจริงกับกลุ่มตัวอย่าง โดยผู้ศึกษาค้นคว้าได้ตรวจสอบความเหมาะสมความสอดคล้องระหว่างเนื้อหา กับผลการเรียนรู้ที่คาดหวังตามขั้นตอนและกระบวนการต่าง ๆ และได้มีการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ ทำให้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์มีคุณภาพ สามารถพัฒนาทางการคิดแก้ปัญหา ก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ผู้เรียน สุนทร สิ้นธพานนท์ (2550 : 15) สอดคล้องกับพระศุภชัย บุตรเกษ (2552 : 123) ได้ทำการศึกษาค้นคว้าเรื่องการเปรียบเทียบความสามารถด้านการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างการจัดกิจกรรมด้วยการอภิปรายกลุ่ม การจัดกิจกรรมแบบอริยสัจ 4 และการจัดกิจกรรมแบบไตรสิกขา โรงเรียนกัลยาณวัตร ปีการศึกษา 2551 ผลการศึกษาค้นคว้าปรากฏว่า นักเรียนที่เรียนโดยการจัดกิจกรรมด้วยการอภิปรายกลุ่มการจัดกิจกรรมแบบอริยสัจ 4 และการจัดกิจกรรมแบบไตรสิกขา มีความสามารถด้านการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมไม่แตกต่างกัน นักเรียนที่เรียนโดยการจัดกิจกรรมด้วยการอภิปรายกลุ่ม การจัดกิจกรรมแบบอริยสัจ 4 และการจัดกิจกรรมแบบไตรสิกขา มีความสามารถด้านการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม มีความสามารถด้านการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .053 นักเรียนที่เรียนโดยการจัดกิจกรรมด้วยการอภิปรายกลุ่ม การจัดกิจกรรมแบบอริยสัจ 4 และการจัดกิจกรรมแบบไตรสิกขา มีความสามารถด้านการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับจิตรลดา ผึ้งทอง (2554 : 7) ได้ทำการศึกษาค้นคว้าเรื่อง ผลการสอนแบบอริยสัจ 4 เรื่อง หลักธรรมที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและ ความสามารถคิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัยของนักเรียนโรงเรียนอนุบาลสุริยาอุทัยพิมาย จังหวัดนครราชสีมา ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 จำนวนนักเรียน 36 คน ได้มาโดยวิธีสุ่มแบบกลุ่มจากการศึกษาพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยใช้วิธีการสอนแบบอริยสัจ 4 หลังเรียนสูงกว่าก่อน การเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ ผลการคิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัยของนักเรียนที่เรียนโดยใช้วิธีการสอนแบบอริยสัจ 4 หลังการสอนสูงกว่าก่อนการสอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. การเปรียบเทียบด้านการคิดแก้ปัญหา โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 เรื่อง พลเมืองดี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนมีความสามารถทางการคิดแก้ปัญหา หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ทั้งนี้เนื่องจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 เป็นการจัดกิจกรรมที่ฝึกให้ผู้เรียนแก้ปัญหาได้อย่างชัดเจน คำนึงถึงนักเรียนเป็นสำคัญ โดยพิจารณาจากเรื่องที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียน อยู่ในขอบเขตความสามารถทางสติปัญญาของนักเรียน มีกิจกรรมหรือสิ่งเร้าให้นักเรียนมองเห็นปัญหา ครูแนะนำวิธีการการวางแผนปัญหาเก็บรวบรวมข้อมูล และการประเมินผลให้นักเรียนเข้าใจ ส่งผลให้นักเรียนสามารถดำเนินการตามกระบวนการแก้ปัญหา จนกระทั่งสรุปผลการแก้ปัญหาได้ นั่นคือการให้ผู้เรียนรู้จักตั้งปัญหา รู้จักการวิเคราะห์ปัญหา รู้จักการเสนอวิธีการแก้ปัญหาและรู้จักการตรวจสอบผลลัพธ์นั่นเอง นอกจากนี้การสร้างแบบทดสอบวัดการคิดแก้ปัญหา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้น มีกระบวนการสร้างที่เป็นขั้นตอน ได้ศึกษาทฤษฎี วิธีสร้างแบบทดสอบวัดการคิดแก้ปัญหา มีการวิเคราะห์เนื้อหาแต่ละด้านของกระบวนการคิดแก้ปัญหา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 แล้วลงมือสร้างแบบทดสอบ และนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาตรวจสอบความถูกต้อง และปรับปรุงแก้ไข และผ่านการประเมินคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญ ก่อนนำไปทดลองจริงกับกลุ่มทดลอง ซึ่งผู้ศึกษาค้นคว้าได้ตรวจสอบความเหมาะสมและสอดคล้องระหว่างเนื้อหาและการคิดแก้ปัญหา เป็นไปตามขั้นตอนในการวัดผลประเมินผล และมีการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญเพราะ การคิดแก้ปัญหาคือความสามารถทางสมองในการจัดสถานะความไม่สมดุลที่เกิดขึ้น โดยพยายามปรับตัวเองและสิ่งแวดล้อมให้ผสมกลมกลืนกลับเข้าสู่สถานะสมดุลหรือสถานะที่เราคาดหวังสุวิทย์ มูลคำ (2551 : 15) ซึ่งสอดคล้องกับนิกร ว่องวิทย์การ (2551 : 67) ได้ทำการศึกษาค้นคว้าเรื่องการศึกษาความสามารถในการคิดแก้ปัญหา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้วิธีสอนแบบอริยสัจ 4 พบว่า คะแนนเฉลี่ยความสามารถในการคิดแก้ปัญหาหลังการทดลอง สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการคิดแก้ปัญหาหลังการทดลองของกลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบอริยสัจ 4 มีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติและสอดคล้องกับบงกชรัตน์ สมานสินธุ์ (2551 : 77-79) ได้ทำการศึกษาค้นคว้าเรื่องผลการจัดการเรียนการสอนแบบอริยสัจ 4 ที่มีต่อความสามารถในการแก้ปัญหาและทักษะเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่าความสามารถในการแก้ปัญหาและทักษะการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภายหลังจากจัดการเรียนการสอนแบบอริยสัจ 4 สูงกว่าก่อนได้รับการสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และความสามารถในการแก้ปัญหาและทักษะการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์ ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภายหลังจากจัดการเรียนการสอนแบบอริยสัจ 4 ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 60 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการศึกษาค้นคว้าไปใช้

1.1 ก่อนดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 ครูผู้สอนควรทำการศึกษาดูตรวจสอบ และทำความเข้าใจตามขั้นทั้ง 4 ของอริยสัจ และปฏิบัติกิจกรรมตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ เพื่อให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ดำเนินการไปด้วยดี จากผลการศึกษา พบว่า ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 มีประสิทธิภาพสูง แต่ครูผู้สอนควรตระหนักถึงความสำคัญในฐานะครูผู้สอน อยู่เสมอ ไม่ควรใช้แทนการสอนของครูทั้งหมด

1.2 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 ควรส่งเสริมการทำงานร่วมกัน หรือการทำงานกลุ่มร่วมกันของนักเรียน ควรสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมด้านต่าง ๆ ให้แก่ผู้เรียน เช่น ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ และบูรณาการกับกลุ่มสาระอื่น ๆ

1.3 ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ครั้งแรกผู้เรียนยังไม่คุ้นเคย ทำให้การจัดกิจกรรมทำได้ไม่ดี ผู้สอนควรเอาใจใส่ และดูแลอย่างใกล้ชิด ให้การสนับสนุนและช่วยเหลือกันตลอดการจัดกิจกรรม เพราะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 มุ่งให้ผู้เรียนสามารถคิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาได้อย่างเป็นระบบ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 ในเนื้อหาอื่น ๆ และในระดับชั้นอื่น ๆ

2.2 ควรเปรียบเทียบการสอนโดยกิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 กับวิธีการสอนแบบอื่น

2.3 ควรศึกษาค้นคว้าเพื่อพัฒนาการคิดแก้ปัญหาด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 กับกลุ่มสาระอื่น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2551.
- กาญจนา วัฒนา. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ : ธนพรการพิมพ์, 2548.
- จิระพร ชะโน. เอกสารประกอบการสอน การออกแบบการเรียนการสอน. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2554.
- จิตรลดา ผึ้งทอง. ผลการสอนแบบอริยสัจสี่ เรื่อง หลักธรรม ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความสามารถคิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัย. วิทยานิพนธ์ กศ.ม กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัย ธรรมมาธิราช, 2554.
- ชวลิต ชุกกำแพง. การประเมินการเรียนรู้. พิมพ์ครั้งที่ 2. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2551.
- _____. การวิจัยหลักสูตรและการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 2. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2553.
- ชัยชาญ วงศ์สามัญญ. การวางแผนการสอน. ขอนแก่น : ภาควิชาการส่งเสริมการเกษตร คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2543.
- ธงทอง จันทรางศุ. ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561). พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : พรักหวานกราฟฟิค, 2552.
- นภาพร ศรีจันทร์. ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง เศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวัน กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้ภาพการ์ตูนประกอบ การเรียนแบบอริยสัจ 4. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2551.
- นิกร ว่องวิทย์การ. การศึกษาความสามารถในการคิดแก้ปัญหา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้วิธีสอนแบบอริยสัจ 4 กับวิธีสอนแบบปกติ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์, 2551.
- บงกชรัตน์ สมานสินธุ์. ผลการจัดการเรียนการสอนแบบอริยสัจ 4 ที่มีต่อความสามารถในการแก้ปัญหาและทักษะเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2551.
- บุญชม ศรีสะอาด และคณะ. พื้นฐานการวิจัยการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 6. กทม. : ประสานการพิมพ์, 2553.
- บุรชัย ศิริมหาสาร. “หลักการเขียนแผนและการสอน,” สารพัฒนาหลักสูตร. 15(24) : 34-35 ; มกราคม - มีนาคม, 2539.
- ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ. การพัฒนาการคิด. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด 9119 เทคนิคพรินติ้ง, 2551.
- ประสาท เนื่องเฉลิม. วิจัยการเรียนการสอน. มหาสารคาม : อภิชาติการพิมพ์, 2554.

- พินสุดา สิริรังศรี. ภาพการศึกษาไทยในอนาคต 10 - 20 ปี. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดีการพิมพ์, 2552.
- พระธรรมปิฎก (ประยุทธ์ ปยุตโต). หลักธรรมสู่ชีวิตที่สุขสงบ. กรุงเทพฯ : มหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย, 2545.
- พระนนทวรรธ บวรจักรภพ. ผลการจัดการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2554.
- พระมหากิตติพงษ์ ภูมिरา. การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษาและความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ของสามเณรในโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาที่เรียนโดยการ จัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจกับการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2554.
- พระศุภชัย บุตรเกษ. การเปรียบเทียบความสามารถด้านการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างการจัดกิจกรรมด้วยการอภิปรายกลุ่ม การจัดกิจกรรมแบบอริยสัจ 4 และการจัดกิจกรรมแบบไตรสิกขา. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2552.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2540.
- โรงเรียนเสื่อแก้ววิทยาสรรค์. รายงานการประเมินตนเอง ปีการศึกษา 2554. 2554.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาสน์, 2538.
- วิภาพรรณ พินลา. การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม และความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการเรียนรู้แบบซิปปากับการจัดการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2554.
- วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์. นวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้. พิมพ์ครั้งที่ 2. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2555.
- วีรยุทธ เลิศพลสกลิต. ผลของการเรียนรู้ เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 และกิจกรรมการเรียนรู้แบบซิปปา ที่มีต่อผลการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2550.
- สมนึก ภัททิยธนี. การวัดผลการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4. กาฬสินธุ์ : ประสานการพิมพ์, 2549.
- สมบัติ ไกรอ่ำ. การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้วิธีสอนแบบอริยสัจ 4. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2550.

- สุกัญญา โหมตศิริ. ผลการสอนตามหลักอริยสัจ 4 ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยเทคนิคจพากรณ์ (ลาดขวาง). ปริญญาโท กศ.ม. ฉะเชิงเทรา : มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์, 2554.
- สุคนธ์ สิ้นพานนท์. สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม นำไปสู่ การจัดการเรียนรู้ของครูยุคใหม่. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์, 2550.
- _____. พัฒนาทักษะการคิด พิชิตการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : เลียงเชียง, 2551.
- _____. พัฒนาทักษะการคิด ตามแนวปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด 9119 เทคนิคพรินติ้ง, 2555.
- สุพล วังสินธุ์. “การจัดทำแผนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ,” การพัฒนาหลักสูตร. 12(144) : 3-4 ; เมษายน - พฤษภาคม, 2543.
- สุภรณ์ ลิ้มอารีย์. การสอนแบบโยนิโสมนสิการ : เอกสารประกอบการสอนวิชาจริยธรรมสำหรับครู. มหาสารคาม : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2543.
- สุมน อมรวิวัฒน์. หลักสูตรทางการศึกษาตามนัยแห่งพุทธธรรม. กรุงเทพฯ ; โครงการกิตติเมธี สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2544.
- สุรเกียรติ์ ไชยวุฒิ. การศึกษาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ด้วยกระบวนการแก้ปัญหาตามหลักอริยสัจ 4. ปริญญาโท ค.ม. จันทบุรี : มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี, 2553.
- สุวิทย์ มูลคำ. 20 วิธีการจัดการเรียนรู้. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : ภาพพิมพ์, 2550.
- _____. กลยุทธ์การสอนคิดแก้ปัญหา. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : ภาพพิมพ์, 2551.
- สำลี รักสุทธี. เทคนิควิธีการเขียนหลักสูตร. กรุงเทพฯ : พัฒนาศึกษา, 2544.
- ฮาภรณ์ ใจเที่ยง. หลักการสอน (ฉบับปรับปรุง). กรุงเทพฯ : โอ. เอส. พรินติ้ง, 2546.
- Chen, Ching – Huei. “Wed – Based Integration and Procedure Prompts,” Computers and Education. 55 : 292-303 ; November, 2010.
- Cockrum, Kelly V. “A Cunning Hand and a Cultured Mind : An Examination of High School Graduates who Completed an Integrated Technical and Academic Program,” Dissertation Abstracts International. 65(2) : 482-A ; August, 2004.
- Cranley, Mary Elizabeth. “Tessa ban School : The Moral Life of a Thai Primary School,” Dissertation Abstracts International. 64(5) : 1531-A ; November, 2003.
- Dunlap, Janine W. “Veggie Tales : Moral Education Through Entertainment-Education Videos,” Dissertation Abstracts International. 66(2) : 395-A ; August, 2005.
- Hayek, John Connly. “A Student-centered Approach for Identifying High-Performing Colleges and Universities,” Dissertation Abstracts International. 62(8) : 2696-A ; February, 2002.

Peterson. Claudcttc M. "Creative Problem Solving Styles and Learning Strategies of Management Students : Implications for Teaching, Learning, and Work," Dissertation Abstracts International. 67(6) : 156-A ; December, 2006.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1

กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สาระหน้าที่พลเมืองฯ
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 ครูผู้สอน นายชัยศิลป์ บุตตะคาม
เรื่อง พลเมืองดี เวลาเรียน 2 ชั่วโมง

สาระสำคัญ

การอยู่ร่วมกันในสังคม สมาชิกทุกคนจะต้องรู้บทบาทหน้าที่ของตนในฐานะพลเมืองดี คือ ต้องเป็นบุคคลที่มีคุณธรรม และจริยธรรมเป็นหลักในการดำเนินชีวิต รู้จักการทำงานร่วมกัน มีส่วนร่วมรับผิดชอบในกิจกรรมทางสังคม เคารพกติกาของสังคม มีความรับผิดชอบและมีจิตสำนึกที่ดี ซึ่งถ้าทุกคนตระหนักถึงความสำคัญและปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดี ย่อมส่งผลต่อการพัฒนาพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้า และจะช่วยให้การอยู่ร่วมกันในสังคมดำเนินไปได้อย่างสงบสุข

มาตรฐาน

มาตรฐาน ส 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงาม และธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทย และสังคมโลก อย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด

2/2 เห็นคุณค่าในการปฏิบัติตนตามสถานภาพ บทบาท สิทธิ เสรีภาพ หน้าที่ในฐานะพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

1. อธิบายความหมายของพลเมืองดีได้
2. ปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีได้

สาระการเรียนรู้

พลเมืองดี

สื่อการสอน

1. ขว้างจากหนังสือพิมพ์
2. รูปภาพ
3. หนังสือแบบเรียน
4. แบบทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ มุ่งมั่นในการทำงาน

การวัดและประเมินผล

กิจกรรม/พฤติกรรม/ผลงานที่ต้องการประเมิน	วิธีการ	เครื่องมือ
1. การสังเกตพฤติกรรม	การสังเกต	แบบสังเกตพฤติกรรม
2. ตรวจสอบแบบทดสอบก่อน-หลังเรียน	ทดสอบ	แบบทดสอบ
3. การนำเสนอผลงาน	การตรวจผลงาน	แบบสังเกตพฤติกรรม กระบวนการกลุ่ม

1. ชี้นำเข้าสู่บทเรียน
 - 1.1 ทำแบบทดสอบก่อนเรียน เรื่อง พลเมืองดี
 - 1.2 แจกผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง
2. ชี้นำดำเนินการสอน

ชั้นของอริยสัจ 4	ชั้นดำเนินการสอน
1. ชั้นทุกข์ (ชั้นปัญหา)	<ol style="list-style-type: none"> 1. ครูนำภาพข่าวการดำเนินชีวิตที่ไม่ถูกต้องเหมาะสม เช่น ภาพการข้ามถนนไม่ข้ามทางม้าลาย ภาพการทิ้งขยะไม่เป็นที่และอื่น ๆ มาให้นักเรียนดู 2. ครูตั้งคำถามว่า การกระทำของผู้ที่อยู่ในภาพถูกต้องเหมาะสมหรือไม่ เป็นการไม่ปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีเพราะเหตุใด และมีปัญหาอะไรบ้างที่ประชาชนกระทำไม่สอดคล้องกับการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดี
2. ชั้นสมุทัย (ชั้นสาเหตุของปัญหา)	<ol style="list-style-type: none"> 3. ครูให้แบ่งกลุ่มกลุ่มละเท่ากันโดยละกันตามความสามารถแล้วแจกใบความรู้เรื่องพลเมืองดีโดยให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันศึกษา 4. ครูแจกใบงานที่1เรื่องพลเมืองดีให้แต่ละกลุ่มร่วมกันแสดงความคิดเห็นและลงความเห็นว่าจะมีอะไรบ้างที่เป็นสาเหตุของการไม่เป็นพลเมืองดี
3. ชั้นนิโรธ (ชั้นแก้ปัญห ให้หมดไป)	<ol style="list-style-type: none"> 5. ครูแจกใบงานที่ 2 เรื่องนักเรียนจะอย่างไรถึงจะแสดงว่าตนเป็นพลเมืองดีได้ โดยให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันอธิบายพร้อมทั้งแสดงความคิดเห็นและบันทึกลงในใบงาน โดยครูคอยเสริมและให้วิธีการที่ถูกต้อง

ชั้นของอริยสัจ 4	ชั้นดำเนินการสอน
<p>4. ชั้นมรรค (ชั้นวิเคราะห์และสรุปผล)</p> <ul style="list-style-type: none"> - สัมมาทิฐิ (ความเห็นชอบ) - สัมมาสังกัปปะ (ดำริชอบ) - สัมมาวาจา (เจรจาชอบ) - สัมมากัมมันตะ (ทำงานชอบ) - สัมมาอาชีวะ (เลี้ยงชีพชอบ) - สัมมาวายะมะ (ความเพียรชอบ) - สัมมาสติ (ความรอบคอบชอบ) - สัมมาสมาธิ (ตั้งใจมั่นชอบ) 	<p>6. นักเรียนบอกคุณลักษณะของคนเป็นพลเมืองดีมีอะไรบ้าง และมีวิธีการแก้ไขปัญหอย่างไร</p> <p>7. ให้นักเรียนแบ่งหน้าที่การทำงานที่เกี่ยวกับการแสดงว่าพลเมืองดีของสังคม</p> <p>8. ครูให้นักเรียนแต่ละคนบอกวิธีการเป็นพลเมืองดีของสังคมมา 1 วิธี</p> <p>9. ให้นักเรียนบอกวิธีการลงมือทำงานที่เกี่ยวกับการแสดงว่าตนเป็นพลเมืองดีของสังคมเช่นเขียนคำขวัญเกี่ยวกับการส่งเสริมการเป็นพลเมืองดีของสังคมและอื่น ๆ</p> <p>10. ให้นักเรียนบอกวิธีการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีของสังคมมาหลายวิธี</p> <p>11. ถ้ามีอุปสรรคไม่สามารถจะเป็นพลเมืองดีของสังคมได้ เราจะมีวิธีการให้สำเร็จได้อย่างไร</p> <p>12. ให้นักเรียนตรวจสอบข้อผิดพลาดตนเองหรือการแก้ไขของการเป็นพลเมืองดีมีข้อบกพร่องอื่นๆอีกหรือไม่</p> <p>13. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มได้ตั้งสัจจะหรือปฏิญาณตนเองให้เป็นพลเมืองดีของสังคม ให้ได้ภายใน 10 วัน</p>

3. ชั้นสรุป

- 3.1 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเนื้อหาเกี่ยวกับหลักการและวิธีการเป็นพลเมืองดี
- 3.2 นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียนเรื่อง พลเมืองดี

แบบทดสอบก่อนเรียน – หลังเรียน
เรื่อง พลเมืองดี

1. ข้อใดเป็นความหมายของพลเมืองดี ?
 - ก. การที่ประชาชนรู้และปฏิบัติตามกฎหมาย
 - ข. การที่ประชาชนปฏิบัติหน้าที่พลเมืองครบ
 - ค. การที่ประชาชนมีจริยธรรมในการดำเนินชีวิต
 - ง. การที่ประชาชนสร้างความเจริญก้าวหน้าแก่ประเทศ
2. พลเมืองดี มีความหมายว่าอย่างไร ?
 - ก. คนที่มีจิตใจดี
 - ข. คนที่ครอบครัวอบอุ่น
 - ค. คนที่มีฐานะร่ำรวยในสังคม
 - ง. คนที่ประพฤติปฏิบัติตามระเบียบกฎเกณฑ์ของสังคม
3. คุณธรรมของพลเมืองดีข้อใด สอดคล้องกับวิถีชีวิตประชาธิปไตย ?
 - ก. ความรักพวกพ้อง
 - ข. ความรักในอิสสระเสรี
 - ค. การรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
 - ง. ความอดทนต่อความยากลำบาก
4. ข้อใดจัดเป็นการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีต่อครอบครัว ?
 - ก. สมพรช่วยแม่ทำงานบ้านทุกวันไม่เคยขาด
 - ข. สมพรให้อาหารปลาในบ่อปลาของโรงเรียนทุกวัน
 - ค. ชาวบ้านตำบลนางแลช่วยกันปลูกป่าและรักษาต้นน้ำลำธารบริเวณดอยดั่ง
 - ง. สมเพชรให้เพื่อนยืมปากกาและให้เพื่อนทานอาหารกลางวันที่ยืมมาด้วยทุกวัน
5. ข้อใดต่อไปนี้ไม่เป็นลักษณะของพลเมืองดี ?
 - ก. บุญคุ้มลูกให้เด็กนั่งบนรถเมล์
 - ข. บุญเต็มสอบได้ที่ 1 ของห้องทุกปี
 - ค. บุญโฮมแต่งตัวด้วยชุดสุภาพเรียบร้อย
 - ง. บุญมากทำความสะอาดบ้านให้สะอาดอยู่เสมอ
6. การกระทำของบุคคลใดต่อไปนี้แสดงถึงความเป็นพลเมืองดี มีคุณธรรม จริยธรรม ?
 - ก. สมชาติสวดมนต์ก่อนนอนเพื่อไม่ให้ฝันร้าย
 - ข. สมชายชวนพระก่อนออกเดินทางเพื่อให้พระคุ้มครอง
 - ค. สมหวังบริจาคเงินสร้างวัดจำนวนมากเพื่อหวังว่าชาติหน้าจะร่ำรวย
 - ง. สมศรีบริจาคเสื้อผ้าและหนังสือให้นักเรียนในชนบท

7. สิ่งที่นักเรียนควรคำนึงถึงในการพัฒนาตนให้เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพของสังคมคือข้อใด ?
- การศึกษาหาความรู้
 - การแสวงหาทรัพย์สิน
 - การทำทานให้คนยากจน
 - การช่วยบรรเทาภัยแก่ผู้เดือดร้อน
8. ในฐานะที่เป็นนักเรียน ควรปฏิบัติตนอย่างไรจึงจะถือว่าเป็นผู้มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ?
- ช่วยครูทำงานบ้าน
 - ตั้งใจศึกษาเล่าเรียน
 - ช่วยพ่อแม่เลี้ยงน้อง
 - ช่วยสอนการบ้านให้เพื่อน
9. บุคคลในข้อใดที่ปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีตามหลักธรรม ?
- สุรชาติ ไปทำบุญเฉพาะวันคล้ายวันเกิด
 - สุรชัย ถวายสังฆทานแด่พระสงฆ์ที่มีชื่อเสียงเท่านั้น
 - สุรศักดิ์ ให้เพื่อนยืมเงินและคิดอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 10
 - สุรพล บริจาคเงินช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยในจังหวัดภาคเหนือ
10. ข้อใดไม่ใช่ผลดี ของการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดี ?
- สังคมมีความเป็นระเบียบ
 - ประเทศมีความเจริญก้าวหน้า
 - คนในประเทศขาดความร่วมมือกัน
 - ประชาชนอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข
11. การปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีเป็นหน้าที่ของใคร ?
- นักเรียน
 - พระสงฆ์
 - ข้าราชการ
 - ประชาชนทุกคนในชาติ
12. ข้อใดเป็นความสำคัญสูงสุดของการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดี ?
- ทำให้เกิดความสุขต่อตนเองและสังคม
 - ทำให้ได้ชื่อว่าเป็นบุคคลที่มีคุณภาพคนหนึ่งในสังคม
 - ทำให้สามารถปรับตัวเข้ากับผู้อื่นในสังคมได้ดียิ่งขึ้น
 - ทำให้ประเทศมีความมั่นคงและสามารถพัฒนาไปอย่างไม่หยุดยั้ง
13. ข้อใดกล่าวได้ถูกต้องเกี่ยวกับความสำคัญของการเป็นพลเมืองดี ?
- มนุษย์เลือกอยู่ในสังคมที่มีความสงบสุข
 - การเป็นพลเมืองดียังผลต่อความสงบสุขของสังคมทั่วไป
 - ปัญหาสังคมเกิดจากสมาชิกในสังคมไม่ทำหน้าที่พลเมืองดี
 - ความสงบสุขหรือความวุ่นวายของสังคมเกิดจากการปฏิบัติตนของสมาชิกในสังคม

14. การกระทำของบุคคลใดต่อไปนี้แสดงถึงความเป็นพลเมืองดี มีคุณธรรม จริยธรรม ?
- ก. สมรักษ์สวดมนต์ก่อนนอนเพื่อไม่ให้ฝันร้าย
 - ข. สามารถแชวนพระก่อนออกเดินทางเพื่อให้พระคุ้มครอง
 - ค. มนต์สิทธิ์บริจาคนเสื้อผ้าและหนังสือเพื่อให้นักเรียนในชนบทมีใช้
 - ง. ศรีจันทร์บริจาคเงินสร้างวัดจำนวนมากเพื่อหวังว่าชาติหน้าจะร่ำรวย
15. ข้อใดเป็นประโยชน์สูงสุดที่ได้รับจากการสนใจติดตามข่าวสารบ้านเมือง ?
- ก. ทำให้เราสามารถปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีของสังคม
 - ข. ทำให้เรามีสิทธิในการวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาลตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ
 - ค. ทำให้เราได้ข้อมูลต่าง ๆ มากมาย ทำให้สามารถสนทนากับผู้อื่นในสังคมได้ดี
 - ง. ทำให้เรารู้สถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อนำมาประยุกต์ป้องกันและแก้ไขปัญหาในชีวิต

เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน – หลังเรียน
เรื่อง พลเมืองดี

1. ก
2. ง
3. ค
4. ก
5. ข
6. ง
7. ก
8. ข
9. ง
10. ค
11. ง
12. ก
13. ข
14. ค
15. ง

หมายเหตุ คะแนนที่ได้ คุณ ด้วย 2

ตัวอย่างภาพ
 เกี่ยวกับการไม่ปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดี
 ด้านสังคม เกี่ยวกับการไม่ปฏิบัติตามกฎจราจร

ตัวอย่างภาพ
 เริ่มวันแรกจับปรับคนไม่ข้ามทางม้าลาย

ผู้สื่อข่าวรายงานวันนี้ (1 ส.ค.) ว่า พล.ต.ต.วีระพัฒน์ ต้นศรีสกุล ผู้บังคับการตำรวจจราจร ประชาสัมพันธ์ว่า ตั้งแต่วันที่ 1 ส.ค. 2552 ตำรวจจะเริ่มกวดขันจับกุมคนข้ามถนนที่ไม่ใช้ทางม้าลาย หรือสะพานลอย ในรัศมี 100 เมตร ของจุดที่มีทางม้าลายหรือ สะพานลอย ส่วนถนนที่มีความยาวทางม้าลาย หรือ สะพานลอยแต่ละจุดมีรัศมีอยู่เกิน 100 เมตร และการจราจรไม่หนาแน่นอาจอนุโลมได้ " สำหรับกรณีของผู้ที่ไม่หยุดรถให้คนข้ามถนนนั้น กฎหมายกำหนดไว้ว่า จะต้องอยู่ในความเร็วที่สามารถหยุดรถได้ ซึ่งทั้งหมดมีกฎหมายกำหนดไว้แล้ว แต่ทั้งคนข้ามถนน และคนขับรถละเลยมาตลอด " ผู้บังคับการตำรวจจราจร กล่าวว่า อัตราโทษของผู้ขับรถที่ไม่หยุดรถให้คนข้ามถนนบริเวณทางม้าลายมีโทษปรับไม่เกิน 1,000 บาท ส่วนคนข้ามถนนที่ไม่ใช้ทางม้าลายหรือ สะพานลอย มีโทษปรับไม่เกิน 200 บาท โดยในส่วนของคนข้ามถนนจะมีพนักงานสอบสวนตั้งจุดปรับบริเวณทางข้าม ส่วนกรณีผู้ขับรถไม่หยุดรถให้คนข้ามถนนเจ้าพนักงานจะออกไปสั่งและสามารถไปเปรียบเทียบปรับได้ที่จุดปรับ พล.ต.ต.วีระพัฒน์ กล่าวด้วยว่า ในการดำเนินการกวดขันจับกุมคนข้ามถนนและผู้ขับรถที่ไม่หยุดรถให้คนข้ามถนน บริเวณทางข้ามจะดำเนินการโดยตำรวจ การปรับมีใบเสร็จ สำหรับเจ้าหน้าที่เทศกิจของกรุงเทพมหานครจะเป็นผู้ช่วยพนักงานไม่สามารถจับกุมเองได้ ผู้สื่อข่าวรายงานว่า วันนี้มีการปรับผิดจราจรบริเวณถนนกาญจนาภิเษก เป็นช่วงๆ ในเขตสน.บางเสาธง มีการปรับผิดถนน เทพินyangมีการปิดการจราจร ควรหลีกเลี่ยงเส้นทางในวันนี้กับวันพรุ่งนี้ พร้อมระมัดระวังหากต้องผ่านสัญญาณโดยเฉพาะเวลากลางคืน

ที่มา นสพ.ข่าวสด ประจำวันที่ 2 สิงหาคม 2552

ตัวอย่างภาพ
เกี่ยวกับการไม่ปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดี
ด้านสังคม เกี่ยวกับการทิ้งขยะ

สาเหตุของการทิ้งขยะไม่เป็นที่

1. ความมั่งง่ายและขาดความสำนึกถึงผลเสียที่จะเกิดขึ้น เป็นสาเหตุที่พบบ่อยมาก ซึ่งจะเห็นได้จากการทิ้งขยะลงตามพื้น หรือแหล่งน้ำ โดยไม่ทิ้งลงในถังรองรับที่จัดไว้ให้ และโรงงานอุตสาหกรรมบางแห่งลักลอบนำสิ่งปฏิกูลไปทิ้งตามที่ว่างเปล่า

2. การผลิตหรือใช้สิ่งของมากเกินไปจนเกิดความจำเป็น เช่น การผลิตสินค้าที่มีกระดาษหรือพลาสติกหุ้มหลายชั้น และการซื้อสินค้า โดยห่อแยกหรือใส่ถุงพลาสติกหลายถุง ทำให้มีขยะปริมาณมาก

3. การเก็บและทำลาย หรือนำขยะไปใช้ประโยชน์ไม่มีประสิทธิภาพ จึงมีขยะตกค้างกองหมักหมม และส่งกลิ่นเหม็นไปทั่วบริเวณจนก่อปัญหามลพิษให้กับสิ่งแวดล้อม

ที่มา : แอล พี เอ็น ดีเวอร์ลอปเมนต์ เกี่ยวกับชุมชนหน้าอยู่

ตัวอย่างภาพ

เกี่ยวกับการไม่ปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดี
ด้านสังคม เกี่ยวกับการทะเลาะวิวาท

วันนี้ (17 ธ.ค.) พ.ต.ท.รังสรรค์ ต้อยโชติ พนักงานสอบสวนชำนาญการพิเศษ สน.ตลาดพลู รับแจ้งมีนักเรียนยกพวกทะเลาะวิวาท พร้อมใช้อาวุธมีดทำร้ายกันจนได้รับบาดเจ็บสาหัส บริเวณสะพานข้ามคลองบางกอกใหญ่ ด้านหน้าธนบุรีพลาซ่า ถนนรัชดาท่าพระ แขวงตลาดพลู เขตธนบุรี ไปตรวจสอบพร้อม พ.ต.อ.พรชัย ชะลอเดช ผกก.กก.สส.บก.น.8 และมูลนิธิป่อเต็กตึ๊ง ที่เกิดเหตุ พบเพียงรอยเลือด ส่วนคนเจ็บทราบว่ามี 2 ราย เป็นนักเรียนชั้น ม.3 โรงเรียนแห่งหนึ่งย่านท่าพระ พลเมืองดีนำส่ง สถานพยาบาลรัชดาท่าพระ 1 ราย อายุ 15 ปี อาการสาหัส ถูกแทงที่ลำคอ และรวานมขวา ก่อนทนพิษบาดแผลไม่ไหวเสียชีวิตในเวลาต่อมา ส่วนอีก 1 ราย นำส่ง รพ.ตากสิน อายุ 15 ปี เช่นกัน ถูกฟันที่ข้อมือ แพทย์เร่งรักษาเป็นการด่วนสอบสวนเพื่อนผู้ตาย ทราบว่า ก่อนเกิดเหตุหลังจากเลิกเรียนตามปกติ ก็ได้นั่งรถโดยสารประจำทางกลับบ้าน ระหว่างทางได้ผ่าน โรงเรียนมัธยมศึกษา ที่อยู่ในละแวกใกล้เคียง เมื่อมาถึงเกิดเรื่องไม่คาดฝัน เมื่อกลุ่มนักเรียนโรงเรียนนี้ ซึ่งอายุไล่เลี่ยกัน เห็นกลุ่มพวกตนเองนั่งอยู่บนรถ ก็ตรงเข้ามาชกต่อยและรุมทำร้าย จึงได้เกิดเรื่อง ทะเลาะวิวาทกันบนรถประจำทาง ก่อนจะมีคนห้ามปรามจึงได้เลิกراكันไป แต่ก็ได้มีการทำทายนัด ให้มาเจอกันอีก บริเวณสะพานข้ามคลองบางกอกใหญ่ เพื่อเคลียร์ให้จบเรื่องกันเพื่อนผู้ตาย กล่าวต่อว่า กระทั่งช่วงค่ำ จึงได้พากันชี่รถจยย. พาพวกประมาณ 7-8 คน มายังที่เกิดเหตุ โดยที่อีกฝ่าย คู่กรณีก็มีกำลังประมาณเดียวกัน จากนั้นต่างฝ่ายต่างกรูเข้าตะลุมบอนกันราวกับฉากในภาพยนตร์ เมื่อฝ่ายคู่อริเห็นท่าไม่ดีสู้ฝ่ายตนเองไม่ได้ จึงคว้าเอามีดพกที่เตรียมมา แหงเข้าที่คอและรวานมขวา ผู้ตายพร้อมกับฟันข้อมือเพื่อนอีกคนที่ได้รับบาดเจ็บ ก่อนจะจุดประทัดยักษ์ แล้วขว้างลงกับพื้น เปิดทางหลบหนีไปอย่างรวดเร็ว ทั้งนี้ภายหลังจากฝ่ายคู่กรณีหลบหนีไปแล้ว ผู้ที่เห็นเหตุการณ์จึงรีบ นำคนเจ็บส่งโรงพยาบาล กระทั่งเพื่อนตนเองทนพิษบาดแผลไม่ไหว เสียชีวิตในเวลาต่อมา 1 ราย ส่วนอีก 1 ราย แพทย์รักษาจนพ้นขีดอันตราย เบื้องต้นเจ้าหน้าที่ตำรวจ ทราบกลุ่มผู้ลงมือก่อเหตุ แล้ว โดยกลุ่มนี้ถือเป็นข่าใหญ่ประจำโรงเรียนระดับมัธยมในย่านนี้ ขณะนี้อยู่ระหว่างรวบรวม พยานหลักฐานทั้งพยานแวดล้อม และภาพจากกล้องวงจรปิด ก่อนประสานไปยังผู้ปกครอง เพื่อให้พาเข้ามาพบกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ ตามขั้นตอนของกฎหมายต่อไป.

ที่มา : นสพ.เดลินิวส์ วันที่ 17 ธันวาคม พ.ศ. 2555

ใบความรู้ เรื่อง พลเมืองดี

ความหมายของพลเมืองดี

ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน “พลเมือง” หมายถึง ชาวเมือง ชาวประเทศ ประชาชน

พลเมืองดี หมายถึง ประชาชนที่ประพฤติปฏิบัติตามระเบียบกฎเกณฑ์ของสังคม มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ของตนเอง รู้จักบทบาทหน้าที่ของตนเอง และปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสม ไม่ละเมิดล่วงล้ำสิทธิ และเสรีภาพของ บุคคลอื่น

ความสำคัญของพลเมืองดี

การปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีมีความสำคัญต่อดังนี้ เช่น

1. ทำให้สังคมและประเทศชาติมีการพัฒนาไปได้อย่างมั่นคง
2. ทำให้สังคมมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย
3. ทำให้เกิดความรักและความสามัคคีในหมู่คณะ
4. สมาชิกในสังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

การปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีนั้นเป็นหน้าที่ของสมาชิกทุกคนในสังคม ไม่ว่าจะอยู่ในสังคมขนาดเล็กหรือขนาดใหญ่

ลักษณะของพลเมืองดี

1. **เคารพกฎหมายปฏิบัติตามกฎระเบียบและข้อบังคับของสังคม** เมื่อพลเมืองทุกคน ปฏิบัติตามกฎหมาย ข้อบังคับของสังคม และบทบัญญัติของกฎหมาย เช่น ไม่ล่วงละเมิดสิทธิ ของผู้อื่น หรือไม่กระทำความผิดตามที่กฎหมายกำหนดก็จะทำให้รัฐไม่ต้องเสียงบประมาณ ในการป้องกัน ปราบปรามและจับกุมผู้ที่กระทำความผิดมาลงโทษ นอกจากนี้ยังทำให้สังคม มีความเป็นระเบียบทุกคนอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

2. **มีเหตุผล และรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น** ทุกคนย่อมมีอิสระเสรีภาพ ในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกัน ซึ่งการรู้จักการใช้เหตุผลในการดำเนินงาน จะทำให้ช่วย ประสานความสัมพันธ์ ทำให้เกิดความเข้าใจอันดีงามต่อกัน

3. **ยอมรับมติของเสียงส่วนใหญ่** เมื่อมีความขัดแย้งกันในการดำเนินกิจกรรมอันเกิด จากความคิดเห็นที่แตกต่างกัน และจำเป็นต้องตัดสินใจด้วยการใช้เสียงข้างมากเข้าช่วย และมติส่วนใหญ่ตกลงว่าอย่างไร ถึงแม้ว่าจะไม่ตรงกับความคิดของเรา เราก็ต้องปฏิบัติตาม เพราะเป็นมติของเสียงส่วนใหญ่

4. **มีน้ำใจประชาธิปไตย และเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม** ผู้ที่มีความเป็นประชาธิปไตยนั้น จะต้องมีความเสียสละ ในเรื่องที่เป็น เพื่อผลประโยชน์ของส่วนรวมและรักษาไว้ซึ่งสังคม ประชาธิปไตย เป็นการส่งผลต่อความมั่นคง และความก้าวหน้าขององค์กร ซึ่งสุดท้ายแล้ว ผลประโยชน์ดังกล่าวก็ย้อนกลับมาสู่สมาชิกของสังคม เช่นการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ถึงแม้ว่าเรา

จะมีอาชีพบางอย่างที่มีรายได้ตลอดเวลา เช่นค้าขาย แต่ก็ยอมเสียเวลาค้าขายเพื่อไปลงสิทธิ์เลือกตั้ง บางครั้งเราต้องมึนใจช่วยเหลือกิจกรรมส่วนร่วม เช่น การสมัครเป็นกรรมการเลือกตั้ง หรือสมาคม บำเพ็ญประโยชน์ส่วนรวม เป็นต้น

5. เคารพในสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น ควรรู้จักเคารพในสิทธิเสรีภาพของผู้อื่นเช่นบุคคล มีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การพูด แต่ต้องไม่เป็นการพูดแสดงความคิดเห็นที่ใส่ร้ายผู้อื่น ให้เสียหาย

6. มีความรับผิดชอบต่อนตนเอง สังคม ชุมชน ประเทศชาติ ในการอยู่ร่วมกันในสังคม ย่อมต้องมีการทำงานเป็นหมู่คณะ จึงต้องมีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบในงานนั้น ๆ ให้สมาชิก แต่ละคนนำไปปฏิบัติตามที่ได้รับมอบหมายไว้อย่างเต็มที่

7. มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเมือง การปกครอง ในสังคมประชาธิปไตยนั้นสมาชิกทุกคน ต้องมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเมืองการปกครอง เช่น การเลือกตั้ง เป็นต้น

8. มีส่วนร่วมในการป้องกัน แก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ สังคม การเมืองการปกครอง ช่วยสอดส่องพฤติกรรมมั่วสุมของเยาวชนในสถานบันเทิงต่าง ไม่หลงเชื่อข่าวลือคำกล่าวร้ายโจมตี ไม่มองผู้ที่ไม่เห็นด้วยกับเราเป็นศัตรู รวมถึงส่งเสริมสนับสนุนการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งต่างๆ ด้วยสันติวิธี

9. มีคุณธรรม จริยธรรม และปฏิบัติตามหลักธรรม ทุกคนควรมีศีลธรรมไว้เป็นหลัก ในการควบคุมพฤติกรรมของบุคคลให้ดำเนินไปอย่างเหมาะสมถึงแม้จะไม่มีบทลงโทษใด ๆ ก็ตาม

แนวทางการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดี มีดังนี้ คือ

1. ด้านสังคม ได้แก่

1. การแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล
2. การรับฟังข้อคิดเห็นของผู้อื่น
3. การยอมรับเมื่อผู้อื่นมีเหตุผลที่ดีกว่า
4. การตัดสินใจโดยใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์
5. การเคารพระเบียบของสังคม
6. การมีจิตสาธารณะ คือ เห็นแก่ประโยชน์ของส่วนรวมและรักษาสาธารณสมบัติ

2. ด้านเศรษฐกิจ ได้แก่

1. การประหยัดและอดออมในครอบครัว
2. การซื้อสัตย์สุจริตต่ออาชีพที่ทำ
3. การพัฒนางานอาชีพให้ก้าวหน้า
4. การใช้เวลาวางให้เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคม
5. การสร้างงานและสร้างสรรค์สิ่งประดิษฐ์ใหม่ๆ เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมไทย

และสังคมโลก

6. การเป็นผู้ผลิตและผู้บริโภคที่ดีมีความซื่อสัตย์ยึดมั่นในอุดมการณ์ที่ดีต่อชาติเป็นสำคัญ

3. ด้านการเมืองการปกครอง ได้แก่

1. การเคารพกฎหมาย
2. การรับฟังข้อคิดเห็นของทุกคนโดยอดทนต่อความขัดแย้งที่เกิดขึ้น
3. การยอมรับในเหตุผลที่ดีกว่า
4. การซื้อสัตย์ต่อหน้าที่โดยไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน
5. การกล้าเสนอความคิดเห็นต่อส่วนรวม
6. การทำงานอย่างเต็มความสามารถ เต็มเวลา

ใบงานที่ 1

เรื่อง พลเมืองดี กลุ่มที่

สมาชิก	1.	เลขที่.....
	2.	เลขที่.....
	3.	เลขที่.....
	4.	เลขที่.....
	5.	เลขที่.....

คำชี้แจง แต่ละกลุ่มร่วมกันแสดงความคิดเห็นและลงความเห็นว่าจะอะไรบ้างที่เป็นสาเหตุของการไม่เป็นพลเมืองดี

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

เฉลยใบงานที่ 1

เรื่อง พลเมืองดี

คำชี้แจง แต่ละกลุ่มร่วมกันแสดงความคิดเห็นและลงความเห็นว่าจะมีอะไรบ้างที่เป็นสาเหตุของการ
ไม่เป็นพลเมืองดี

แนวทางตอบ

.....

.....

.....

.....

แต่ละกลุ่มสามารถแสดงความคิดเห็นและตอบคำถามได้ตามแนวคิดของตนเอง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

เฉลยใบงานที่ 2

เรื่อง นักเรียนจะทำอะไรที่แสดงว่าตนเป็นพลเมืองดี

แนวทางตอบ การส่งเสริมให้บุคคลในสังคมหรือในชุมชนที่ตนเองอาศัยอยู่ปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีย่อมเป็นสิ่งที่ทำได้ยาก เพราะลำพังตนเองจะประพฤติตนเป็นพลเมืองดี สำหรับคนบางคนเป็นสิ่งยากมาก แต่หากทำได้ย่อมส่งผลดีต่อการอยู่ร่วมกัน และในแนวทางปฏิบัติ หากส่งเสริมอย่างจริงจังตนเองจะต้องประพฤติปฏิบัติตนเป็นตัวอย่าง จึงสามารถชักชวนหรือชักนำให้บุคคลอื่นปฏิบัติตนตามที่ต้องการได้ กิจกรรมที่สามารถปฏิบัติได้ เช่น

1. การส่งเสริมการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีในระดับครอบครัว การส่งเสริมในระดับนี้จะเป็นระดับที่ทำได้ง่ายที่สุดเพราะสมาชิกในครอบครัวสนิทสนมมักคุ้นกันเป็นอย่างดี ซึ่งปฏิบัติได้ดังนี้
 - 1.1 พ่อแม่ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีของลูก
 - 1.2 พ่อแม่ให้ความเคารพในหลักเหตุผล ให้ความยุติธรรมแก่ลูก
2. ส่งเสริมการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีในระดับโรงเรียน ในโรงเรียนครูจะมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมให้นักเรียนปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดี โดยการปฏิบัติดังนี้
 - 2.1 ส่งเสริมให้เรียนรู้วิถีชีวิตประชาธิปไตยโดยการปฏิบัติ การเคารพเสียงข้างมาก และให้ความสำคัญกับผู้ที่มีความคิดเห็นแตกต่าง
 - 2.2 ส่งเสริมให้นักเรียนได้รับผิดชอบและปฏิบัติกิจกรรมทางสังคม
3. การส่งเสริมการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีในระดับชุมชนและท้องถิ่น เช่น
 - 3.1 ให้ความร่วมมือปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ของชุมชนและท้องถิ่น
 - 3.2 ให้ความช่วยเหลือ เสียสละ ทำตนให้เป็นประโยชน์เพื่อให้เกิดความรัก สามัคคีในชุมชนและท้องถิ่น
4. การส่งเสริมการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีระดับประเทศชาติและสังคมโลก
 - 4.1 เคารพกฎหมายและปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคม
 - 4.2 เป็นผู้ที่มีน้ำใจประชาธิปไตยเห็นประโยชน์โดยรวม
 - 4.3 รับผิดชอบต่อตนเอง ชุมชน สังคม และประเทศชาติ
 - 4.4 มีส่วนร่วมในการป้องกัน และแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง

แบบสังเกตพฤติกรรมกระบวนการกลุ่มกิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4

คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย (เครื่องหมายถูก \checkmark) ถ้านักเรียนมีพฤติกรรมตามรายการสังเกต

กลุ่มที่	ชื่อ-สกุล	รายการสังเกต																รวม 20 X2 = 40	สรุป					
		นำเสนอชั้น ทุกข (ชั้นปัญหา ได้อย่าง ถูกต้อง				นำเสนอ ชั้นสมุทัย (ชั้นสาเหตุ) ได้อย่าง ถูกต้อง				นำเสนอชั้น นิโรธ (ชั้น แก้ปัญหา) ได้อย่าง ถูกต้อง				นำเสนอชั้น มรรค (ชั้น วิเคราะห์) ได้อย่าง ถูกต้อง					สรุปแนวทาง การปฏิบัติตน เป็นพลเมืองดี หลักอริยสัจ 4 ได้				ผ่าน	ไม่ผ่าน
		4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1		4	3	2	1		
1	1																							
	2																							
	3																							
	4																							
	5																							
2	1																							
	2																							
	3																							
	4																							
	5																							
3	1																							
	2																							
	3																							
	4																							
	5																							
4	1																							
	2																							
	3																							
	4																							
	5																							

ลงชื่อ ผู้ประเมิน
(.....)

หมายเหตุ คะแนนที่ได้ คุณ ด้วย 2

เกณฑ์การประเมินพฤติกรรมกระบวนการกลุ่มกิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4

รายการประเมิน	4	3	2	1
นำเสนอชั้นทุกข์ (ชั้นปัญหา) ได้อย่างถูกต้อง	มีการนำเสนอชั้น ทุกข์ (ชั้นปัญหา) ได้ 4 อย่างขึ้นไป เกี่ยวกับกิจกรรมที่ ประชาชนกระทำ แล้วสอดคล้องกับ การ เป็นพลเมืองดี	มีการนำเสนอชั้น ทุกข์ (ชั้นปัญหา) ได้ 3 อย่าง เกี่ยวกับกิจกรรมที่ ประชาชนกระทำ แล้วสอดคล้องกับ การ เป็นพลเมืองดี	มีการนำเสนอชั้น ทุกข์ (ชั้นปัญหา) ได้ 2 อย่าง เกี่ยวกับกิจกรรมที่ ประชาชนกระทำ แล้วสอดคล้องกับ การ เป็นพลเมืองดี	มีการนำเสนอชั้น ทุกข์ (ชั้นปัญหา) ได้ 1 อย่าง เกี่ยวกับกิจกรรมที่ ประชาชนกระทำ แล้วสอดคล้องกับ การ เป็นพลเมืองดี
นำเสนอชั้นทุกข์ (ชั้นสาเหตุ) ได้อย่างถูกต้อง	มีการนำเสนอชั้น สมุทัย (ชั้นสาเหตุ) ได้ 4 อย่างขึ้นไป เกี่ยวกับการ เป็นพลเมืองดี	มีการนำเสนอชั้น สมุทัย (ชั้นสาเหตุ) ได้ 3 อย่าง เกี่ยวกับการ เป็นพลเมืองดี	มีการนำเสนอชั้น สมุทัย (ชั้นสาเหตุ) ได้ 2 อย่าง เกี่ยวกับการ เป็นพลเมืองดี	มีการนำเสนอชั้น สมุทัย (ชั้นสาเหตุ) ได้ 1 อย่าง เกี่ยวกับการ เป็นพลเมืองดี
นำเสนอชั้นนิโรธ (ชั้นแก้ปัญหา) ได้อย่างถูกต้อง	มีการนำเสนอ ชั้นนิโรธ (ชั้นแก้ปัญหา) ได้ 4 แนวทาง ขึ้นไปเกี่ยวกับ กิจกรรมที่แสดงว่า ตนเป็นพลเมืองดี	มีการนำเสนอ ชั้นนิโรธ (ชั้นแก้ปัญหา) ได้ 3 แนวทาง เกี่ยวกับกิจกรรมที่ แสดงว่าตนเป็น พลเมืองดี	มีการนำเสนอ ชั้นนิโรธ (ชั้นแก้ปัญหา) ได้ 2 แนวทาง เกี่ยวกับกิจกรรมที่ แสดงว่าตนเป็น พลเมืองดี	มีการนำเสนอ ชั้นนิโรธ (ชั้นแก้ปัญหา) ได้ 1 แนวทาง เกี่ยวกับกิจกรรมที่ แสดงว่าตนเป็น พลเมืองดี
สามารถปฏิบัติขั้น มรรคทั้ง 8 (ชั้นวิเคราะห์) ได้อย่างถูกต้อง	สามารถปฏิบัติ ตามขั้นมรรค ทั้ง 8 (ชั้นวิเคราะห์) ได้ 4 อย่างขึ้นไป	สามารถปฏิบัติ ตามขั้นมรรค ทั้ง 8 (ชั้นวิเคราะห์) ได้ 3 อย่าง	สามารถปฏิบัติ ตามขั้นมรรค ทั้ง 8 (ชั้นวิเคราะห์) ได้ 2 อย่าง	สามารถปฏิบัติ ตามขั้นมรรค ทั้ง 8 (ชั้นวิเคราะห์) ได้ 1 อย่าง

แบบประเมินพฤติกรรมการเรียน

คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย ลงในช่องระดับคะแนน 3, 2, 1 ที่ตรงกับพฤติกรรมของนักเรียน

คนที่	รายการประเมิน / ระดับคะแนน															สรุปผล การ ประเมิน	
	การตั้งปัญหา			ขั้นการวิเคราะห์ปัญหา			ขั้นการนำเสนอวิธีแก้ปัญหา			ขั้นการตรวจสอบผลลัพธ์			ขั้นสรุปวิธีการคิดแก้ปัญหา				รวม 15X2 =30
	3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1		
1																	
2																	
3																	
4																	
5																	
6																	
7																	
8																	
9																	
10																	
11																	
12																	
13																	
14																	
15																	

หมายเหตุ คะแนนที่ได้ คุณ ด้วย 2

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(.....)

เกณฑ์การประเมินพฤติกรรมนักเรียน

ประเด็น การประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน		
	3	2	1
1. การตั้งปัญหา	ความสามารถในการอธิบายสภาพปัญหาจากการพิจารณาข้อความหรือสถานการณ์ที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการเป็นพลเมืองดีได้น้อย 3 ปัญหา	ความสามารถในการอธิบายสภาพปัญหาจากการพิจารณาข้อความหรือสถานการณ์ที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการเป็นพลเมืองดีได้น้อย 2 ปัญหา	ความสามารถในการอธิบายสภาพปัญหาจากการพิจารณาข้อความหรือสถานการณ์ที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการเป็นพลเมืองดีได้น้อย 1 ปัญหา
2. ขั้นการวิเคราะห์ปัญหา	ความสามารถในการระบุสาเหตุของปัญหาโดยแยกแยะเกี่ยวกับการเป็นพลเมืองดีได้น้อย 3 ปัญหา	ความสามารถในการระบุสาเหตุของปัญหาโดยแยกแยะเกี่ยวกับการเป็นพลเมืองดีได้น้อย 2 ปัญหา	ความสามารถในการระบุสาเหตุของปัญหาโดยแยกแยะเกี่ยวกับการเป็นพลเมืองดีได้น้อย 1 ปัญหา
3. ขั้นการนำเสนอวิธีแก้ปัญหา	ความสามารถในการหาวิธีแก้ปัญหาเกี่ยวกับการเป็นพลเมืองดีได้น้อย 3 วิธี	ความสามารถในการหาวิธีแก้ปัญหาเกี่ยวกับการเป็นพลเมืองดีได้น้อย 2 วิธี	ความสามารถในการหาวิธีแก้ปัญหาเกี่ยวกับการเป็นพลเมืองดีได้น้อย 1 วิธี
4. ขั้นการตรวจสอบผลลัพธ์	ความสามารถในการวิเคราะห์ตรวจสอบคาดการณ์เกี่ยวกับการเป็นพลเมืองดีได้น้อย 3 วิธี	ความสามารถในการวิเคราะห์ตรวจสอบคาดการณ์เกี่ยวกับการเป็นพลเมืองดีได้น้อย 2 วิธี	ความสามารถในการวิเคราะห์ตรวจสอบคาดการณ์เกี่ยวกับการเป็นพลเมืองดีได้น้อย 1 วิธี
5. ขั้นสรุปวิธีการคิดแก้ปัญหา	สามารถสรุปวิธีการคิดแก้ปัญหาเกี่ยวกับการเป็นพลเมืองดีได้น้อย 3 วิธี	สามารถสรุปวิธีการคิดแก้ปัญหาเกี่ยวกับการเป็นพลเมืองดี 2 วิธี	สามารถสรุปวิธีการคิดแก้ปัญหาเกี่ยวกับการเป็นพลเมืองดีได้ 1 วิธี

เกณฑ์การให้คะแนนการประเมินพฤติกรรมนักเรียน กำหนดไว้ดังนี้

คะแนน 13-15 คะแนน ดีมาก คะแนน 9 - 12 คะแนน ดี

คะแนน 5 - 8 คะแนน พอใช้ คะแนน 1 - 4 คะแนน ปรับปรุง

หมายเหตุ คะแนนที่ได้ คุณ ด้วย 2

ภาคผนวก ข
แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง พลเมืองดี
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สาระหน้าที่พลเมือง
เรื่อง พลเมืองดี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

คำชี้แจง

1. แบบทดสอบฉบับนี้มีข้อสอบทั้งหมด 30 ข้อ ใช้เวลา 30 นาที
2. แบบทดสอบฉบับนี้เป็นแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว โดยกากบาท (X) ลงในช่อง ก ข ค หรือ ง ในกระดาษคำตอบ ดังตัวอย่าง

ข้อ	ก	ข	ค	ง
0	X			

ถ้าต้องการเปลี่ยนคำตอบ ให้กาก = ทับข้อนั้น แล้วกากบาทเลือกข้อใหม่ เช่น เปลี่ยนจากข้อ ก เป็นข้อ ค ดังตัวอย่าง

ข้อ	ก	ข	ค	ง
0	X		X	

3. คำถามในแต่ละข้อมีคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว
4. ห้ามขีดเขียนหรือทำสัญลักษณ์ใด ๆ ลงในกระดาษคำตอบ
5. เมื่อสอบเสร็จแล้วให้ส่งกระดาษคำตอบ และแบบทดสอบที่กรรมการคุมสอบ

1. ข้อใดไม่ใช่ความหมายของพลเมืองดี ?
 - ก. คนที่มีฐานะร่ำรวย
 - ข. คนที่รู้และปฏิบัติตามกฎหมาย
 - ค. คนที่มีคุณธรรมและจริยธรรมในการดำรงชีวิต
 - ง. คนที่ปฏิบัติตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองที่ดี
2. บุคคลใดต่อไปนี้เป็นปฏิบัติหน้าที่เป็นพลเมืองดี ?
 - ก. สำอองไปตัดผม
 - ข. สำลีไปซื้ออาหารที่ตลาด
 - ค. สำรวลไปออกกำลังกายทุกวัน
 - ง. สำรวยไปใช้สิทธิเลือกตั้งทุกครั้ง
3. บุคคลใดเป็นพลเมืองที่ดีของครอบครัว ?
 - ก. กนกวรรณเป็นลูกสาวคนเล็กชอบเอาแต่ใจตัวเอง
 - ข. กนกอรกลับจากโรงเรียนมาช่วยพ่อแม่ทำงานบ้านทุกวัน
 - ค. วิชานูแต่งงานแยกครอบครัวแล้วไม่เคยกลับมาเยี่ยมพ่อแม่
 - ง. วิวัฒน์ดีเป็นลูกชายคนโตไม่เคยรับฟังความคิดเห็นของน้องๆ
4. ร้อยตำรวจเอกรักชาติ ไทยเจริญ เป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ได้รับยกย่องว่าให้ความช่วยเหลือและบริการประชาชนดีมาก จากข้อความนี้ สอดคล้องกับพลเมืองดีข้อใด ?
 - ก. ซื่อสัตย์สุจริต
 - ข. รับผิดชอบต่อหน้าที่
 - ค. เสียสละเพื่อส่วนรวม
 - ง. เชื้อมั่นในตัวเองสูงมาก
5. ขณะที่เด็กหญิงวัลลี เดินไปโรงเรียนได้พบกระเป่าอยู่ข้างถนน ภายในกระเป่ามีเงินและเอกสารสำคัญอยู่ จึงนำไปแจ้งคุณครู แล้วจึงนำส่งตำรวจประกาศให้เจ้าของมารับคืน การกระทำของ วัลลี เป็นพลเมืองดีของสังคมข้อใด ?
 - ก. มีระเบียบวินัย
 - ข. มีความสามัคคี
 - ค. มีความซื่อสัตย์สุจริต
 - ง. เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม
6. สมศักดิ์มีรายได้และไปเสียภาษีเพื่อนำเงินไปพัฒนาสังคมและประเทศชาติ ถือว่าเป็นพลเมืองดีในเรื่องใด ?
 - ก. การใช้สิทธิเสรีภาพ
 - ข. การปฏิบัติตามกฎหมาย
 - ค. การเคารพกติกาของสังคม
 - ง. การมีส่วนร่วมของสังคมโดยรวม

7. ข้อใดไม่ใช่การปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีของสังคม ?
- ร่วมกันซ่อมแซมถนนเข้าสู่หมู่บ้าน
 - ร่วมกันผลิตเครื่องมินเมาเพื่อออกจำหน่าย
 - เข้าร่วมกิจกรรมประเพณีบุญบั้งไฟของชุมชน
 - เข้าร่วมกิจกรรมทอดผ้าป่าสามัคคีที่วัดในหมู่บ้าน
8. ข้อใดคือเหตุผลของการมีกฎหมาย ?
- ทำให้ประเทศชาติมีความเจริญก้าวหน้า
 - ทำให้เจ้าหน้าที่ตำรวจทำงานได้สะดวกขึ้น
 - ทำให้การบริการประชาชนเป็นไปอย่างทั่วถึง
 - ทำให้ควบคุมความประพฤติของประชาชนให้ปฏิบัติตาม
9. ความหมายของประชาธิปไตยข้อใดถูกต้องที่สุด ?
- ประชาชนผู้เป็นใหญ่
 - ประชาชนเป็นผู้มีอำนาจ
 - ประชาชนต้องพึ่งพาอาศัยกัน
 - ประชาชนต้องตัดสินใจด้วยตัวเองทุกๆเรื่อง
10. ข้อใดคือคุณธรรม 3 ประการของการเป็นพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย ?
- คารวธรรม เมตตาธรรม สามัคคีธรรม
 - คารวธรรม ปัญญาธรรม เมตตาธรรม
 - ปัญญาธรรม เมตตาธรรม สามัคคีธรรม
 - สามัคคีธรรม คารวธรรม ปัญญาธรรม
11. จตุพล ถูกเพื่อนชกต่อย เขาโกรธแต่ก็ไม่โต้ตอบ จตุพลยึดหลักการวิถีชีวิตประชาธิปไตยข้อใด ?
- การมีเหตุผล
 - การรู้จักแก้ปัญหา
 - การรู้จักประนีประนอม
 - การรู้จักควบคุมอารมณ์ตนเอง
12. บุคคลใดเป็นพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย ?
- บุญธรรมพึ่งพาผู้อื่น
 - บุญโหนดทำงานให้ผู้อื่น
 - บุญทันก้าวก้าวสืบทอดผู้อื่น
 - บุญทวิเคาพผู้ที่อาวุโสกว่า
13. เยาวลักษณ์รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น แสดงว่าเยาวลักษณ์ถือปฏิบัติตามข้อใด ?
- ด้านสังคม
 - ด้านอารมณ์
 - ด้านสติปัญญา
 - ด้านความนึกคิด

14. กิจกรรมใดไม่ใช่การบำเพ็ญประโยชน์เพื่อสาธารณะ ?
- สมควรไปช่วยสมคิดลงแขกเกี่ยวข้าว
 - สมหวังร่วมกับชาวบ้านขุดบ่อน้ำไว้ใช้ในหมู่บ้าน
 - สมจิตรร่วมกับชาวบ้านสร้างวัดประจำหมู่บ้านจนแล้วเสร็จ
 - สมฤทัยร่วมกับชาวบ้านสร้างโรงเรียนให้แก่เด็กและเยาวชนในชุมชน
15. วิธีการที่สร้างให้ประชาชนมีส่วนร่วมในท้องถิ่นคือข้อใด ?
- ลงมือปฏิบัติ
 - ทดลองปฏิบัติ
 - ใช้การบีบบังคับ
 - สร้างจิตสำนึกเพื่อส่วนรวม
16. อะไรเป็นรากฐานที่สำคัญที่สุดของการปกครองระบอบประชาธิปไตย ?
- กฎหมายและผู้นำ
 - ศีลธรรมและวัฒนธรรม
 - การศึกษาและเศรษฐกิจ
 - การศึกษาและการกู้ยืมจากต่างประเทศ
17. ข้อใดคือความหมายของอำนาจอธิปไตย ?
- อำนาจสูงสุดของฝ่ายบริหาร
 - อำนาจสูงสุดของพระมหากษัตริย์
 - อำนาจสูงสุดในการปกครองประเทศ
 - อำนาจสูงสุดในการตัดสินใจความของศาล
18. ข้อใดต่อไปนี้ที่นักเรียนยังไม่สามารถปฏิบัติได้ ?
- เสียภาษีให้รัฐ
 - เข้ารับการศึกษา
 - ไม่ทำลายสาธารณสมบัติ
 - เคารพและปฏิบัติตามกฎหมาย
19. การปฏิบัติตนตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายต้องนำคุณธรรมข้อใดมาเป็นแนวปฏิบัติ ?
- ความเมตตา
 - ความซื่อตรง
 - ความเอื้อเฟื้อ
 - ความรับผิดชอบ
20. หน้าที่ของปวงชนชาวไทยจะถูกระบุไว้ในกฎหมายใด ?
- รัชฎากร
 - รัฐธรรมนูญ
 - พระราชบัญญัติ
 - พระราชกฤษฎีกา

21. ข้อใดกล่าวถึงสิทธิที่ไม่ไม่เสมอภาค ?
- สิทธิในการคุ้มครองตามกฎหมาย
 - สิทธิที่ได้รับการคุ้มครองจากโจรผู้ร้ายเท่านั้น
 - สิทธิที่จะได้รับโทษต่างกันเมื่อทำผิดกฎหมายเหมือนกัน
 - สิทธิที่จะได้รับโทษเท่ากันเมื่อทำผิดกฎหมายเหมือนกัน
22. เอกพันธ์ เป็นหัวหน้าครอบครัวมีต้องดูแลสมาชิกในครอบครัวให้มีความสุข การกระทำของเอกพันธ์ สอดคล้องกับข้อใด ?
- สิทธิ
 - หน้าที่
 - บทบาท
 - เสรีภาพ
23. สิทธิเสรีภาพในข้อใดเป็นพื้นฐานที่สำคัญที่สุดของมนุษย์ ?
- สิทธิเสรีภาพในร่างกายและชีวิต
 - สิทธิเสรีภาพในการเลือกตั้งถิ่นฐาน
 - สิทธิเสรีภาพในการที่จะนับถือศาสนา
 - สิทธิเสรีภาพทางการเมืองการปกครอง
24. บุคคลใดต่อไปนี้ปฏิบัติตนตามสถานภาพและบทบาทได้อย่างเหมาะสม ?
- ครูนาโชคไปเป็นนักแสดงภาพยนตร์
 - คุณแม่ของหญิง พาหญิงไปทำงานด้วยทุกวัน
 - นายแพทย์ดำรงหารายได้พิเศษโดยการร้องเพลง
 - สมปองเป็นนักเรียนและได้รับรางวัลนักเรียนดีเด่น
25. ข้อใดเป็นความสำคัญสูงสุดของการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดี ?
- ทำให้ได้เป็นผู้มีคุณภาพของสังคม
 - ทำให้ประเทศมีฐานะทางเศรษฐกิจ
 - ทำให้สามารถปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้ดี
 - ทำให้มีความสุขต่อตนเองและสังคมโดยรวม
26. วัยใดที่ควรเหมาะแก่การปลูกฝังความเป็นพลเมืองดี ?
- วัยเด็ก
 - วัยชรา
 - วัยทำงาน
 - วัยหนุ่มสาว
27. ข้อใดเป็นการฝึกพื้นฐานการเป็นประชาธิปไตยในโรงเรียน ?
- การตัดป้ายนิทรรศการในห้องเรียน
 - การอภิปรายหน้าห้องเรียนแล้วให้ยอมรับ
 - การจัดกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ในโรงเรียน
 - การจัดกิจกรรมเลือกตั้งคณะกรรมการนักเรียน

28. บุคคลใดต่อไปนี้มีลักษณะของการเป็นพลเมืองดี ?
- ก. วุฒิสักดิ์เลือกซื้ออาหารเฉพาะร้านที่มีคนนิยมเท่านั้น
 - ข. วีระศักดิ์แข่งควเพื่อนซื้ออาหารก่อนเพราะจะรีบนำไปให้ครู
 - ค. สุระศักดิ์ซื้ออาหารเลี้ยงเพื่อนในฐานะที่เพื่อนให้ลอกการบ้าน
 - ง. พัฒนศักดิ์เข้าคิวซื้ออาหารทุกครั้งแม้ว่าจะเข้าคิวเป็นเวลานานก็ตาม
29. ข้อใดเป็นการแต่งกายไปร่วมประเพณีทางศาสนาเหมาะสมที่สุด ?
- ก. ประสทธิ์แต่งกายตามแฟชั่น
 - ข. ประสานแต่งกายด้วยชุดที่สุภาพเรียบร้อย
 - ค. ประสงค์แต่งกายตามความพอใจของตนเอง
 - ง. ประสาทแต่งกายด้วยเสื้อผ้าราคาแพงและทันสมัย
30. สังคมไทยต้องยึดมั่นในสถาบันใดที่สำคัญที่สุด ?
- ก. สถาบันครอบครัว
 - ข. สถาบันทางการศึกษา
 - ค. สถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์
 - ง. สถาบันการเมืองการปกครองแบบประชาธิปไตย

เฉลยแบบทดสอบ**เรื่อง พลเมืองดี**

กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ข้อ	ข้อ
1. ก	16. ค
2. ง	17. ค
3. ข	18. ก
4. ข	19. ง
5. ค	20. ค
6. ข	21. ค
7. ข	22. ค
8. ง	23. ก
9. ข	24. ง
10. ง	25. ง
11. ง	26. ก
12. ก	27. ง
13. ง	28. ง
14. ก	29. ข
15. ง	30. ค

ภาคผนวก ค
แบบทดสอบวัดการคิดแก้ปัญหา เรื่อง พลเมืองดี
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4

แบบทดสอบ

ความสามารถในการคิดแก้ปัญหาที่เรียนโดยกิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4
กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

คำชี้แจง

1. แบบทดสอบฉบับนี้มีข้อสอบทั้งหมด 30 ข้อ ใช้เวลา 30 นาที
2. แบบทดสอบฉบับนี้เป็นแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว โดยกากบาท (X) ลงในช่อง ก ข ค หรือ ง ในกระดาษคำตอบ ดังตัวอย่าง

ข้อ	ก	ข	ค	ง
0		X		

ถ้าต้องการเปลี่ยนคำตอบ ให้กาก=ทับข้อนั้น แล้วกากบาทเลือกข้อใหม่ เช่น เปลี่ยนจากข้อ ข เป็นข้อ ง ดังตัวอย่าง

ข้อ	ก	ข	ค	ง
0		X		X

3. คำถามในแต่ละข้อมีคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว ถ้าตอบเกินหนึ่งคำตอบหรือไม่ตอบเลยถือว่าไม่ได้คะแนนในข้อนั้น
4. ถ้านักเรียนพบข้อยากอย่าท้อใจ ให้ข้ามไปทำข้ออื่นก่อน เมื่อมีเวลาเหลือจึงย้อนกลับมาทำข้อนั้นอีกครั้ง
5. การตอบแบบทดสอบนี้จะไม่กระทบกระเทือนใด ๆ ต่อคะแนนสอบในโรงเรียนของนักเรียน
6. ห้ามขีดเขียนหรือทำสัญลักษณ์ใด ๆ ลงในกระดาษคำตอบ
7. เมื่อสอบเสร็จแล้วให้ส่งกระดาษคำตอบ และแบบทดสอบที่กรรมการคุมสอบ

คำชี้แจง ใช้สถานการณ์ต่อไปนี้ตอบคำถามข้อ 1-3

สถานการณ์ที่ 1

ประชาชนที่อาศัยอยู่ในบริเวณที่อยู่ใกล้ภูเขาสูง เวลาที่ฝนตกหนักจะทำให้น้ำที่ภูเขาไหลลงมาอย่างรวดเร็วและท่วมหมู่บ้าน ทำให้บ้านเรือนพังเสียหาย คนในหมู่บ้านได้รับความเดือดร้อนขาดที่อยู่อาศัย จากสถานการณ์ที่กำหนดให้จงตอบคำถามต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 ระบุปัญหา

1. ปัญหาของสถานการณ์นี้คืออะไร ?

- ก. การเกิดลมพายุ
- ข. บริเวณนี้มีการทำไร่นาแบบดั้งเดิม
- ค. หมู่บ้านถูกน้ำบนภูเขาไหลลงมาท่วม
- ง. คนในหมู่บ้านได้รับความเดือดร้อนจากฝนตก

ขั้นที่ 2 วิเคราะห์ปัญหา

2. สาเหตุของปัญหาคืออะไร ?

- ก. ประชาชนมีความรู้น้อย
- ข. คนในหมู่บ้านมีอาชีพทำการเกษตร
- ค. น้ำท่วมเกิดจากประชาชนตัดไม้ทำลายป่า
- ง. ประชาชนไร่ที่อยู่อาศัย เนื่องจากถูกน้ำท่วม

ขั้นที่ 3 เสนอวิธีการคิดแก้ปัญหา

3. แนวทางการแก้ปัญหาคืออะไร ?

- ก. ทำฝายกั้นน้ำขนาดใหญ่
- ข. ออกกฎหมายลงโทษอย่างรุนแรง
- ค. ให้ประชาชนอพยพออกจากหมู่บ้านนี้
- ง. รณรงค์ให้ประชาชนเห็นความสำคัญของป่าไม้

คำชี้แจง ใช้สถานการณ์ต่อไปนี้ตอบคำถามข้อ 4-6

สถานการณ์ที่ 2

ชาวบ้านในหมู่บ้านทำการเพาะปลูกโดยใช้ยาฆ่าแมลงซึ่งอยู่ใกล้กับแหล่งน้ำ เมื่อเกิดฝนตก น้ำก็ไหลพัดพายาฆ่าแมลงลงไปยังแหล่งน้ำ ทำให้ปลาที่อาศัยในน้ำตาย เป็นจำนวนมาก

ขั้นที่ 1 ระบุปัญหา

4. ปัญหาของสถานการณ์นี้ คืออะไร?
- สารพิษในยาฆ่าแมลงทำให้น้ำเน่าเหม็น
 - การใช้ยาฆ่าแมลงที่ไม่ถูกวิธีของชาวบ้าน
 - ปลาในน้ำตายเนื่องจากได้รับสารพิษจากยาฆ่าแมลง
 - ฝนตกหนักทำให้น้ำไหลพัดพายาฆ่าแมลงลงสู่แหล่งน้ำ

ขั้นที่ 2 วิเคราะห์ปัญหา

5. สาเหตุของปัญหา คืออะไร?
- ความโลภ
 - ความมั่งง่าย
 - ความเห็นแก่ตัว
 - การขาดจิตสำนึกที่ดี

ขั้นที่ 3 เสนอวิธีการคิดแก้ปัญหา

6. แนวทางการแก้ไขปัญหา คืออะไร ?
- ติดตั้งเครื่องบำบัดน้ำเสียในแหล่งน้ำ
 - หลีกเลี่ยงการเพาะปลูกใกล้แหล่งน้ำ
 - ใช้สารชีวภาพกำจัดแมลงแทนยาฆ่าแมลง
 - ส่งเสริมชาวบ้านประกอบอาชีพอื่นแทนการเพาะปลูก

คำชี้แจง ใช้สถานการณ์ต่อไปนี้ตอบคำถามข้อ 7-9

สถานการณ์ที่ 3

ตลาดสดขนาดใหญ่แห่งหนึ่งตั้งอยู่ใกล้หนองน้ำและมีขยะเหลือเป็นจำนวนมาก เศษขยะที่เหลือแม่ค้ามักจะทิ้งลงในท่อระบายน้ำ ที่ไหลลงสู่หนองน้ำข้างตลาดสด เมื่อเวลาผ่านไปหลายวัน น้ำในหนองน้ำส่งกลิ่นเน่าเหม็นไปทั่วบริเวณตลาดสดส่งผลให้ประชาชนได้รับความเดือดร้อนจากกลิ่นของขยะ และป่วยเป็นโรคระบบทางเดินหายใจ

ขั้นที่ 2 วิเคราะห์ปัญหา

7. สาเหตุของปัญหาคืออะไร?

- ก. แม่ค้าในตลาดมีมากเกินไป
- ข. การจัดเก็บขยะไม่ถูกสุขลักษณะ
- ค. ตลาดสดแห่งนี้ไม่มีกฎหมายบังคับ
- ง. ขาดแคลนภาชนะในการกำจัดเศษขยะ

ขั้นที่ 3 เสนอวิธีการคิดแก้ปัญหา

8. แนวทางการแก้ไขปัญหาคืออะไร ?

- ก. สร้างตลาดสดให้ใหญ่กว่าเดิม
- ข. นำเศษขยะไปหมักทำปุ๋ยชีวภาพ
- ค. สร้างจิตสำนึกให้กับแม่ค้าเกี่ยวกับการทิ้งขยะ
- ง. จัดหางบประมาณในการจัดซื้อภาชนะเก็บขยะ

ขั้นที่ 4 ตรวจสอบผลลัพธ์

9. ผลที่เกิดจากการแก้ปัญหานี้คืออะไร ?

- ก. ลดปริมาณเศษขยะ
- ข. ไม่มีเศษขยะเหลือทิ้ง
- ค. สุขภาพในตลาดสดดีขึ้น
- ง. มีภาชนะเก็บเศษขยะเพียงพอในการกำจัดเศษขยะ

คำชี้แจง ใช้สถานการณ์ต่อไปนี้ตอบคำถามข้อ 10-12

สถานการณ์ที่ 4

โรงเรียนแห่งหนึ่ง มีโรงอาหารตั้งอยู่ใกล้ถังขยะ ร้านค้าที่ขายอาหารก็ไม่มีภาชนะคลุมอาหารทำให้มีแมลงวันบินตอมอาหาร เมื่อรับประทานอาหารเสร็จแล้ว นักเรียนไม่นำจานไปเก็บในที่จัดเตรียมไว้ให้ ต่อมาปรากฏว่ามีนักเรียนป่วยด้วยโรคท้องร่วงจำนวนมาก

ขั้นที่ 2 วิเคราะห์ปัญหา

10. สาเหตุของปัญหาคืออะไร?

- ก. โรงอาหารอยู่ใกล้ถังขยะ
- ข. ร้านค้าขาดความรับผิดชอบ
- ค. นักเรียนไม่ช่วยกันรักษาความสะอาด
- ง. ร้านค้าไม่มีภาชนะคลุมอาหารเพื่อป้องกันแมลงวันตอม

ขั้นที่ 3 เสนอวิธีการคิดแก้ปัญหา

11. แนวการแก้ปัญหาคืออะไร?

- ก. พ่นยาฆ่าแมลงวัน
- ข. ย้ายถังขยะออกให้ไกลโรงอาหาร
- ค. ช่วยกันรักษาความสะอาดของโรงอาหาร
- ง. รับประทานอาหารที่สะอาดและปรุงสุกใหม่

ขั้นที่ 4 ตรวจสอบผลลัพธ์

12. ผลที่เกิดจากการแก้ปัญหานี้คืออะไร?

- ก. ถังขยะอยู่ไกลโรงอาหาร
- ข. โรงอาหารสะอาดเรียบร้อย
- ค. ไม่มีแมลงวันในบริเวณโรงอาหาร
- ง. นักเรียนไม่เจ็บป่วยด้วยโรคท้องร่วง

คำชี้แจง ใช้สถานการณ์ต่อไปนี้ตอบคำถามข้อ 13-15

สถานการณ์ที่ 5

ชุมชนที่อาศัยอยู่ใกล้โรงงานอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ มักร้องเรียนหน่วยงานราชการ อยู่เสมอ เนื่องจากมีเสียงดังของเครื่องจักรอยู่ตลอดเวลา คนในชุมชนเจ็บป่วยอยู่เสมอ เนื่องจากพักผ่อนไม่เพียงพอ สร้างความเดือดร้อนให้แก่คนในชุมชนเป็นอย่างมาก

ขั้นที่ 1 ระบุปัญหา

13. ปัญหาของสถานการณ์นี้คืออะไร?
- คนในชุมชนร่างกายอ่อนแอ
 - คนในชุมชนพักผ่อนไม่เพียงพอ
 - ผลกระทบต่อประชาชนจากเสียงดัง
 - คนในชุมชนร้องเรียนหน่วยงานราชการ

ขั้นที่ 3 เสนอวิธีการคิดแก้ปัญหา

14. แนวทางการแก้ไขปัญหาคืออะไร ?
- ปลูกต้นไม้รอบพื้นที่ของชุมชน
 - ย้ายโรงงานอุตสาหกรรมออกไป
 - ควบคุมเสียงของโรงงานอุตสาหกรรม
 - ย้ายชุมชนให้ไกลจากบริเวณโรงงานอุตสาหกรรม

ขั้นที่ 4 ตรวจสอบผลลัพธ์

15. ผลที่เกิดจากการแก้ปัญหานี้คืออะไร ?
- บ้านเรือนไม่เสียหาย
 - ลดความเข้มของเสียงได้
 - ลดภาระหน้าที่ของเจ้าพนักงาน
 - บรรเทาความเดือดร้อนของชาวบ้าน

คำชี้แจง ใช้สถานการณ์ต่อไปนี้ตอบคำถามข้อ 16-18

สถานการณ์ที่ 6

เมื่อเรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สมพงษ์เป็นนักเรียนที่มีผลการเรียนดี เพราะเป็นคนที่ตั้งใจเรียน พอเรียนอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เพื่อนของสมพงษ์ได้ชักชวนให้สมพงษ์ไปเล่นเกมสล็อตอินเทอร์เน็ต ทำให้สมพงษ์ไม่ได้เอาใจใส่ต่อการเรียนเช่นเดิม ทำให้ผลการเรียนตกต่ำ

ขั้นที่ 1 ระบุปัญหา

16. ปัญหาของสถานการณ์นี้คืออะไร?
- สมพงษ์เคยมีผลการเรียนดี
 - โรงเรียนไม่ได้เข้มงวดเรื่องการเรียนรู้
 - การเรียนรู้ของสมพงษ์ตกต่ำเพราะติดเกมส์
 - เจ้าหน้าที่ตำรวจไม่เอาใจใส่ร้านอินเทอร์เน็ต

ขั้นที่ 2 วิเคราะห์ปัญหา

17. สาเหตุของปัญหาคืออะไร
- สมพงษ์เบื่อหน่ายการเรียนรู้
 - ผู้ปกครองไม่เอาใจใส่สมพงษ์
 - เพื่อนชักชวนสมพงษ์ไปในทางที่ไม่เหมาะสม
 - สมพงษ์คิดว่าการเล่นเกมสล็อตอินเทอร์เน็ตเป็นเรื่องทันสมัย

ขั้นที่ 3 เสนอวิธีการคิดแก้ปัญหา

18. แนวทางการแก้ไขปัญหาคืออะไร ?
- ต้องมีกฎหมายใช้บังคับอย่างจริงจัง
 - โรงเรียนควรจัดให้มีสารวัตรนักเรียน
 - เจ้าหน้าที่ตำรวจต้องตรวจสอบร้านเกมส์อินเทอร์เน็ตทุกวัน
 - ต้องชี้ให้เห็นข้อดีและข้อเสียของการเล่นเกมสล็อตอินเทอร์เน็ตแก่สมพงษ์

คำชี้แจง ใช้สถานการณ์ต่อไปนี้ตอบคำถามข้อ 19-21

สถานการณ์ที่ 7

สมหญิงมีบ้านตั้งอยู่ใกล้โรงงานอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ซึ่งมีควันรบกวนไปทั่วบริเวณนั้น และสมหญิงพบว่า ต้นมะลิในสวนหน้าบ้านไม่ค่อยเจริญเติบโต สมหญิงสังเกตเห็นที่ต้นมะลิพบว่ามีละอองสีดำ ๆ ปกคลุมทั่วทั้งส่วนของใบ

ขั้นที่ 1 ระบุปัญหา

19. ปัญหาของสถานการณ์นี้คืออะไร?

- ก. ต้นมะลิไม่เจริญเติบโต
- ข. ใบมะลิมีละอองสีดำปกคลุม
- ค. บริเวณบ้านมีเขม่าควันรบกวน
- ง. ต้นมะลิไม่เจริญเติบโตโรงงานอุตสาหกรรมปล่อยควันพิษ

ขั้นที่ 3 เสนอวิธีการคิดแก้ปัญหา

20. แนวทางการแก้ไขปัญหาคืออะไร ?

- ก. รดน้ำต้นมะลิทุกวัน
- ข. ทำความสะอาดบ้านทุกวัน
- ค. เสนอแนะให้โรงงานควบคุมมลพิษ
- ง. ย้ายบ้านออกจากโรงงานแห่งนี้

ขั้นที่ 4 ตรวจสอบผลลัพธ์

21. ผลที่เกิดจากการแก้ปัญหานี้คืออะไร ?

- ก. ต้นมะลิเจริญเติบโตขึ้น
- ข. บ้านสะอาดปราศจากเขม่าควัน
- ค. โรงงานไม่ปล่อยเขม่าและควันพิษ
- ง. บ้านอยู่ไกลจากโรงงานไม่มีควันรบกวน

คำชี้แจง ใช้สถานการณ์ต่อไปนี้ตอบคำถามข้อ 22-23

สถานการณ์ที่ 8

ที่หน้าโรงเรียนการจราจรช่วงเช้าติดขัดมากเนื่องจากการรับส่งนักเรียนทุกวัน
โรงเรียนจึงขอความช่วยเหลือจากสถานีตำรวจให้มีตำรวจมาช่วยอำนวยความสะดวก
จำนวน 2 คน เมื่อเวลาผ่านไป 1 ปี พบว่า ตำรวจจราจรทั้ง 2 คน ป่วยต้องรักษา
ตัวอยู่ที่โรงพยาบาล

ขั้นที่ 2 วิเคราะห์ปัญหา

22. สาเหตุของปัญหาคืออะไร?

- ก. รถเคลื่อนตัวไม่สะดวก
- ข. ตำรวจได้รับสารพิษในอากาศ
- ค. ไม่มีตำรวจจราจรอำนวยความสะดวก
- ง. ผู้ปกครองมารับส่งนักเรียนในช่วงเช้าและเย็น

ขั้นที่ 4 ตรวจสอบผลลัพธ์

23. ผลที่เกิดจากการแก้ปัญหานี้คืออะไร ?

- ก. การจราจรไม่ติดขัด
- ข. มลพิษในอากาศลดลง
- ค. สุขภาพของตำรวจดีขึ้น
- ง. ตำรวจไม่ต้องทำงานหนักเกินไป

คำชี้แจง ใช้สถานการณ์ต่อไปนี้ตอบคำถามข้อ 24-25

สถานการณ์ที่ 9

น้ามี : เดี่ยวนี้ข้า ตะใคร้ที่สวนของฉันราคาดีมาก

ป้าใส : ต้นยาสูบของฉันก็เป็นที่ต้องการของตลาดเหมือนกัน

ลุงเซย : ฉันได้ข่าวมาว่าเขานำไปสกัดใช้แทนสารเคมี เพื่อฉีดป้องกันศัตรูพืชโดยไม่มีอันตราย

ขั้นที่ 1 ระบุปัญหา

24. สาเหตุของปัญหาคืออะไร?

- ก. ราคาพืชสูง
- ข. ศัตรูพืชมากขึ้น
- ค. เกษตรกรใช้สารเคมี
- ง. เกษตรกรปลูกพืชหลายชนิด

ขั้นที่ 4 ตรวจสอบผลลัพธ์

25. ผลที่เกิดจากการแก้ปัญหานี้คืออะไร ?

- ก. ประหยัดค่าใช้จ่าย
- ข. สารเคมีจะเสื่อมสภาพลง
- ค. ไม่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ
- ง. เกษตรกรมีความรู้เกี่ยวกับการปลูกพืชผัก

คำชี้แจง ใช้สถานการณ์ต่อไปนี้ตอบคำถามข้อ 26 - 28

สถานการณ์ที่ 10

นายเชียวมีอาชีพทำนา เขาปลูกข้าวเป็นจำนวน 40 ไร่ ต่อมาเมื่อมีศัตรูพืชมารบกวนข้าวที่เขาปลูกไว้ นายเชียวจึงใช้ยาสารเคมีปราบศัตรูพืชพ่นกันแมลง ทำให้แมลงไม่มารบกวนข้าวในไร่ของเขา ทำให้ต้นข้าวของเขาสวยงาม ต่อมานายเชียวป่วย มีอาการหน้ามืด เจ็บหน้าอก คลื่นไส้ อาเจียน ท้องร่วง

ขั้นที่ 1 ระบุปัญหา

26. ปัญหาของสถานการณ์นี้คืออะไร?

- ก. นายเชียวเจ็บป่วย
- ข. นายเชียวใช้ยาฆ่าแมลง
- ค. ข้าวนายเชียวราคาตกต่ำ
- ง. ศัตรูพืชมารบกวนต้นข้าว

ขั้นที่ 2 วิเคราะห์ปัญหา

27. สาเหตุของปัญหาคืออะไร

- ก. นายเชียวต้องการกำจัดศัตรูพืช
- ข. นายเชียวใช้ยาฆ่าแมลงมากเกินไป
- ค. ยาฆ่าแมลงสะสมอยู่ในร่างกายนายดำ
- ง. นายเชียวต้องการมีผลผลิตจากข้าวที่มีคุณภาพสู่ท้องตลาด

ขั้นที่ 4 ตรวจสอบผลลัพธ์

28. ผลที่เกิดจากการแก้ปัญหาี้คืออะไร ?

- ก. นายเชียวมีสุขภาพดีขึ้น
- ข. นายเชียวได้ผลผลิตจากข้าวมากขึ้น
- ค. แมลงศัตรูพืชรบกวนข้าวในไร่น้อยลง
- ง. นายเชียวงดเว้นการใช้ยาฆ่าแมลงทุกประเภท

คำชี้แจง ใช้สถานการณ์ต่อไปนี้ตอบคำถามข้อ 29 - 30

สถานการณ์ที่ 11

จากการรายงานของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ พบว่าในช่วงเทศกาลปีใหม่ จะมีอุบัติเหตุเป็นจำนวนมาก ทำให้เกิดการสูญเสียชีวิต และทรัพย์สินของประชาชนเป็นอย่างมาก

ขั้นที่ 1 ระบุปัญหา

29. ปัญหาของสถานการณ์นี้คืออะไร?

- ก. ตำรวจไม่ปฏิบัติตามหน้าที่
- ข. ประชาชนทำผิดกฎหมายจราจร
- ค. ช่วงเทศกาลปีใหม่มักเกิดการเกิดอุบัติเหตุ
- ง. เกิดการสูญเสียชีวิต และทรัพย์สินของประชาชน

ขั้นที่ 4 ตรวจสอบผลลัพธ์

30. ผลที่เกิดจากการแก้ปัญหานี้คืออะไร ?

- ก. ประชาชนลดการดื่มสุรา
- ข. เจ้าหน้าที่ตำรวจทำงานได้เรียบร้อยดี
- ค. ประชาชนไม่เสียทรัพย์สิน และไม่เสียชีวิต
- ง. การเกิดอุบัติเหตุในช่วงเทศกาลจะไม่มีอีกต่อไป

เฉลยแบบทดสอบ

การคิดแก้ปัญหาที่เรียนโดยกิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4
กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ข้อ	ข้อ
1. ค	16. ค
2. ค	17. ค
3. ค	18. ง
4. ค	19. ง
5. ข	20. ค
6. ค	21. ข
7. ข	22. ก
8. ค	23. ข
9. ค	24. ค
10. ง	25. ง
11. ค	26. ค
12. ง	27. ข
13. ค	28. ง
14. ค	29. ค
15. ง	30. ค

ภาคผนวก ง
แบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 และผลการประเมิน
แผนการจัดการเรียนรู้ของผู้เชี่ยวชาญ

**แบบประเมินแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 ของผู้เชี่ยวชาญ**

.....

คำชี้แจง

1. แบบประเมินแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 แบ่งเป็น 5 ด้านดังนี้

- 1.1 สารสำคัญ
- 1.2 จุดประสงค์การเรียนรู้
- 1.3 สารการเรียนรู้/ กิจกรรมการเรียนรู้
- 1.4 สื่ออุปกรณ์/แหล่งเรียนรู้
- 1.5 การวัดและประเมินผล

2. โปรดกาเครื่องหมาย / ลงในช่องระดับความเหมาะสม ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน ที่มีเกณฑ์พิจารณา 5 ระดับ คือ

เหมาะสมมากที่สุด	ให้ 5 คะแนน
เหมาะสมมาก	ให้ 4 คะแนน
เหมาะสมปานกลาง	ให้ 3 คะแนน
เหมาะสมน้อย	ให้ 2 คะแนน
เหมาะสมน้อยที่สุด	ให้ 1 คะแนน

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. สารสำคัญ 1. ถูกต้องได้ใจความ 2. มีความชัดเจนเข้าใจง่าย 3. สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง 4. สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้					
2. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง 5. สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ 6. สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้ 7. นำไปสู่การปฏิบัติได้ 8. ระบุพฤติกรรมที่ต้องการวัดได้อย่างชัดเจน 9. ครอบคลุมพฤติกรรมด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัย					

แบบประเมิน (ต่อ)

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
<p>3. สารการเรียนรู้/กิจกรรมการเรียนรู้</p> <p>10. เหมาะสมกับเวลา</p> <p>11. มีความยากง่ายเหมาะสมกับธรรมชาติของวิชา</p> <p>12. กิจกรรมการเรียนรู้มีหลากหลายเหมาะสมกับระดับของผู้เรียน</p> <p>13. น่าสนใจและเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน</p> <p>14. พัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนได้ชัดเจน</p> <p>15. เน้นผู้เรียนให้แสวงหาความรู้ มีส่วนร่วมค้นคว้า วิเคราะห์และลงข้อสรุป</p> <p>16. กิจกรรมเป็นไปตามขั้นตอนของการสอนอริยสัจ 4</p> <p>4. สื่ออุปกรณ์/แหล่งเรียนรู้</p> <p>17. สอดคล้องกับสารการเรียนรู้และกิจกรรม</p> <p>18. สื่อเหมาะสม ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการใช้</p> <p>19. สื่อความหมายได้ชัดเจน</p> <p>20. สนองต่อผลการเรียนรู้ที่คาดหวังและกิจกรรมการเรียนรู้</p> <p>5. การวัดและประเมินผล</p> <p>21. การวัดและประเมินผลสอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวังและสาระสำคัญ</p> <p>22. ใช้เครื่องมือวัดและประเมินผลได้เหมาะสม</p> <p>23. วัดและประเมินผลได้ครอบคลุมพฤติกรรม ด้าน พุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัย</p> <p>24. มีการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง</p> <p>25. ใช้วิธีการวัดและประเมินผลที่หลากหลาย</p>					

ลงชื่อ ผู้เชี่ยวชาญ
(.....)
ตำแหน่ง.....

ตาราง 20 ค่าเฉลี่ยผลการประเมินคุณภาพ แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี
 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 ของผู้เชี่ยวชาญ
 (แผนที่ 1)

รายการประเมิน	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	\bar{X}	แปลผล
1. สาระสำคัญ					
1. ถูกต้องได้ใจความ	5	5	5	5	มากที่สุด
2. มีความชัดเจนเข้าใจง่าย	5	5	5	5	มากที่สุด
3. สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	5	4	5	4.67	มากที่สุด
4. สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้	5	5	5	5	มากที่สุด
2. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง					
5. สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้	5	5	5	5	มากที่สุด
6. สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	5	5	5	5	มากที่สุด
7. นำไปสู่การปฏิบัติได้	5	5	5	5	มากที่สุด
8. ระบุพฤติกรรมที่ต้องการวัดได้ อย่างชัดเจน	4	5	5	4.67	มากที่สุด
9. ครอบคลุมพฤติกรรมด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และ จิตพิสัย	4	5	5	4.67	มากที่สุด
3. สาระการเรียนรู้/กิจกรรมการเรียนรู้					
10. เหมาะสมกับเวลา	5	5	5	5	มากที่สุด
11. มีความยากง่ายเหมาะสมกับ ธรรมชาติของวิชา	5	5	5	5	มากที่สุด
12. กิจกรรมการเรียนรู้มีความ หลากหลายเหมาะสมกับระดับของผู้เรียน	5	5	5	5	มากที่สุด
13. น่าสนใจและเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน	5	5	4	4.67	มากที่สุด
14. พัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนได้ชัดเจน	5	5	5	5	มากที่สุด
15. เน้นผู้เรียนให้แสวงหาความรู้ มีส่วนร่วมค้นคว้า วิเคราะห์และลงข้อสรุป	5	5	5	5	มากที่สุด
16. กิจกรรมเป็นไปตามขั้นตอน ของการสอนแบบอริยสัจ 4	4	5	5	4.67	มากที่สุด
4. สื่ออุปกรณ์/แหล่งเรียนรู้					
17. สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้และ กิจกรรม	5	5	4	4.67	มากที่สุด
18. สื่อเหมาะสมผู้เรียนมีส่วนร่วมในการใช้	5	4	5	4.67	มากที่สุด

ตาราง 20 (ต่อ)

รายการประเมิน	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	\bar{X}	แปลผล
19. สื่อความหมายได้ชัดเจน	5	4	5	4.67	มากที่สุด
20. สนองต่อผลการเรียนรู้ที่คาดหวังและ กิจกรรมการเรียนรู้	5	5	5	5	มากที่สุด
5. การวัดและประเมินผล					
21. การวัดและประเมินผลสอดคล้องกับผล การเรียนรู้ที่คาดหวังและสาระสำคัญ	5	5	5	5	มากที่สุด
22. ใช้เครื่องมือวัดและประเมินผลได้ เหมาะสม	5	5	5	5	มากที่สุด
23. วัดและประเมินผลได้ครอบคลุม พฤติกรรม ด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัย	4	5	5	4.67	มากที่สุด
24. มีการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง	5	5	4	4.67	มากที่สุด
25. ใช้วิธีการวัดและประเมินผลที่ หลากหลาย	5	5	5	5	มากที่สุด
รวม	4.84	4.88	4.88	4.87	มากที่สุด

จากตาราง 20 พบว่า ผลการประเมินคุณภาพของ แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ร้อยสี่ 4 แผนที่ 1 ของผู้เชี่ยวชาญ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.87 อยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด

ตาราง 21 ค่าเฉลี่ยผลการประเมินคุณภาพ แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี
 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 ของผู้เชี่ยวชาญ
 (แผนที่ 2)

รายการประเมิน	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	\bar{X}	แปลผล
1. สาระสำคัญ					
1. ถูกต้องได้ใจความ	5	4	5	4.67	มากที่สุด
2. มีความชัดเจนเข้าใจง่าย	5	5	5	5	มากที่สุด
3. สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	5	5	5	4.67	มากที่สุด
4. สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้	5	5	5	5	มากที่สุด
2. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง					
5. สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้	5	5	5	5	มากที่สุด
6. สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	5	5	4	4.67	มากที่สุด
7. นำไปสู่การปฏิบัติได้	5	5	5	5	มากที่สุด
8. ระบุพฤติกรรมที่ต้องการวัดได้ อย่างชัดเจน	4	5	5	4.67	มากที่สุด
9. ครอบคลุมพฤติกรรมด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัย	4	5	5	4.67	มากที่สุด
3. สาระการเรียนรู้/กิจกรรมการเรียนรู้					
10. เหมาะสมกับเวลา	5	5	5	5	มากที่สุด
11. มีความยากง่ายเหมาะสมกับ ธรรมชาติของวิชา	5	5	5	5	มากที่สุด
12. กิจกรรมการเรียนรู้มีความ หลากหลายเหมาะสมกับระดับของผู้เรียน	5	4	5	4.67	มากที่สุด
13. น่าสนใจและเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน	5	5	4	4.67	มากที่สุด
14. พัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนได้ชัดเจน	5	5	5	5	มากที่สุด
15. เน้นผู้เรียนให้แสวงหาความรู้มีส่วนร่วม ค้นคว้า วิเคราะห์และลงข้อสรุป	5	5	5	5	มากที่สุด
16. กิจกรรมเป็นไปตามขั้นตอน ของการสอนแบบอริยสัจ 4	4	5	5	4.67	มากที่สุด

ตาราง 21 (ต่อ)

รายการประเมิน	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	\bar{X}	แปลผล
4. สื่ออุปกรณ์/แหล่งเรียนรู้					
17. สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้และ กิจกรรม	5	5	4	4.67	มากที่สุด
18. สื่อเหมาะสม ผู้เรียนมีส่วนร่วม ในการใช้	5	4	5	4.67	มากที่สุด
19. สื่อความหมายได้ชัดเจน	5	5	5	5	มากที่สุด
20. สนองต่อผลการเรียนรู้ที่คาดหวังและ กิจกรรมการเรียนรู้	5	5	5	5	มากที่สุด
5. การวัดและประเมินผล					
21. การวัดและประเมินผลสอดคล้องกับ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังและสาระสำคัญ	5	5	5	5	มากที่สุด
22. ใช้เครื่องมือวัดและประเมินผลได้ เหมาะสม	5	5	5	5	มากที่สุด
23. วัดและประเมินผลได้ครอบคลุม พฤติกรรม ด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัย	4	5	5	4.67	มากที่สุด
24. มีการวัดและประเมินผล ตามสภาพจริง	5	5	4	4.67	มากที่สุด
25. ใช้วิธีการวัดและประเมินผลที่ หลากหลาย	5	5	5	5	มากที่สุด
รวม	4.00	4.88	4.84	4.57	มากที่สุด

จากตาราง 21 พบว่า ผลการประเมินคุณภาพของ แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
เรื่องพลเมืองดี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ร้อยสัจ 4 แผนที่ 2 ของผู้เชี่ยวชาญ
มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.57 อยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด

ตาราง 22 ค่าเฉลี่ยผลการประเมินคุณภาพ แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี
 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 ของผู้เชี่ยวชาญ
 (แผนที่ 3)

รายการประเมิน	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	\bar{X}	แปลผล
1. สาระสำคัญ					
1. ถูกต้องได้ใจความ	5	5	4	4.67	มากที่สุด
2. มีความชัดเจนเข้าใจง่าย	5	5	5	5	มากที่สุด
3. สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	5	5	5	5	มากที่สุด
4. สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้	5	5	5	5	มากที่สุด
2. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง					
5. สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้	5	5	5	5	มากที่สุด
6. สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	5	5	5	5	มากที่สุด
7. นำไปสู่การปฏิบัติได้	5	4	5	4.67	มากที่สุด
8. ระบุพฤติกรรมที่ต้องการวัดได้ อย่างชัดเจน	5	5	5	5	มากที่สุด
9. ครอบคลุมพฤติกรรมด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัย	5	4	5	4.67	มากที่สุด
3. สาระการเรียนรู้/กิจกรรมการเรียนรู้					
10. เหมาะสมกับเวลา	5	5	5	5	มากที่สุด
11. มีความยากง่ายเหมาะสมกับ ธรรมชาติของวิชา	5	5	5	5	มากที่สุด
12. กิจกรรมการเรียนรู้มีความหลากหลาย เหมาะสมกับระดับของผู้เรียน	5	5	5	5	มากที่สุด
13. น่าสนใจและเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน	5	5	5	5	มากที่สุด
14. พัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนได้ชัดเจน	5	5	5	5	มากที่สุด
15. เน้นผู้เรียนให้แสวงหาความรู้ มีส่วนร่วมค้นคว้า วิเคราะห์และลงข้อสรุป	4	5	5	4.67	มากที่สุด
16. กิจกรรมเป็นไปตามขั้นตอน ของการสอนแบบอริยสัจ 4	5	5	5	5	มากที่สุด

ตาราง 22 (ต่อ)

รายการประเมิน	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	\bar{X}	แปลผล
4. สื่ออุปกรณ์/แหล่งเรียนรู้					
17. สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ และกิจกรรม	5	5	5	5	มากที่สุด
18. สื่อเหมาะสม ผู้เรียนมีส่วนร่วม ในการใช้	5	5	5	4.67	มากที่สุด
19. สื่อความหมายได้ชัดเจน	5	4	5	4.67	มากที่สุด
20. สนองต่อผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง และกิจกรรมการเรียนรู้	5	5	5	5	มากที่สุด
5. การวัดและประเมินผล					
21. การวัดและประเมินผลสอดคล้องกับ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังและสาระสำคัญ	5	5	5	5	มากที่สุด
22. ใช้เครื่องมือวัดและประเมินผล ได้เหมาะสม	5	5	5	5	มากที่สุด
23. วัดและประเมินผลได้ครอบคลุม พฤติกรรม ด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัย	5	5	5	5	มากที่สุด
24. มีการวัดและประเมินผล ตามสภาพจริง	5	5	4	4.67	มากที่สุด
25. ใช้วิธีการวัดและประเมินผลที่ หลากหลาย	5	5	5	5	มากที่สุด
รวม	4.96	4.88	4.92	4.92	มากที่สุด

จากตาราง 22 พบว่า ผลการประเมินคุณภาพของ แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ร้อยสัจ 4 แผนที่ 3 ของผู้เชี่ยวชาญ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.92 อยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด

ตาราง 23 ค่าเฉลี่ยผลการประเมินคุณภาพ แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี
 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 ของผู้เชี่ยวชาญ
 (แผนที่ 4)

รายการประเมิน	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	\bar{X}	แปลผล
1. สำคัญ					
1. ถูกต้องได้ใจความ	5	5	5	5	มากที่สุด
2. มีความชัดเจนเข้าใจง่าย	5	5	5	5	มากที่สุด
3. สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	5	5	4	4.67	มากที่สุด
4. สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้	5	5	5	5	มากที่สุด
2. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง					
5. สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้	5	5	4	4.67	มากที่สุด
6. สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	5	5	5	5	มากที่สุด
7. นำไปสู่การปฏิบัติได้	5	5	5	5	มากที่สุด
8. ระบุพฤติกรรมที่ต้องการวัดได้อย่าง ชัดเจน	5	4	5	4.67	มากที่สุด
9. ครอบคลุมพฤติกรรมด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัย	5	5	5	5	มากที่สุด
3. สาระการเรียนรู้/กิจกรรมการเรียนรู้					
10. เหมาะสมกับเวลา	4	5	5	4.67	มากที่สุด
11. มีความยากง่ายเหมาะสมกับ ธรรมชาติของวิชา	5	4	5	4.67	มากที่สุด
12. กิจกรรมการเรียนรู้มีความ หลากหลายเหมาะสมกับระดับของผู้เรียน	5	5	5	5	มากที่สุด
13. น่าสนใจและเป็นประโยชน์ต่อ ผู้เรียน	5	5	4	4.67	มากที่สุด
14. พัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนได้ชัดเจน	4	5	5	4.67	มากที่สุด
15. เน้นผู้เรียนให้แสวงหาความรู้ มีส่วนร่วมค้นคว้า วิเคราะห์และลงข้อสรุป	5	5	5	5	มากที่สุด
16. กิจกรรมเป็นไปตามขั้นตอน ของการสอนแบบอริยสัจ 4	5	5	5	5	มากที่สุด

ตาราง 23 (ต่อ)

รายการประเมิน	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	\bar{X}	แปลผล
4. สื่ออุปกรณ์/แหล่งเรียนรู้					
17. สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ และกิจกรรม	5	4	5	4.67	มากที่สุด
18. สื่อเหมาะสม ผู้เรียนมีส่วนร่วม ในการใช้	5	5	5	5	มากที่สุด
19. สื่อความหมายได้ชัดเจน	4	5	5	4.67	มากที่สุด
20. สนองต่อผลการเรียนรู้ที่คาดหวังและ กิจกรรมการเรียนรู้	5	5	5	5	มากที่สุด
5. การวัดและประเมินผล					
21. การวัดและประเมินผลสอดคล้องกับ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังและสาระสำคัญ	4	5	5	5	มากที่สุด
22. ใช้เครื่องมือวัดและประเมินผลได้ เหมาะสม	5	4	5	4.67	มากที่สุด
23. วัดและประเมินผลได้ครอบคลุม พฤติกรรม ด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัย	5	5	5	5	มากที่สุด
24. มีการวัดและประเมินผล ตามสภาพจริง	4	5	5	4.67	มากที่สุด
25. ใช้วิธีการวัดและประเมินผล ที่หลากหลาย	5	5	5	5	มากที่สุด
รวม	4.80	4.84	4.88	4.84	มากที่สุด

จากตาราง 23 พบว่า ผลการประเมินคุณภาพของ แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ร้อยสี่ 4 แผนที่ 4 ของผู้เชี่ยวชาญมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.84 อยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด

ตาราง 24 ค่าเฉลี่ยผลการประเมินคุณภาพ แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี
 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 ของผู้เชี่ยวชาญ
 (แผนที่ 5)

รายการประเมิน	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	\bar{X}	แปลผล
1. สาระสำคัญ					
1. ถูกต้องได้ใจความ	5	5	5	5	มากที่สุด
2. มีความชัดเจนเข้าใจง่าย	4	5	5	4.67	มากที่สุด
3. สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	5	4	5	4.67	มากที่สุด
4. สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้	5	5	4	4.67	มากที่สุด
2. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง					
5. สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้	5	5	4	4.67	มากที่สุด
6. สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	5	5	5	5	มากที่สุด
7. นำไปสู่การปฏิบัติได้	5	4	5	4.67	มากที่สุด
8. ระบุพฤติกรรมที่ต้องการวัดได้ อย่างชัดเจน	5	5	4	4.67	มากที่สุด
9. ครอบคลุมพฤติกรรมด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัย	5	4	5	4.67	มากที่สุด
3. สาระการเรียนรู้/กิจกรรมการเรียนรู้					
10. เหมาะสมกับเวลา	5	5	5	5	มากที่สุด
11. มีความยากง่ายเหมาะสมกับ ธรรมชาติของวิชา	4	5	5	4.67	มากที่สุด
12. กิจกรรมการเรียนรู้มีความ หลากหลายเหมาะสมกับระดับของผู้เรียน	5	4	5	4.67	มากที่สุด
13. น่าสนใจและเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน	5	5	5	5	มากที่สุด
14. พัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนได้ชัดเจน	4	5	5	4.67	มากที่สุด
15. เน้นผู้เรียนให้แสวงหาความรู้ มีส่วนร่วมค้นคว้า วิเคราะห์และลงข้อสรุป	5	5	5	5	มากที่สุด
16. กิจกรรมเป็นไปตามขั้นตอน ของการสอนแบบอริยสัจ 4	4	5	5	4.67	มากที่สุด

ตาราง 24 (ต่อ)

รายการประเมิน	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	\bar{X}	แปลผล
4. สื่ออุปกรณ์/แหล่งเรียนรู้					
17. สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้และกิจกรรม	5	5	4	4.67	มากที่สุด
18. สื่อเหมาะสม ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการใช้	5	5	5	5	มากที่สุด
19. สื่อความหมายได้ชัดเจน	5	5	5	5	มากที่สุด
20. สนองต่อผลการเรียนรู้ที่คาดหวังและ กิจกรรมการเรียนรู้	5	5	5	5	มากที่สุด
5. การวัดและประเมินผล					
21. การวัดและประเมินผลสอดคล้องกับผล การเรียนรู้ที่คาดหวังและสาระสำคัญ	5	5	4	4.67	มากที่สุด
22. ใช้เครื่องมือวัดและประเมินผลได้ เหมาะสม	4 5	5 5	5 4	4.67 4.67	มากที่สุด มากที่สุด
23. วัดและประเมินผลได้ครอบคลุมพฤติกรรม ด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัย	5	4	5	4.67	มากที่สุด
24. มีการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง	5	5	5	5	มากที่สุด
25. ใช้วิธีการวัดและประเมินผลที่หลากหลาย					
รวม	4.80	4.80	4.76	4.78	มากที่สุด

จากตาราง 24 พบว่า ผลการประเมินคุณภาพของ แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ร้อยสี่จ 4 แผนที่ 5 ของผู้เชี่ยวชาญมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.78 อยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด

ตาราง 25 ค่าเฉลี่ย และระดับคุณภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี
 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 ของผู้เชี่ยวชาญ

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	คะแนนจากการประเมินแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้			รวม	\bar{X}	S.D.	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3				
1	4.84	4.88	4.88	14.6	4.87	0.02	มากที่สุด
2	4.00	4.88	4.84	13.72	4.57	0.50	มากที่สุด
3	4.96	4.88	4.92	14.76	4.92	0.04	มากที่สุด
4	4.80	4.84	4.88	14.52	4.84	0.04	มากที่สุด
5	4.80	4.80	4.76	14.36	4.79	0.02	มากที่สุด
รวม	23.4	24.28	24.28	71.96	23.99	0.51	มากที่สุด
\bar{X}	4.68	4.86	4.86	14.39	4.80	0.10	
S.D.	0.39	0.04	0.06	0.48	0.16	0.20	

จากตาราง 25 พบว่า ค่าเฉลี่ย และระดับคุณภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 ของผู้เชี่ยวชาญ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.80 อยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด

ภาคผนวก จ
คุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

ตาราง 26 การหาค่าความเที่ยงตรง (IOC) ความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับผลการเรียนรู้
ที่คาดหวัง ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง พลเมืองดี ชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 2 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	สรุปผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
1	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
2	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
3	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
4	0	+1	+1	2	0.67	ใช้ได้
5	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
6	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
7	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
8	0	+1	+1	2	0.67	ใช้ได้
9	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
10	+1	+1	+1	2	1	ใช้ได้
11	+1	0	+1	3	0.33	ใช้ไม่ได้
12	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
13	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
14	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
15	+1	+1	+1	2	0.67	ใช้ได้
16	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
17	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
18	0	0	+1	3	0.33	ใช้ไม่ได้
19	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
20	+1	+1	0	1	0.33	ใช้ไม่ได้
21	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
22	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
23	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
24	0	+1	+1	2	0.67	ใช้ได้
25	+1	+1	0	1	0.33	ใช้ไม่ได้
26	0	+1	+1	2	0.67	ใช้ได้
27	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
28	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
29	+1	+1	0	0	0.33	ใช้ไม่ได้
30	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

ตาราง 26 (ต่อ)

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	สรุปผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
31	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
32	+1	+1	0	2	0.67	ใช้ได้
33	0	0	+1	1	0.33	ใช้ไม่ได้
34	+1	0	+1	1	0.33	ใช้ไม่ได้
35	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
36	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
37	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
38	0	0	+1	1	0.33	ใช้ไม่ได้
39	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
40	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
41	0	0	+1	1	0.33	ใช้ไม่ได้
42	+1	0	0	1	0.33	ใช้ไม่ได้
43	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
44	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
45	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

ตาราง 27 ผลการประเมินความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง พลเมืองดี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	สรุปผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
1	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
2	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
3	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
4	0	+1	+1	2	0.67	ใช้ได้
5	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
6	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
7	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
8	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
9	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
10	0	+1	+1	2	0.67	ใช้ได้
11	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
12	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
13	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
14	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
15	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
16	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
17	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
18	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
19	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
20	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
21	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
22	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
23	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
24	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
25	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
26	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
27	0	+1	+1	2	0.67	ใช้ได้
28	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
29	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
30	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
รวม					0.97	ใช้ได้

ตาราง 28 ผลวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนก (B) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
เรื่อง พลเมืองดี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก	ผลการวิเคราะห์
1	0.55	ใช้ได้
2	0.82	ใช้ได้
3	0.71	ใช้ได้
4	0.59	ใช้ได้
5	0.50	ใช้ได้
6	0.82	ใช้ได้
7	0.44	ใช้ได้
8	0.85	ใช้ได้
9	0.58	ใช้ได้
10	0.88	ใช้ได้
11	0.59	ใช้ได้
12	0.82	ใช้ได้
13	0.89	ใช้ได้
14	0.52	ใช้ได้
15	0.73	ใช้ได้
16	0.77	ใช้ได้
17	0.89	ใช้ได้
18	0.76	ใช้ได้
19	0.90	ใช้ได้
20	0.67	ใช้ได้
21	0.79	ใช้ได้
22	0.55	ใช้ได้
23	0.58	ใช้ได้
24	0.52	ใช้ได้
25	0.79	ใช้ได้
26	0.63	ใช้ได้
27	0.65	ใช้ได้
28	0.69	ใช้ได้
29	0.66	ใช้ได้
30	0.85	ใช้ได้

ค่าอำนาจจำแนกทั้งฉบับ (r_{cc}) เท่ากับ 0.88

ตาราง 29 การหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IC) ของแบบทดสอบการคิดแก้ปัญหา
 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IC	สรุปผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
1	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
2	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
3	0	+1	+1	2	0.67	ใช้ได้
4	0	0	+1	1	0.33	ใช้ไม่ได้
5	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
6	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
7	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
8	0	+1	0	1	0.33	ใช้ไม่ได้
9	0	+1	+1	2	0.67	ใช้ได้
10	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
11	+1	+1	0	2	0.67	ใช้ได้
12	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
13	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
14	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
15	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
16	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
17	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
18	0	0	+1	3	0.33	ใช้ไม่ได้
19	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
20	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
21	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
22	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
23	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
24	0	+1	0	1	0.33	ใช้ไม่ได้
25	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
26	0	0	+1	1	0.33	ใช้ไม่ได้
27	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
28	0	+1	+1	2	0.67	ใช้ได้
29	+1	+1	0	2	0.67	ใช้ได้
30	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

ตาราง 29 (ต่อ)

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IC	สรุปผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
31	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
32	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
33	0	0	+1	1	0.33	ใช้ไม่ได้
34	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
35	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
36	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
37	0	+1	0	3	0.33	ใช้ไม่ได้
38	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
39	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
40	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
41	0	0	+1	1	0.33	ใช้ไม่ได้
42	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
43	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
44	0	+1	0	1	0.33	ใช้ไม่ได้
45	0	0	+1	1	0.33	ใช้ไม่ได้

ตาราง 30 ผลการประเมินความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IC) ของแบบทดสอบการคิดแก้ปัญหา
 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IC	ผลการวิเคราะห์
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
1	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
2	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
3	0	+1	+1	2	0.67	ใช้ได้
4	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
5	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
6	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
7	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
8	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
9	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
10	+1	+1	+1	2	1	ใช้ได้
11	+1	+1	0	2	0.67	ใช้ได้
12	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
13	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
14	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
15	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
16	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
17	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
18	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
19	0	+1	+1	2	0.67	ใช้ได้
20	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
21	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
22	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
23	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
24	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
25	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
26	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
27	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
28	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
29	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
30	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
รวม					0.94	ใช้ได้

ตาราง 31 วิเคราะห์หาค่าความยาก (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบ
การคิดแก้ปัญหาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4

ข้อที่	ค่าความยาก (p)	ค่าอำนาจจำแนก (r)	ผลการวิเคราะห์
1	0.60	0.74	ใช้ได้
2	0.68	0.52	ใช้ได้
3	0.65	0.38	ใช้ได้
4	0.55	0.68	ใช้ได้
5	0.48	0.50	ใช้ได้
6	0.58	0.70	ใช้ได้
7	0.65	0.53	ใช้ได้
8	0.55	0.65	ใช้ได้
9	0.65	0.45	ใช้ได้
10	0.58	0.54	ใช้ได้
11	0.50	0.47	ใช้ได้
12	0.69	0.52	ใช้ได้
13	0.50	0.66	ใช้ได้
14	0.53	0.69	ใช้ได้
15	0.60	0.57	ใช้ได้
16	0.50	0.62	ใช้ได้
17	0.65	0.62	ใช้ได้
18	0.55	0.52	ใช้ได้
19	0.65	0.58	ใช้ได้
20	0.32	0.55	ใช้ได้
21	0.50	0.62	ใช้ได้
22	0.68	0.43	ใช้ได้
23	0.50	0.34	ใช้ได้
24	0.53	0.23	ใช้ได้
25	0.60	0.51	ใช้ได้
26	0.63	0.56	ใช้ได้
27	0.50	0.50	ใช้ได้
28	0.55	0.33	ใช้ได้
29	0.38	0.72	ใช้ได้
30	0.58	0.53	ใช้ได้

ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ (kR 20) เท่ากับ 0.92

แบบประเมินความสอดคล้อง

ระหว่างข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กับตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สาระหน้าที่พลเมือง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ชื่อผู้ประเมิน นางบรรจบ มะหัด กศ.ม. (สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน)

ตำแหน่ง ครูชำนาญการพิเศษ ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตร

คำชี้แจง โปรดพิจารณาว่าข้อสอบแต่ละข้อต่อไปนี้ วัดตรงตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวังที่ระบุไว้หรือไม่
แล้วเขียนผลการพิจารณาของท่านโดยกา ✓ ลงในช่อง “ คະແນນการพิจารณา ”
ตามความคิดเห็นของท่านดังนี้

กา ✓ ในช่อง +1 ถ้าแน่ใจว่าข้อสอบข้อนั้นวัดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังที่ระบุไว้จริง

กา ✓ ในช่อง 0 ถ้าไม่แน่ใจว่าข้อสอบข้อนั้นวัดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังที่ระบุไว้

กา ✓ ในช่อง -1 ถ้าเห็นว่าข้อสอบข้อนั้นไม่ได้วัดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังที่ระบุไว้

ผลการเรียนรู้ ที่คาดหวัง	ข้อสอบ	คะแนนการพิจารณา		
		-1	0	+1
1. อธิบาย ความหมายและ ความสำคัญของ พลเมืองดีได้	1. ข้อใดไม่ใช่ความหมายของพลเมืองดี			✓
	ก. คนที่มีฐานะร่ำรวย			
	ข. คนที่รู้และปฏิบัติตามกฎหมาย			
	ค. คนที่มีคุณธรรมและจริยธรรมในการดำรงชีวิต			
	ง. คนที่ปฏิบัติตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองที่ดี			
	2. บุคคลใดต่อไปนี้เป็นพลเมืองดี			✓
	ก. สำอองไปตัดผม			
	ข. สำลีไปซื้ออาหารที่ตลาด			
	ค. สำรวลไปออกกำลังกายทุกวัน			
	ง. สำรวไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งทุกครั้ง			
	3. บุคคลใดเป็นพลเมืองที่ดีของครอบครัว			✓
	ก. กนกวรรมเป็นลูกสาวคนเล็กชอบเอาแต่ใจตัวเอง			
	ข. กนกวรรมกลับจากโรงเรียนมาช่วยพ่อแม่ทำงานบ้านทุกวัน			
	ค. วิชาญแต่งงานแยกครอบครัวแล้วไม่เคยกลับมาเยี่ยมพ่อแม่			
	ง. วัฒนศักดิ์เป็นลูกชายคนโตไม่เคยรับฟังความคิดเห็นของน้อง ๆ			

แบบประเมินความสอดคล้อง ระหว่างข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
กับตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง (ต่อ)

ผลการเรียนรู้ ที่คาดหวัง	ข้อสอบ	คะแนนการ พิจารณา		
		-1	0	+1
1. อธิบายความหมาย และความสำคัญของ พลเมืองดีได้	4. ร้อยตำรวจเอกรักชาติ ไทยเจริญ เป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ได้รับยกย่องว่าให้ ความช่วยเหลือและบริการประชาชนดีมาก จากข้อความนี้ สอดคล้องกับพลเมืองดีข้อใด ก. ซื่อสัตย์สุจริต ข. รับผิดชอบต่อหน้าที่ ค. เสียสละเพื่อส่วนรวม ง. เชื้อมั่นในตัวเองสูงมาก			✓
	5. ขณะที่เด็กหญิงวัลลี เดินไปโรงเรียนได้พบ กระเป๋ายู่ข้างถนน ภายในกระเป๋ามีเงินและ เอกสารสำคัญอยู่ จึงนำไปแจ้งคุณครู แล้วจึงนำส่ง ตำรวจประกาศให้เจ้าของมารับคืน การกระทำของ วัลลีเป็นพลเมืองดีของสังคมข้อใด ก. มีระเบียบวินัย ข. มีความสามัคคี ค. มีความซื่อสัตย์สุจริต ง. เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม			✓
2. อธิบายความหมาย ของพลเมืองดีตามวิถี ชีวิตประชาธิปไตยได้	6. สมศักดิ์มีรายได้และไปเสียภาษีเพื่อนำเงินไป พัฒนาสังคมและประเทศชาติ ถือว่าเป็นพลเมืองดี ในเรื่องใด ก. การใช้สิทธิเสรีภาพ ข. การปฏิบัติตามกฎหมาย ค. การเคารพกติกาของสังคม ง. การมีส่วนร่วมของสังคมโดยรวม			✓
	7. ข้อใดไม่ใช่การปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีของสังคม ก. ร่วมกันซ่อมแซมถนนเข้าสู่หมู่บ้าน ข. ร่วมกันผลิตเครื่องมินเมาเพื่อออกจำหน่าย ค. เข้าร่วมกิจกรรมประเพณีบุญบั้งไฟของชุมชน ง. เข้าร่วมกิจกรรมทอดผ้าป่าสามัคคีที่วัดในหมู่บ้าน			✓

แบบประเมินความสอดคล้อง ระหว่างข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
กับตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง (ต่อ)

ผลการเรียนรู้ ที่คาดหวัง	ข้อสอบ	คะแนนการพิจารณา		
		-1	0	+1
4. ปฏิบัติตนเป็น พลเมืองดีของสังคมได้	13. เยาวลักษณ์รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น แสดงว่าเยาวลักษณ์ถือปฏิบัติตามข้อใด ก. ด้านสังคม ข. ด้านอารมณ์ ค. ด้านสติปัญญา ง. ด้านความนึกคิด			✓
	14. กิจกรรมใดไม่ใช่การบำเพ็ญประโยชน์เพื่อ สาธารณะ ก. สมควรไปช่วยสมคิดลงแขกเกี่ยวข้าว ข. สมหวังร่วมกับชาวบ้านขุดบ่อน้ำไว้ใช้ ในหมู่บ้าน ค. สมจิตรร่วมกับชาวบ้านสร้างวัดประจำ หมู่บ้านจนแล้วเสร็จ ง. สมฤทัยร่วมกับชาวบ้านสร้างโรงเรียน ให้แก่เด็กและเยาวชนในชุมชน			✓
5. ปฏิบัติตนเป็น พลเมืองดีของสังคมได้	15. วิธีการที่สร้างให้ประชาชนมีส่วนร่วม ในท้องถิ่นคือข้อใด ก. ลงมือปฏิบัติ ข. ทดลองปฏิบัติ ค. ใช้การบีบบังคับ ง. สร้างจิตสำนึกเพื่อส่วนรวม			✓
	16. อะไรเป็นรากฐานที่สำคัญที่สุดของการ ปกครองระบอบประชาธิปไตย ก. กฎหมายและผู้นำ ข. ศีลธรรมและวัฒนธรรม ค. การศึกษาและเศรษฐกิจ ง. การศึกษาและการกู้ยืมจากต่างประเทศ			✓

แบบประเมินความสอดคล้อง ระหว่างข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
กับตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง (ต่อ)

ผลการเรียนรู้ ที่คาดหวัง	ข้อสอบ	คะแนนการพิจารณา		
		-1	0	+1
6. อธิบายลักษณะ สำคัญของสังคม ประชาธิปไตยได้	17. ข้อใดคือความหมายของอำนาจอธิปไตย			✓
	ก. อำนาจสูงสุดของฝ่ายบริหาร			
	ข. อำนาจสูงสุดของพระมหากษัตริย์			
	ค. อำนาจสูงสุดในการปกครองประเทศ			
	ง. อำนาจสูงสุดในการตัดสินใจของศาล			
	18. ข้อใดต่อไปนี้นักเรียนยังไม่สามารถปฏิบัติได้			✓
	ก. เสียภาษีให้รัฐ			
	ข. เข้ารับการศึกษา			
	ค. ไม่ทำลายสาธารณสมบัติ			
	ง. เคารพและปฏิบัติตามกฎหมาย			
	19. การปฏิบัติตนตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายต้อง นำคุณธรรมข้อใดมาเป็นแนวปฏิบัติ			✓
	ก. ความเมตตา			
	ข. ความซื่อตรง			
	ค. ความเอื้อเฟื้อ			
	ง. ความรับผิดชอบ			
	20. หน้าที่ของปวงชนชาวไทยจะถูกระบุไว้ใน กฎหมายใด			✓
	ก. รัฐฉากร			
	ข. รัฐธรรมนูญ			
	ค. พระราชบัญญัติ			
	ง. พระราชกฤษฎีกา			
	21. ข้อใดกล่าวถึงสิทธิไม่ที่ไม่เสมอภาค			✓
ก. สิทธิในการคุ้มครองตามกฎหมาย				
ข. สิทธิที่ได้รับการคุ้มครองจากโจรผู้ร้ายเท่านั้น				
ค. สิทธิที่จะได้รับโทษต่างกันเมื่อทำผิดกฎหมาย เหมือนกัน				
ง. สิทธิที่จะได้รับโทษเท่ากันเมื่อทำผิดกฎหมาย เหมือนกัน				

แบบประเมินความสอดคล้อง ระหว่างข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
กับตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง (ต่อ)

ผลการเรียนรู้ ที่คาดหวัง	ข้อสอบ	คะแนนการพิจารณา		
		-1	0	+1
7. อธิบายความหมาย ความสำคัญของ สถานภาพ บทบาท สิทธิเสรีภาพ หน้าที่ ของประชาชนชาวไทย ได้	22. เอกพันธ์ เป็นหัวหน้าครอบครัวต้องดูแลสมาชิก ในครอบครัวให้มีความสุข การกระทำของเอก พันธ์สอดคล้องกับข้อใด ก. สิทธิ ข. หน้าที่ ค. บทบาท ง. เสรีภาพ			✓
	23. สิทธิเสรีภาพในข้อใดเป็นพื้นฐานที่สำคัญที่สุด ของมนุษย์ ก. สิทธิเสรีภาพในร่างกายและชีวิต ข. สิทธิเสรีภาพในการเลือกตั้งถิ่นฐาน ค. สิทธิเสรีภาพในการที่จะนับถือศาสนา ง. สิทธิเสรีภาพทางการเมืองการปกครอง			✓
	24. บุคคลใดต่อไปนี้ปฏิบัติตนตามสถานภาพและ บทบาทได้อย่างเหมาะสม ก. ครูนำโชคไปเป็นนักแสดงภาพยนตร์ ข. คุณแม่ของหญิง พาหญิงไปทำงานด้วยทุกวัน ค. นายแพทย์ดำรงหารายได้พิเศษโดยการร้อง เพลง ง. สมปองเป็นนักเรียนและได้รับรางวัลนักเรียน ดีเด่น			✓
	25. ข้อใดเป็นความสำคัญสูงสุดของการปฏิบัติตน เป็นพลเมืองดี ก. ทำให้ได้เป็นผู้มีคุณภาพของสังคม ข. ทำให้ประเทศมีฐานะทางเศรษฐกิจ ค. ทำให้สามารถปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้ดี ง. ทำให้มีความสุขต่อตนเองและสังคมโดยรวม			✓
	26. วัยใดที่ควรเหมาะแก่การปลูกฝังความเป็น พลเมืองดี ก. วัยเด็ก ข. วัยชรา ค. วัยทำงาน ง. วัยหนุ่มสาว			

แบบประเมินความสอดคล้อง ระหว่างข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
กับตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง (ต่อ)

ผลการเรียนรู้ ที่คาดหวัง	ข้อสอบ	คะแนนการพิจารณา		
		-1	0	+1
8. วิเคราะห์ผลของการ ปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดี ตามวิถีประชาธิปไตยได้	27. ข้อใดเป็นการฝึกพื้นฐานการเป็น ประชาธิปไตยในโรงเรียน ก. การตัดป้ายนิทรรศการในห้องเรียน ข. การอภิปรายหน้าห้องเรียนแล้วให้ยอมรับ ค. การจัดกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ในโรงเรียน ง. การจัดกิจกรรมเลือกตั้งคณะกรรมการ นักเรียน 28. บุคคลใดต่อไปนี้มีลักษณะของการเป็น พลเมืองดี ก. วุฒิสักดิ์เลือกซื้ออาหารเฉพาะร้านที่มีคนนิยม เท่านั้น ข. วีระศักดิ์แวงควเพื่อนซื้ออาหารก่อนเพราะจะ รีบนำไปให้ครู ค. สุระศักดิ์ซื้ออาหารเลี้ยงเพื่อนในฐานะที่เพื่อน ให้ลอกการบ้าน ง. พัฒนศักดิ์เข้าคิวซื้ออาหารทุกครั้งแม้ว่าจะ เข้าคิวเป็นเวลานานก็ตาม		0	✓
9. เสนอแนวทางการ ส่งเสริมให้ปฏิบัติตนเป็น พลเมืองดีตามวิถี ประชาธิปไตย และ นำไปประยุกต์ปฏิบัติได้	29. ข้อใดเป็นการแต่งกายไปร่วมประเพณีทาง ศาสนาเหมาะสมที่สุด ก. ประสิทธิ์แต่งกายตามแฟชั่น ข. ประสงค์แต่งกายตามความพอใจ ค. ประสาทแต่งกายด้วยเสื้อผ้าราคาแพง ง. ประสานแต่งกายด้วยชุดที่สุภาพเรียบร้อย 30. สังคมไทยต้องยึดมั่นในสถาบันใดที่สำคัญ ที่สุด ก. สถาบันครอบครัว ข. สถาบันทางการศึกษา ค. สถาบันการเมืองการปกครอง ง. สถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์			✓

ลงชื่อ..... ผู้ประเมิน
(.....)

ภาคผนวก ฉ
หนังสือขอความอนุเคราะห์

ที่ ศธ 0530.5(2)/ว.204

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

8 ตุลาคม 2555

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าอิสระ

เรียน อาจารย์สมศักดิ์ สหจินนัท

ด้วย นายชัยศิลป์ บุตตะคาม นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง “การพัฒนาการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เคชา จันทศักดิ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระในครั้งนี้

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ ในครั้งนี้ เพื่อที่นิตจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชวลิต ชูกำแหง)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการและจัดการศึกษานอกที่ตั้ง
ปฏิบัติราชการแทน คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

ฝ่ายวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

โทร. 0-4375-4322 ถึง 40 ต่อ 6080

ที่ ศธ 0530.5(2)/ว.204

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

8 ตุลาคม 2555

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าอิสระ

เรียน *ศาสตราจารย์สมชาย งามะเทอ*

ด้วย นายชัยศิลป์ บุตตะคาม นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง “การพัฒนาการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาดมหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เดชา จันทศักดิ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระในครั้งนี้

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ ในครั้งนี้ เพื่อที่บัณฑิตจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชวลิต ชุกำแพง)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการและจัดการศึกษานอกที่ตั้ง
ปฏิบัติราชการแทน คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ฝ่ายวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทร. 0-4375-4322 ถึง 40 ต่อ 6080

ที่ ศธ 0530.5(2)/ว.204

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

8 ตุลาคม 2555

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าอิสระ

เรียน อานนท์ บรรณ ม.หัต

ด้วย นายชัยศิลป์ บุตตะคาม นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง “การพัฒนาการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ตามหลักสูตรศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เดชา จันทัด เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระในครั้งนี้

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ ในครั้งนี้ เพื่อที่นิสิตจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาลิต ชูกำแพง)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการและจัดการศึกษานอกที่ตั้ง
ปฏิบัติราชการแทน คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

ฝ่ายวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

โทร. 0-4375-4322 ถึง 40 ต่อ 6080

โรงเรียน.....วิทยาลัยสารคดี
เลขที่..... 832
วันที่ 12 พย. 55
เวลา 9.00 น

ที่ ศธ 0530.5(2)/205

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

8 ตุลาคม 2555

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ทดลองใช้เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าอิสระ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนเสื่อโก้ววิทยาลัยสารคดี

ด้วย นายชัยศิลป์ บุตตะคาม นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง “การพัฒนาการเรียนรู้อิงเรื่อง พลเมืองดี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบบริยาล์ 4 ” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เดชา จันทัด เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระในครั้งนี้

เพื่อให้การทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้โปรดอนุญาตให้นายชัยศิลป์ บุตตะคาม ทดลองใช้เครื่องมือกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ทั้งนี้จะเริ่มทดลองเครื่องมือดังกล่าว ตั้งแต่วันที่ 12 พฤศจิกายน 2555 เป็นต้นไป เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

เรียนผู้อำนวยการ	
☒	เพื่อโปรดทราบ
☐	เพื่อโปรดพิจารณาสั่งการ
☒	เพื่อโปรดพิจารณาอนุมัติ
☐	เพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์

12 พย. 55
ฝ่ายวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทร. 0-4375-4322 ถึง 40 ต่อ 6080

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชวลิต ชุกาแพง)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการและจัดการศึกษานอกที่ตั้ง
ปฏิบัติราชการแทน คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

12 พย. 55
17 พย. 55

1 น
2 พย 55
3 พฤศจิกายน 2555
คณะครูในความร่วมมือ
17 ธค 55

ประวัติย่อของผู้ศึกษาค้นคว้า

ประวัติย่อของผู้ศึกษาค้นคว้า

ชื่อ	นายชัยศิลป์ บุตตะคาม
วันเกิด	วันที่ 21 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2509
สถานที่เกิด	บ้านหนองเสือ ตำบลหนองทุ่ม อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 19 หมู่ 7 ตำบลหนองทุ่ม อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม 44120
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	ครูชำนาญการพิเศษ
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนเสื่อโก้ววิทยาสรรค์ อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม 44120
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2522	ประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนชุมชนบ้านหนองทุ่ม ตำบลหนองทุ่ม อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม
พ.ศ. 2525	มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนวาปีปทุม อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม
พ.ศ. 2528	มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนวาปีปทุม อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม
พ.ศ. 2532	ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) วิชาเอกสังคมศึกษา วิทยาลัยครู มหาสารคาม
พ.ศ. 2556	ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

